

Beretning

Norsk Arbmf.

1929

331.81(481)2

Ar 176

3. x

Arbejderbevægelsens
Arkiv
og
Bibliotek

BEDELING

FOR DEN 1. JUNI 1921

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

BERETNING
OM
FORBUNDETS VIRKSOMHET
1929

VED
JOHS. M. P. ØDEGÅRD
CHR. HENRIKSEN

OSLO 1930 TRYKT I ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Hovedstyret.

I året 1929 har hovedstyret bestått av følgende: Johs. M. P. Ødegård, Chr. Henriksen, Hans Røste, Viktor Nordahl, Nils Bakken, Konrad Botten, Simon Simonsen, Kristian Moljord, Alb. Karlsen, Magnus Magnussen, Kr. Aarthun, Johannes Togstad og Ingv. Løgavlen.

I årets løp er Magnus Magnussen gått ut av hovedstyret, idet hans medlemsskap blev overflyttet til Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. I hans sted rykket første varamann, Arthur Lie, op. Hovedstyret har avholdt møte i dagene 20—22 januar.

Forretningsutvalget.

Forretningsutvalget har bestått av følgende: Johs. M. P. Ødegård, Chr. Henriksen, Hans Røste, Viktor Nordahl og Nils Bakken.

I årets løp er avholdt 24 møter og behandlet 88 lønns- og tvistesaker samt 79 saker vedrørende indre organisasjonsspørsmål.

Forbundets medlemstall og antall foreninger.

Det gjennomsnittlige antall medlemmer har i året vært 7 209.

Ved årets utgang var antallet av foreninger 139. Det er ialt stiftet 25 foreninger og nedlagt 13.

De internasjonale forbindelser.

Oprettelse av gjensidighetsoverenskomst om økonomisk og solidarisk samarbeide mellom Det russiske Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund.

På forbundets 16de landsmøte i august 1928 blev det med 46 mot 26 stemmer vedtatt følgende forslag:

Arbeiderbevegelsen i de fleste land er idag spaltet og opdelt. I kampen mot kapitalismens offensiv er fagbevegelsens enhet nødvendig. Særlig er det nødvendig i det øieblikk da det forberedes en ny verdenskrig, hvori også de skandinaviske land kan bli inndratt. Arbeiderne i Norge går en skjerpet kamptid i møte, hvor arbeidskjøperne og den borgerlige statsmakt i forening med den internasjonale trust- og finanskapital vil sette alt inn på å lamme fagbevegelsens aksjonskraft.

Landsmøtet erklærer sig enig i det forslag som foreligger fra konferansen i København om organisasjonsmessig samarbeide mellom landsorganisasjonene i Norge, Finnland og Sovjet-Unionen. Landsmøtet henstiller til Landsorganisasjonens representantskap å godkjenne det foreliggende forslag til gjensidighetsavtale. I henhold hertil pålegges forbundets representanter i representantskapet å stemme for godkjenning av gjensidighetsavtalen.

Under henvisning til forbundets stilling til godkjenning av gjensidighetsavtalen mellom de tre landsorganisasjoner, pålegges forbundsstyret straks å søke opprettet gjensidighetsavtale med grubearbeiderforbundene i Sovjet-Unionen, Sverige og andre land. Forslaget til avtale forelegges medlemmene til uravstemning.

Med hensyn til gjennomførelsen av dette forslag kan det, hvad angår overenskomstspørsmålet mellom Svensk Grubeindustriarbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund, henvises til beretningen for 1928.

For gjennomførelse av beslutningen hvad angår forholdet til Det russiske Grubearbeiderforbund valgte forretningsutvalget en komité bestående av formannen og Konrad Botten som fikk i oppdrag å utarbeide et forslag til overenskomst og derefter innby representanter fra det russiske forbund til forhandlinger, og disse blev optatt i Oslo onsdag 16 januar.

Som representanter for det russiske forbund møtte forbundets formann, Schwartz, og sekretær Slutsky.

Fra forhandlingene foreligger følgende

protokoll:

År 1929 den 16 januar sammentrådte i Oslo representanter fra Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund til drøftelse av spørsmålet om opprettelse av gjensidighetsavtale mellom nevnte forbund.

Møtet var sammenkalt i henhold til beslutning av Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte som avholdtes i tiden 26 august til 2 september 1928.

I konferansen deltok:

For Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund: Isak Schwartz og Grigori Slutsky.
For Norsk Arbeidsmandsforbund: Johs. M. P. Ødegaard og Konrad Botten.

Konferansens forhandlinger åpnedes av Johs. M. P. Ødegård, som redegjorde i korte trekk for det arbeide som har vært utført her i landet for å samle arbeiderklassen i en enhetlig internasjonal og de av organisasjonenes instanser sist fattede beslutninger. Fremla på de norske representanters vegne følgende:

Forslag til overenskomst mellom Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund.

§ 1.

Overenskomstens formål.

1. Gjensidig økonomisk og moralsk støtte under konflikter (streik eller lockout), samt krav om andre sociale forbedringer.
2. Samarbeide i bestrebelsene for samling av alle grubearbeidere i en internasjonal.

§ 2.

1. Når det i et land oppstår faglige eller sociale konflikter av det omfang at støtte fra det annet forbund blir påkrevet, skal dette straks varsles herom. Det forbund som er i konflikt, har da rett til å innkalle til en konferanse av representanter fra de forbund som har underskrevet overenskomsten. På denne konferanse skal det avgis rapport om konfliktsituasjonen. Rapporten skal inneholde opplysninger om konflikten karakter (streik eller lockout), konflikten omfang, hvad den gjelder m. v.

Likeså skal det fremlegges opplysninger om forbundenes økonomiske stilling, og det skal gis en skjønsmessig oversikt over den støtte forbundet behøver for en heldig gjennomførelse av konflikten.

2. På basis av den rapport vedkommende organisasjon avgir, skal konferansen drøfte mulighetene for den økonomiske eller annen støtte, som kan gis fra de solidariske forbund.
3. Det resultat konferansen kommer til, forelegges straks de respektive forbund til avgjørelse. Den økonomiske støtte kan gis dels som direkte bidrag og dels som lån. Eventuelle lån tilbakebetales i terminer, som fastsettes efter nærmere avtale mellom forbundene.

§ 3.

Foruten de konferanser som skal finne sted i henhold til § 2 avholdes konferanser så ofte nogen av de solidariske forbund stiller krav herom.

Det av de solidariske forbund som krever sådan konferanse avholdt skal gi de andre forbund beskjed herom innen en rimelig tidsfrist, og likeledes gi beskjed om hvilke spørsmål som ønskes behandlet på konferansen samt ledsaget med eventuelle forslag.

Forslag som fremsettes — eller beslutninger som fattes under disse konferanser, kan ikke tre i kraft før samtlige solidariske forbunds styre har gitt sin godkjenning hertil.

Hvert i konferansen deltagende forbund har 1 — en — stemme.

§ 4.

1. Idet man erkjenner nødvendigheten av en alle grubearbeidere omfattende internasjonal, bør de forbund overenskomsten omfatter være tilsluttet Det internasjonale Bergarbeiderforbund (Grube-Internasjonalen) og arbeide for Internasjonals utvikling og styrkelse, så den settes istand til effektivt arbeide og kamp for grubearbeidernes interesser på klassekampens grunn.
Norsk Arbeidsmandsforbund forpliktes til ved enhver anledning å arbeide for optagelse i Internasjonals av Sovjet-Russlands og andre grubearbeiderorganisasjoner som ennå ikke er optatt i Internasjonals, og skal Sovjet-Russlands Grubearbeiderforbund straks søke om optagelse i Internasjonals.
2. De forbund denne overenskomst omfatter, skal i fellesskap rette henvendelse til Grube-Internasjonals styre med anmodning om snarest mulig å sammenkalle en verdensomfattende konferanse av alle grubearbeiderorganisasjoner, uansett om de er tilsluttet nogen Internasjonals eller ikke for å virkeliggjøre forutsetningen i punkt 1.

§ 5.

For å lette samarbeidet skal forbundene hvert år utveksle beretninger samt rapporter som inneholder oversikt over den faglige situasjon, bl. a. over de tariff

som er opsagt, hvor mange arbeidere disse omfatter og om tariffrevisjonene antages ordnet uten konflikt eller ikke. Videre oversikt over de konflikter som pågår.

§ 6.

Denne overenskomst innebærer ingen innskrenkning i de solidariske forbunds rett til selv å forberede, iverksette og avslutte konflikter innen sitt virkeområde.

§ 7.

Denne overenskomst trer i kraft så snart den er vedtatt av begge forbund. Ønsker nogen av de solidariske forbund forandringer i overenskomsten eller ophevelse av samme, skal dette meddeles med 1 måneds varsel.

Møtet den 16 avsluttedes kl. 3 ettermiddag for å gi det russiske forbunds representanter adgang til å gjøre sig nærmere bekjent med forslaget innhold.

Nytt møte besluttet avholdt 18 januar kl. 10.

Fortsatt møte 18 januar. De samme til stede som i møte den 16. Likeledes var til stede representanter for Svenska Gruvindustriarbeiderforbundet, J. A. Rutstrøm og Sven Strømbeck, som var i Oslo i anledning møte i den svensk-russiske samarbeidskomité.

På vegne av det russiske forbunds representanter redegjorde Schwartz for deres stilling til det av de norske representanter fremsatte forslag til overenskomst, og erklærte at forslaget § 4 ikke kunde tiltredes av de russiske representanter, og begrunnet dette standpunkt nærmere og foreslo i stedet Kjøbenhavneroverenskomstens punkt 12.

Efter en lengere diskusjon erklærte det norske forbunds representanter at de trakk sitt forslag til § 4 tilbake og i stedet fremsatte følgende forslag:

1. Idet man erkjenner nødvendigheten av en alle grubearbeidere omfattende internasjonal, etableres felles kamp for å samle alle grubearbeidere i en enhetlig kampdyktig Internasjonale, så vel de som er tilsluttet Det internasjonale Grubearbeiderforbund som Den revolusjonære internasjonale Grubearbeiderkomité, samt alle de som står utenfor disse organisasjoner.
2. For gjennomførelsen herav retter de forbund denne overenskomst omfatter i fellesskap henvendelse til Grubeinternasjonalen og Den revolusjonære internasjonale Grubearbeiderkomité med anmodning om snarest mulig å sammenkalle en verdensomfattende kongress av alle grubearbeiderorganisasjoner, uansett om disse er tilsluttet nogen Internasjonale eller ikke.

Forhandlingene fortsatte lørdag 19 januar. De samme til stede som i foregående møte.

Diskusjonen om det fremlagte forslag til ny § 4 fortsatte, uten at det kunde opnåes enighet herom.

Den 20 januar fortsattes forhandlingene i fellesmøte med Norsk Arbeidsmandsforbunds hovedstyre. Saken diskutertes. Forhandlingene besluttet fortsatt den 21 januar.

Mandag 21 januar fortsattes forhandlingene.

Hovedstyrets medlem, Ingvald Løgavlen, foreslo:

Overenskomstforslaget § 1, punkt 2 utgår og erstattes med Kjøbenhavneroverenskomstens punkt 12 og derved bortfaller forslaget § 4,

De russiske representanter erklærte at de kunde akseptere Løgavlen forslag. — Ødegaard erklærte på den norske komitéens vegne at de oprettholdt det endrede forslag til § 4, og kunde således ikke tiltre Løgavlen forslag:

Begge parter begrunnet sine standpunkter.

Hans Røste foreslo:

§ 1 gis følgende tillegg som henholdsvis punkt 3 og 4:

- a. Felles kamp mot nye truende krige som forberedes av de imperialistiske makter samt kamp mot den kapitalistiske reaksjon.
- b. Felles kamp mot nasjonalt og internasjonalt streikebryteri.

Saken blev dermed optatt til votering:

Først votertes alternativt mellom Løgavlen forslag og komitéens forslag til § 4.

Voteringen hadde følgende utfall:

For Løgavlen forslag stemte: Hans Røste, W, Nordal, Nils Bakken, Kr. Moljord, M. Magnussen, Kr. Aarhun og Ingv. Løgavlen.

For komitéens forslag stemte: Johs. M. P. Ødegaard, Kr. Henriksen, Konrad Botten, A. Karlsen, Simon Simonsen og Johs. Togstad.

Det av de norske representanter fremsatte forslag til første del, §§ 1, 2, 3, 5, 6 og 7 — som også var tiltrådt av de russiske representanter — godkjentes enstemmig.

De av Hans Røste fremsatte tilleggsforslag til § 1 godkjentes enstemmig.

De russiske representanter anmodet om at det i punktet om kamp mot krigsfaren blev presisert særskilt den mot Sovjet-Unionen truende krigsfare.

Denne anmodning tiltrådetes.

I henhold til den falne votering får forslaget til overenskomst følgende ordlyd:

Forslag til overenskomst mellem Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund.

§ 1.

Overenskomstens formål.

1. Gjensidig økonomisk og moralsk støtte under konflikter (streik eller lockout) samt ved fremme av krav om andre sociale forbedringer.
2. Felles kamp mot den hensynsløse og pågående kapitalistklasse, å forberede sig til kamp mot den voksende krigsfare som truer fra imperialistisk hold, og som i særdeleshet er rettet mot Sovjet-Unionen.

3. Felles kamp mot nasjonalt og internasjonalt streikebryteri.
4. Felles kamp for å samle alle fagorganiserte grubearbeidere i en enhetlig kampdyktig internasjonale på klassekampens grunn, så vel dem som er tilsluttet grubeinternasjonalen og den internaasjonale revolusjonære komité av grubearbeidere som alle dem som står utenfor disse organisasjoner. Det optas derfor arbeide for å få sammenkalt en verdenskongress av fagorganiserte grubearbeidere.

§ 2.

1. Når det i et land opstår faglige eller sociale konflikter av det omfang, at støtte fra det annet forbund blir påkrevet, skal det straks varsles herom. Det forbund som er i konflikt, har da rett til å innkalle til en konferanse av representanter fra de forbund som har underskrevet overenskomsten. På denne konferanse skal det avgis rapport om konfliktsituasjonen. Rapporten skal inneholde opplysninger om konfliktens karakter (streik eller lockout), konfliktens omfang hvad den gjelder m. v.

Likeså skal det fremlegges opplysninger om forbundenes økonomiske stilling, og det skal gis en skjønsmessig oversikt over den støtte forbundet behøver for en heldig gjennomførelse av konflikten.

2. På basis av den rapport vedkommende organisasjon avgir, skal konferansen drøfte mulighetene for den økonomiske eller annen støtte som kan gis fra de solidariske forbund.
3. Det resultat konferansen kommer til forelegges straks de respektive forbund til avgjørelse. Den økonomiske støtte kan gis dels som direkte bidrag og dels som lån. Eventuelle lån tilbakebetales i terminer som fastsettes etter nærmere avtale mellom forbundene.

§ 3.

Foruten den konferanse som skal finne sted i henhold til § 2, avholdes konferanser så ofte nogen av de solidariske forbund stiller krav herom.

Det av de solidariske forbund som krever sådan konferanse avholdt, skal gi det annet forbund beskjed herom innen en rimelig tidsfrist, og likeledes gi beskjed om hvilke spørsmål som ønskes behandlet på konferansen samt ledsaget med eventuelle forslag.

Forslag som fremsettes — eller beslutninger som fattes under disse konferanser — kan ikke tre i kraft før samtlige solidariske forbunds styrer har gitt sin godkjennelse hertil.

Hvert i konferansen deltagende forbund har 1 — én — stemme.

§ 4.

For å lette samarbeidet skal forbundene hvert år utveksle beretninger samt rapporter som inneholder oversikt over den faglige situasjon, bl. a. over de tariffer som er opsagt, hvor mange arbeidere disse omfatter og om tariffrevisjonen antas ordnet uten konflikt eller ikke. Videre oversikt over de konflikter som pågår.

§ 5.

Denne overenskomst innebærer ingen innskrenkning i de solidariske forbunds rett til selv å forberede, iverksette og avslutte konflikter innen sitt virkeområde.

§ 6.

Denne overenskomst trer i kraft så snart den er vedtatt av begge forbund.

Ønsker nogen av de solidariske forbund forandringer i overenskomsten eller ophevelse av samme, skal dette meddeles med 1 måneds varsel.

Oplest og vedtatt.

Oslo, 29 januar 1929.

Johs. M. P. Ødegård.

J. Slutsky.

I henhold til landsmøtets beslutning om at forslaget til overenskomst skulde forelegges avdelingene til uravstemning, skjedde dette i februar måned ved sirkulære nr. 5, hvori så vel flertallet som mindretallet anførte sine motiver for det inntatte standpunkt som var følgende:

Fra hovedstyrets flertall.

Efter fagorganisasjonens omlegning til industriforbund kan den situasjon lett inntre at både bergverksarbeiderne og statens annlegsarbeidere kommer ut i åpen konflikt på samme tid. Dermed er den overveiende del av forbundets medlemmer med i arbeidstansen, og forbundets økonomiske evne til å føre kampen til et godt resultat må dermed sies å være vesentlig forringet, hvis man ikke sørger for å ha betryggende gjensidighetsavtaler med andre lands broderforbund.

Når undtas samarbeidet med våre skandinaviske broderforbund har våre forbindelser med Grubearbeiderinternasjonalen og Fabrikkarbeider-Internasjonalen ikke hatt nogen betydning for gjennomførelsen av våre konflikter.

At Det russiske Grubearbeiderforbund har evne og vilje til å yde fornøden økonomisk og moralsk støtte under sociale og faglige konflikter er utvilsomt. Vi kan i så henseende henvise til den hjelp det ydet under den 8 måneders lange svenske grubearbeiderkonflikt. Til denne ydet de russiske grubearbeidere ca. 1 million kroner.

I spørsmålet om hvad N. A. F. eventuelt kan gjøre til gjengjeld må vel dette vesentlig bli av moralsk art. Vi kan i henhold til siste fagkongress beslutning arbeide for en faglig enhet først og fremst blandt alle grubearbeidere, men også etter evne for en sammensveining av alle verdens fagorganiserte arbeidere.

Også i spørsmålet om imperialistisk krigsfare kan vi yde våre russiske kamerater en ikke uvesentlig støtte.

Den internasjonale kapitalmakt vil alltid bekjempe de russiske arbeideres bestrebelse for å gjennomføre en socialistisk samfundsorden i Russland. Det vil derfor være i strid med vårt forbunds radikale tradisjoner om N. A. F. skulde yde sin medvirken til å isolere våre russiske kamerater fra organisasjonsmessige forbindelser med verdens øvrige organiserte arbeidere.

Under de drøftelser som er ført om opprettelse av gjensidighetsavtaler med Sovjet-Unionens fagorganisasjoner er det hevdet at sådanne avtaler vil medføre brudd i de skandinaviske og internasjonale forbindelser. For vårt forbunds vedkommende er forholdet det at gjensidighetsavtalen med Det svenske Grubearbeiderforbund netop behandler dette spørsmål. Avtalen med det svenske forbund inneholder følgende bestemmelse:

„Skulde nogen av de forbund som denne overenskomst omfatter, uttre eller utelukkes av Internasjonalen, skal av den grunn ikke inntre nogen forandring i nærværende overenskomst.“

Denne bestemmelse er inntatt for å avverge et brudd mellom det norske og svenske forbund, hvis et av de to forbund eller om de begge skulde bli utelukket av Internasjonalen som følge av deres samarbeide med de russiske kamerater.

Det kan i denne forbindelse ha sin interesse i korthet å berøre det samarbeide som hittil har foregått mellom vårt forbund og Det svenske Arbeidsmannsforbund. Allerede 1901 blev det etablert samarbeide mellom Norsk Arbeidsmandsforbund og Svensk Grov- og Fabriksarbeidereförbundet. Denne avtale gikk dog ikke særlig langt med hensyn til understøttelse under konflikter, og man blev efter hvert klar over at denne form for samarbeide ikke var tilfredsstillende.

I 1906 blev det i den anledning holdt en konferanse i Gøteborg mellem de interesserte forbund, hvor man enedes om å oprette et obligatorisk samarbeide mellem de tre forbund, og utarbeidet i henhold hertil en fullstendig overenskomst angående formen for det fremtidige samarbeide.

Det vesentlige innhold i denne overenskomst var følgende:

1. Fri overgang fra det ene forbund til det annet, når de har 3 måneders medlemskap.
2. Obligatorisk forpliktelse til å publisere hverandres meddelelser angående organisasjons- og konfliktsforhold.
3. Gjensidig utveksling av beretning og regnskap.
4. Gjensidig understøttelse under konflikter efter nærmere fastsatte regler.
5. For å ordne den gjensidige understøttelse under konflikter nedsettes en komité på to medlemmer fra hvert forbund.
6. Det forbund som er i konflikt som berettiger til gjensidig understøttelse skal sammenkalle gjensidighetskomitéen som foretar fordelingen av understøttelsen.
7. Komitéen skal sammentre så ofte som forholdene krever det.
8. Overenskomstens ikrafttreden fastsettes til 1 april 1907.

Som det fremgår av denne overenskomst, så berører det ikke det internasjonale samarbeide. Forholdene lå vel den gang slik an, at det ikke var behov for å komme nærmere inn på dette spørsmål. Man hadde på det tidspunkt ennå ikke oplevet verdenskrigen og det internasjonale fagforeningsbyrås kapitulasjon overfor det krigsgale borgerskap, og dermed Internasjonalens fullstendige sammenbrudd.

Denne overenskomst var gjeldende til august 1918, idet det svenske og danske broderforbund opsa overenskomsten. Årsaken hertil oppgis å være de prinsipielle beslutninger som blev fattet på vårt landsmøte i 1918.

Under en konferanse som samme år blev holdt i Kjøbenhavn i anledning fortsatt samarbeide blev det både fra de svenske og danske representanter fremholdt at forutsetningen for samarbeide måtte være, at de samarbeidende organisasjoner arbeidet på samme grunnlag. Men efter de beslutninger som var fattet på Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte i 1918 lot dette sig ikke lengere praktisere, og fant da at samarbeide i den form som hittil hadde vært gjeldende måtte ophøre.

Det samarbeide som har forekommet i de senere år har vært bygget på et frivillig grunnlag uten obligatoriske forpliktelser. Forbundene kan selvfølgelig, hvis de har anledning og finner det nødvendig fremdeles yde hverandre økonomisk hjelp enten i form av lån eller direkte bevilgning.

Det kan neppe tenkes at dette forhold skal undergå nogen forandring fordi ont vårt forbund inngår samarbeide med vårt russiske broderforbund.

Landsmøtets beslutninger i spørsmålet internasjonale forbindelser må nu realiseres. Som et ledd i denne realisasjon er overenskomst opprettet med Svenska

Gruvindustriarbeidereförbundet og forhandlingene med Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund er avholdt, og resultatet av disse forhandlinger er det som nu efter flertallets opfatning bør godkjennes av medlemmene.

Som bekjent har Landsorganisasjonens representantskaps flertall besluttet å utsette spørsmålet om Landsorganisasjonens internasjonale forbindelser. Denne beslutning innskrenker dog ikke forbundenes rett til å behandle og beslutte om sine internasjonale forbindelser.

Vi kan nevne at nettop i disse dager har Norsk Matros- og Fyrbøterunion efter foretatt uravstemning inngått gjensidighetsavtale med sitt russiske broderforbund.

Når det i forbindelse med spørsmålet internasjonalt samling av grubearbeidere hevdes, at dette må skje gjennom grubeinternasjonalen, skylder vi å opplyse at Det russiske Grubearbeiderforbund gjentagne ganger har søkt om optagelse i denne organisasjon, men til tross for at Norges representant og et par andre støttet russernes andragende er dette hittil blitt avslått. At Det russiske Grubearbeiderforbund efter sine 7—8 forsøk på optagelse er blitt avvist, skal gjøre fornyet henvendelse til en slik internasjonale om optagelse er utenkelig. Dette kan dog ikke et så stort forbund som det russiske med sine 500 000 medlemmer gjøre. For russerne vilde et slikt fornyet knefall ikke resultere i optagelse i Grubeinternasjonalen, men virke sårende og ydmygende på dets mange medlemmer.

Hovedstyrets medlemmer er av den opfatning at en sammenslutning av Amsterdam og Røde fagl. Internasjonale ikke lar sig gjennomføre i en overskuelig fremtid.

Ut fra dette syn mener vi det er nødvendig å oprette forbundsvise avtaler med så mange broderforbund som tid og forhold for øvrig tilsier.

Under henvisning til foranstående vil hovedstyrets flertall, bestående av H. Røste, Nils Bakken, Viktor Nordahl, Ingv. Løgavlen, Kr. Moljord, Magnus Magnussen og Kr. Aarhun anbefale medlemmene å stemme for følgende forslag:

„Det foreliggende forslag til gjensidighetsavtale mellem Norsk Arbeidsmandsforbund og Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund godkjennes.“

Fra hovedstyrets mindretall.

Mindretallet — 6 medlemmer — Johs. M. P. Ødegaard; Chr. Henriksen, Simon Simonsen, Konrad Botten, Johs. Togstad og Albert Karlsen, vil i anledning det foreliggende spørsmål uttale:

„Det forslag som foreligger til overenskomst mellem Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund er også tiltrått av hovedstyrets mindretall *med undtagelse av bestemmelsen i § 1 punkt 4.*

Istedenfor det av hovedstyrets flertall godkjente forslag stemte mindretallet for følgende:

- a. Idet man erkjenner nødvendigheten av en alle grubearbeidere omfattende internasjonale, etableres felles kamp for å samle alle grubearbeidere i en enhetlig kampdyktig internasjonale, så vel dem som er tilsluttet det Internasjonale Grubearbeiderforbund som den revolusjonære internasjonale grubearbeiderkomité, samt alle dem som står utenfor disse organisasjoner.
- b. For gjennomførelsen herav retter de forbund denne overenskomst omfatter i fellesskap henvendelse til Grubeinternasjonalen og den revolusjonære internasjonale grubearbeiderkomité med anmodning om snarest mulig å sammenkalle en verdensomfattende kongress av alle grubearbeiderorganisasjoner, uansett om disse er tilsluttet noen internasjonale eller ikke.“

Ved å sammenligne foran refererte forslag med overenskomstforslagets § 1 punkt 4, vil man finne at dissensen ligger i mindretallets forslag punkt b og består i på hvilken måte man skal virkeliggjøre *erkjennelsen* av at en *alle* grube- arbeidere omfattende internasjonale er *nodvendig*.

Mindretallet er av den opfatning at dette arbeide må gå gjennom de organer på det internasjonale område som grubearbeiderne er i besiddelse av, Grubeinternasjonalen og den revolusjonære internasjonales grubearbeiderkomité, og finner det av avgjørende betydning at dette slåes fast.

Man er også av den opfatning at samling uten gjennom de bestående organer ikke er opnåelig — og kun ved den av mindretallet hevdede fremgangsmåte er man i overensstemmelse med Kjøbenhavnoverenskomstens forutsetning, og kun på den måte kan man virkeliggjøre landsmøtets forutsetning om samarbeide med *alle* grubearbeidere, også de *utenfor* Sverige og Sovjet-Unionen.

Med hensyn til det samarbeide Norsk Arbeidsmandsforbund hittil har hatt med broderorganisasjoner i Skandinavia og internasjonalt, skal vi i korthet anføre.

Som bekjent har det siden 1901 bestått overenskomst og gjensidig støtte og samarbeide mellom de tre skandinaviske lands arbeidsmannsforbund.

Overenskomstens økonomiske virkninger i form av direkte bidrag har vært følgende:

Norsk Arbeidsmandsforbund har mottatt kr. 129 066.03 og utbetalt til de andre forbund tilsammen kr. 146 125.20. Forbundet har således ydet kr. 17 059.17 mere enn mottatt.

Svensk Grov- og Fabriksarbetareförbundet har mottatt kr. 341 451.03 og utbetalt til de andre forbund tilsammen kr. 63 783.63. Dette forbund har således mottatt kr. 277 667.40 mere enn det har utbetalt. Dette skyldes særlig den svenske stor-konflikt i 1909.

Dansk Arbeidsmandsforbund har mottatt kr. 8 491.50 og utbetalt til de andre forbund tilsammen kr. 269 099.73. Dette forbund har således ydet kr. 260 608.23 mere enn mottatt.

Foruten de her nevnte direkte bidrag forbundene har ydet hverandre, har man under en rekke konflikter ydet hverandre betydelige beløp i form av lån. Nogen oversikt over dette tall kan ikke anføres.

Av foranstående vil man forstå at samarbeidet mellom de tre skandinaviske lands arbeidsmandsforbund har vært av meget stor økonomisk betydning, og samarbeidet har også vært av stor moralsk verdi.

Efter beslutning på siste landsmøte er det nu opprettet overenskomst mellom Det svenske Grubearbeiderforbund og N. A. F. Samarbeidet mellom de her nevnte to forbund er av særlig interesse, spesielt derfor at bergverksindustrien i Sverige og Norge i vesentlig grad beherskes av de samme kapitalister. Nettop derfor er det av stor betydning at disse forbund pleier det mest intime samarbeide, ikke bare i form av økonomisk støtte under konflikter, men i like stor grad for å søke frem-skatte mest mulig ensartede arbeidsvilkår for grubearbeiderne i begge land.

Til tross for at man ikke før 1 januar d. å. hadde formel overenskomst med Det svenske Grubearbeiderforbund, har det svenske forbund ydet N. A. F. økonomisk støtte i 1927, og N. A. F. har ydet det svenske forbund støtte under konflikten 1928.

Hvad internasjonale angår har Norsk Arbeidsmandsforbund i en rekke år før verdenskrigen — og efter denne — vært tilsluttet Grov- og Fabrikkarbeiderinternasjonalen for den del av sitt medlemstall som kan henregnes under de brancher Internasjonalen omfatter, og fra 1 januar 1927 har forbundet vært tilsluttet

Grubeinternasjonalen for den del av medlemstallet som er beskjettiget i bergverksindustrien. (Det var muligens rettest at man var tilsluttet Grubeinternasjonalen med det samlede medlemstall.)

Forbundet har ikke i noget tilfelle henvendt sig til internasjonale om støtte i nogen form. så man har ikke hatt anledning til å prøve hverken deres *evne* eller *vilje* i så henseende.

I 1928 har man enn videre sendt representanter til Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbunds kongress, og nevnte forbund var representert ved N. A. F.s landsmøte s. a. — Under lockouten 1927 mottok N. A. F. kr. 39 460 40 i bidrag fra det russiske grubearbeiderforbund.

Gjennom de forbindelser man nu har, samarbeider Norsk Arbeidsmandsforbund med følgende organisasjoner *utenfor* Norge:

1. Svenska Grov- och Fabriksarbetareförbundet.
2. Dansk Arbeidsmandsforbund.
3. Svenska Gruvindustriarbetareförbundet.
4. Grov- och fabriksarbeiderinternasjonalen.
5. Det internasjonale Grubearbeiderforbund.

Foruten det samarbeide vi har med de tre førstnevnte skandinaviske organisasjoner, har samarbeidet med Grubeinternasjonalen størst interesse, og skal vi gi en oversikt over de grubearbeiderorganisasjoner som er tilsluttet Internasjonalen av forbund utenfor Skandinavia.

Disse er følgende:

1. England.	8. Tsjekkoslovakiet.
2. Tyskland.	9. Østerrike.
3. Polen.	10. Rumenia.
4. Nederlandene (Holland).	11. Ungarn.
5. Belgien.	12. Jugoslavia.
6. Frankrike.	13. Forenede Stater og Kanada.
7. Spania.	14. Australia.

I alt 14 forskjellige lands grubearbeiderorganisasjoner foruten Norge og Sverige fordelt på 3 verdensdeler, Europa, Amerika og Australia, er tilsluttet Internasjonalen.

Antall grubearbeidere i hele verden, Sydamerika undtatt, er anslått til ca. 4.5 millioner. Av de 4.5 millioner grubearbeidere er vel 1.5 million tilsluttet Internasjonalen.

Av foranstående fremgår, at Norsk Arbeidsmandsforbund allerede står i overenskomstmessig samarbeide med de organisasjoner i Skandinavia som det har den største interesse å samarbeide med, og som i en rekke vanskelige konfliktsituasjoner har ydet hverandre betydelig støtte, både økonomisk og på annen måte. Det kan slås fast, at uten dette samarbeide hadde det ikke vært mulig å hevde sig mot de sammensluttede arbeidsgivere, og på grunn av de skandinaviske lands nære nabo-skap blir samarbeidet mellom disse lands organisasjoner det som også i fremtiden kommer til å ha den største verdi.

Ved det samarbeide man har gjennom sitt medlemskap i Grubeinternasjonalen og Grov- og Fabrikkarbeiderinternasjonalen er man i organisatorisk forbindelse med de organisasjoner utenfor Skandinavia som består av de arbeidsgrupper Norsk Arbeidsmandsforbund omfatter, og for ytterligere å *utvide* samarbeidet, besluttet landsmøtet å søke opprettet overenskomst med Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund.

Dersom samarbeidet mellom grubearbeiderne i *alle land* skal få den rette betydning, må vårt arbeide legges således om at grubearbeiderne kan *samles* i en *enhetlig* internasjonal, og som uttrykk herfor har mindretallet formet sitt forslag.

Den av landsmøtet vedtatte beslutning bygger i ett og alt på Kjøbenhavneroverenskomstens forutsetninger og landsmøtet anbefalte Landsorganisasjonen å godkjenne denne overenskomst. Som følge herav er det etter mindretallets opfatning avgjort at spørsmålet skal sees i sammenheng, og det har derfor sin interesse å peke på at Kjøbenhavneroverenskomsten bygger på den uttrykkelige forutsetning, at det skulde være et ledd i bestrebelsene for internasjonal faglig *samling*, og at det skulde være en *utvidelse* av de forbindelser organisasjonene her i landet allerede har, og årsaken til at Landsorganisasjonens representantskap utsatte saken var, at det grunnlag kongressen baserte sin beslutning på, ikke lenger forelå, da det ikke hadde lyktes å opnå enighet mellom de to internasjonale R. F. I. og Amsterdaminternasjonale — om sammenkallelse av en verdenskongress av alle fagorganisasjoner, uansett om disse var tilsluttet nogen av de nevnte internasjonale eller ikke.

Innledningen i vårt landsmøtes beslutning fastslår også at: „I kampen mot kapitalismens offensiv er fagbevegelsens enhet nødvendig“. og for å gi nærmere *uttrykk* herfor og under *henvisning* til landsmøtets stilling til „Kjøbenhavneroverenskomsten“ blev forbundsstyret pålagt å *søke* opprettet gjensidighetsoverenskomster med grubearbeiderforbundene i Sovjet-Unionen, Sverige og *andre land*.

Mindretallet er av den opfatning, at landsmøtets beslutning ikke lar sig realisere, dersom man ikke fastslår den linje at arbeidet for samling og samarbeide skal skje gjennom og under medvirken av de sammenslutninger grubearbeiderne allerede har, noen annen vei vil ikke føre frem.

Under henvisning til foranstående foreslåes at foreningene fatter følgende beslutning:

Foreningen gir sin tilslutning til hovedstyrets mindretalls standpunkt, og oppfordrer hovedstyret å søke optatt nye forhandlinger med Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund for tilveiebringelse av gjensidighetsoverenskomst på dette grunnlag.

Den 23 april blev foreningene ved sirkulære meddelt resultatet av avstemningen, hvorav fremgikk at 2 267 medlemmer har avgitt stemmer, herav for flertallets innstilling — godkjenning av overenskomsten — 1 454 og for mindretallets innstilling 813 stemmer.

Samtidig hermed blev Det russiske Grubearbeiderforbund gitt meddelelse om at overenskomsten for Norsk Arbeidsmandsforbunds vedkommende var godkjent.

I skrivelse av 6 august — mottatt 21 s. m. — mottok forbundet meddelelse fra Det russiske Grubearbeiderforbund om at også dette har godkjent overenskomsten.

I årets løp har ikke forbundet vært representert ved møter eller kongresser i nogen av de internasjonale forbundet er tilsluttet.

Beretning fra den norske grubearbeiderdelegasjon til Sovjet-Russland.

Som bekjent mottok vårt forbund innbydelse fra grubearbeiderforbundet i Russland til å sende en delegasjon på tre medlemmer for å besøke de russiske grube-

distrikter. Til medlemmer av delegasjonen valgtes: Johs. Togstad, Løkken, Ingv. Knudsen, Stord og Alfred Benjaminsen, Sulitjelma. Etter sin hjemkomst har delegasjonen avgitt følgende beretning:

Etter mottatt innbydelse fra Russisk Grubeindustriarbeiderforbund avreiste en delegasjon fra N. A. F. bestående av Alfred Benjaminsen, Sulitjelma, Ingv. Knudsen, Stord og Johs. Togstad, Løkkens Verk, til Russland for å studere forholdene ved dette lands bergverker.

Delegasjonen avreiste fra Oslo den 12 juni. Reisen foregikk over Stockholm — Åbo—Helsingfors til Leningrad, hvor delegasjonen ankom den 15. Ved ankomsten til den russiske grense blev vi mottatt av Dimitrijeff, formann for avdelingen av Det russiske Grubearbeiderforbund i Leningrad, samt Elmstedt som tolk. Etter deres råd og anmodning bestemtes at den videre reise til Moskva først skulde foregå neste dag og at vi skulde benytte opholdet i Leningrad til å bese så meget av byens severdigheter som mulig.

Samme dag som ankomsten besøkte vi et geologisk museum hvor vi blev omvist av en geologisk professor. Den fremviste samling av stener er funnet og samlet i landets forskjellige distrikter. Professoren oplyste at det var ansatt 800 geologer som til stadighet reiste rundt og foretok forskninger, dessuten hadde disse igjen 1 200 hjelpere.

Søndag den 16 besøkte vi Peterhoff. Hoffet som er meget praktfullt og velbevart, benyttes nu som utfluktssted og museum for arbeiderne på deres fridager. Til omvisning ved hoffet var om søndagene ansatt 200 personer.

På Stadion blev samme dag holdt et stort stevne hvor vi også var til stede. Til underholdning optrådte 5 000 sangere og musikere.

I Leningrad blev vi omvist i et nyreist Folkets Hus som hadde en praktfull sal som rummet 2 000 mennesker. I de utallige smårum holdtes aftenskoler med praktiske undervisningsmetoder av spesialister.

Søndag kveld den 16 fortsatte reisen til Moskva, hvor vi ankom om morgenen den 17. Her blev vi mottatt av medlemmer av presidiet med fru Erna Petroff som tolk.

Om eftermiddagen møtte vi i presidiet, hvor måten for vår videre reise skulde drøftes og bestemmes. Her fremholdt vi som et ønske å få besøke flest mulig mineralgruber, da dette ligger vårt daglige virke nærmest. Presidiet bestemte da at vi først skulde foreta en reise til Syd-Russland for å bese noen gruber og større industrier og siden reise en tur til Ural.

Tirsdag den 18 avreiste vi fra Moskva og ankom til Baku fredag den 21 kl. 1 om natten. Om morgenen møtte vi i et delegert møte av grubearbeidere. Om eftermiddagen besøkte vi oljefeltene. Her foregikk, til tross for at fredag er deres helligdag, en ganske livlig virksomhet. Ca. 400 oljetårn var i virksomhet med en produksjon av 75 tonn råstoff pr. døgn.

Ved bygging av nye tårn arbeidet 40 mann på hvert bygg og tiden for bygging av et nytt tårn var 10 dager.

For optagelse av råstoffet som blev optatt fra en dybde av 250 meter inntil 500 meter anvendtes nu kun mekaniske krefter, og de gamle håndpumper som tidligere har vært anvendt, er nu kassert.

Lørdag den 22 besøkte vi fabrikkene, hvor foredlingsprosessen av oljen foregikk. De gamle systemer her var nu under sterk rasjonalisering, hvor så vel russiske, amerikanske som tyske systemer blev anvendt. Ved henvendelse til sekretæren for grubearbeiderne blev oplyst følgende:

Byen Baku har ca. 500 000 innbyggere. Grubearbeiderorganisasjonen har ca 47 000 medlemmer hvorav 15 000 ved oljeproduksjonen i Baku. Lønnen i oljeproduksjonen er fra 75 rubler inntil 300 rubler pr. måned.

Samme dag besøkte vi byens kraftstasjon, hvor den elektriske energi blev frembragt ved oljefyring. Videre besøkte vi en tekstilfabrikk. I fabrikkene var beskjeftiget 3 340 arbeidere, derav var 23 pct. kvinner. I 1928 produsertes 28 millioner meter tøy. Arbeidstiden var 8 timer, men skulde etter 1 oktober d. å. bli 7 timer. Fortjenesten var her 84 rubler pr. måned. Vi blev forevist en arbeiderbolig som så bra ut.

Lørdag den 22 om kvelden reiste vi fra Baku med ankomst til Tiflis i Georgien søndag den 23, hvor vi besøkte en ny kraftstasjon. Avreiste den 24 med rutebil over De kaukasiske Fjeld med ankomst til byen Kaukas om kvelden, videre reise om natten til byen Mineralniva, besøkte her ved en 2 timers utfart de berømte mineralske kilder som er omdannet til et bekjent kursted. Avreiste fra Mineralniva til Charkov som er hovedstaden i Ukraine hvor vi ankom den 28 juni.

Om ettermiddagen møtte vi i presidiet, hvor vår reiserute i Ukraine blev bestemt. Videre blev vi av ordføreren for grubearbeiderne gitt følgende statistiske fremstilling av produksjon, arbeidsforhold og organisasjon ved grubene i Ukraine:

Ved grubene i Ukraine er sysselsatt 270 101 arbeidere, derav 238 954 som er organisert.

Medlemsskapet i fagforeningen er fritt.

Fagforeningskonstruksjonen.

Presidiet består av 7 medlemmer som velges av komitémedlemmene hvert annet år.

Komitéen består av 35 medlemmer foruten presidiet.

Komitéen holder møte 4 ganger om året. Av komitéen arbeider 25 mann ved grubene. Komitéen opdeles i distriktskomitéer med forskjellig antall medlemmer fra 4 500 til 39 000. Komitéen velges på distriktskonferanse for et år ad gangen. Distriktskomitémedlemmene er fordelt ved de forskjellige grubefelter i et antall fra 8 til 40 grubekomitéer.

Presidiet omfatter følgende funksjoner: Ordføreren, sekretær, formann for diverse avdelinger: kulturelle, tariff, økonomiske produksjonsavdelinger etc.

Gjennom sine organisasjoner deltar arbeiderne i forvaltningen samt kontrollerer produksjonen.

Produksjonens utvikling.

1913	beregnes	produksjonen	til	25 300 000	tonn
1918	—	—	”	8 900 000	”
1920	—	—	”	4 500 000	”
1927—28	—	—	”	27 300 000	”
1928—29	—	—	”	31 000 000	”

Under perioden 1918—1924 var produksjonen på grunn av innbyrdeskrigen næsten innstillet.

Mekaniseringen av produksjonen.

I 1913 var produksjonen lite mekanisert.

I 1928—29 var mekanisert 32 pct. av mineringsarbeider.

Kapitalutlegg til forbedring.

1923—24	bevilget	28 000 000	rubler
1924—25	—	26 000 000	”
1925—26	—	67 000 000	”
1926—27	—	124 000 000	”
1927—28	—	124 000 000	”

Bygging av arbeiderboliger.

I 1913 fantes 549 000 m.³ arbeiderbosteder, den årlige tilvekst utgjør:

1923—24	389 000	m. ³
1924—25	201 000	”
1925—26	536 000	”
1926—27	1 622 000	”
1927—28	1 437 000	”
1928—29	1 000 000	”

Økning av arbeidernes antall.

1913—1918 gikk antallet ned fra 168 300 til 116 000,

1924—25	128 000	mann
1926—27	175 000	”
1927—28	214 000	”
1928—29	270 101	”

Produktiviteten.

1913	produsertes	12 498 000	tonn
1921—22	—	5 880 000	”
1922—23	—	5 389 000	”
1923—24	—	7 273 000	”
1924—25	produsertes.	10 586 000	tonn
1925—26	—	11 502 000	”
1926—27	—	12 460 000	”
1927—28	—	13 730 000	”

Arbeidstid 6 à 7 timers skift.

Minenes produktivitet.

1913	uttokes	58	tonn pr. måned pr. mann
1928	—	70.25	” — —

Lønninger gjennomsnitt.

1913	var gjennomsnittslønnen pr. måned	34.43	rubler
1927—28	” — —	59.04	”
1928—29	” — —	63.48	”

De mest kvalifiserte tjener ca. 4 rubler pr. dag. Hver arbeider har 2 ukers ferie med full lønn, på de mest usunde steder 1 måneds ferie. Fri reise samt opphold på sanatorier og hvilehjem. Under sykdom utbetales full lønn, til invalider pensjon. De gamle som er arbeidsudyktige betales foruten pensjon ca. $\frac{3}{4}$ av gjen-

nemsnittsførtjenesten, men ikke under 20 rubler pr. måned. Arbeidere, som har særlig anstrengende arbeide, får følgende: smør, egg, melk o. s. v. Alle arbeidsklær samt verktøi er fritt.

Blev i Charkov omvist ved et elektrisk byrå hvor alle slags elektriske maskiner blev fremstillet. Det arbeidet ved denne bedrift 6 000 arbeidere med 7 timers arbeidsdag. Arbeidernes gjennemsnittsførtjeneste 117 rubler pr. måned med 8 dagers ferie, men 14 dager for de som arbeidet ved de mest usunde steder.

Vi besøkte også en fabrikk hvor det blev forarbeidet landbruksmaskiner. Fabrikken var noget gammeldags, men man holdt nu på å rasjonalisere enkelte avdelinger av den.

Fra Charkov avreiste vi til en saltgrube som var underjordisk. I gruben arbeidet ca. 500 mann på 2 skift. Saltet forekom i store lag. Boringen i saltet foregår mekanisk ved dertil særskilt konstruerte boremaskiner.

Efter befaringen av saltgruben besøkte vi en underjordisk kullgrube som var 750 meter dyp. I kullgruben arbeidet 1 200 arbeidere med en produksjon av 1 400 tonn pr. døgn. Arbeidstiden var her 6 timer med 5 skift for uken, førtjenesten 80 rubler pr. måned. Til fremkjøring av kullene i gruben blev benyttet hester, og det var installert 30 hester i gruben. Transport og heisegreier var her ikke de mest praktiske. Gruben var også på grunn av den nokså store dybde tung og usund. Til rensning av kullene var et ganske moderne vaskeri etter amerikansk mønster med store satsmaskiner for vaskning, dessuten forbrentes kullene til koks, alt nytt og praktisk.

Fra kullgruben var det meningen at vi skulde benytte bil for å reise med nattoget til mineralgrubene imidlertid kjørte chaufføren feil og vi kom for sent til toget og måtte overnatte på et landsted. Vi var da oppe tidlig neste morgen og drog i bil til Marieopel som ligger ved det Asovske hav. Avreiste om kvelden fra Marieopel til Leninsjerngruben.

Lenins grube drives som daggrube og er 140 meter dyp. Leiene her er meget rikholdige, beste sort råstoff inneholder 60 pct. jern. Produksjonen er 2 200 tonn pr. døgn av ca. 1 300 mann. Til mineringsarbeide hadde man nye boremaskiner med prima stål innkjøpt fra Sverige. På grunn av faren ved å drive en så vidt dyp daggrube skulde man nu overgå til underjordisk drift.

I siste år var det opført mange nye arbeiderboliger som var ganske pene, dessuten var her sykehus, men kun til behandling av lettere sykdommer. Behandlingen av de syke og medisin var fritt.

I nærheten av gruben var under oppførelse en kraftstasjon. Frembringelsen av energien skulde foregå ved opfyring med antrasittkullstøv.

I full stand vilde det kunne utvinnes 130 000 hk. med en spenning av 38 000 volt.

Vi besøkte så K. Liebknechts gruber som var en underjordisk grube 180 meter dyp. Gruben var nu under utvidelse ved forlengelse av sjaktene til 250 meter. Skulde også overgå til en mere moderne driftsmåte (magasindrif) som ikke tidligere har vært anvendt her. De gamle stoller i grubene var meget trange og lave og som sådan umoderne.

Søndag den 7 juli besøkte vi det store kraftanlegg ved Dnepstroj. Anlegget var ennå ikke halvferdig, men etter beregningene skulde det være i stand til 1932. Alt var her av ganske store dimensjoner. Det skulde innmonteres 9 store turbiner samt 2 små med en kraftutvinning av 900 000 hk. Rørledningen som skulde tilføre vann til turbinen var 7.62 meter i diameter.

Anlegget i ferdig stand var beregnet til å koste 213 millioner rubler.

Efter anleggets ferdigbygging skulde det opføres en mengde kjemiske fabrikker og etter 5 års plan var for dette budgettert 450 millioner rubler.

Det arbeidet ved anlegget 10 000 mann fordelt på 3 skift å 8 timer.

Avreiste derefter til Moskva med ankomst om morgenen mandag den 8 juli.

Onsdag den 10 kl. 13.15 avreiste delegasjonen til Ural, ankom til Sverdlovsk som er hovedstaden for Ural- den 12 juli.

Blev her mottatt av sekretæren i grubearbeidernes organisasjon. Om eftermiddagen møtte vi i presidiet hvor det av sekretæren for det økonomiske råd blev gitt en statistisk fremstilling av forholdene ved grubene hvad angår arbeidsvilkår og produksjon.

Ural er en av de største industrielle distrikter i Sovjet-Unionen, men i teknisk henseende står dette distrikt meget tilbake. Den første opgave er å få Ural-distriktet i teknisk henseende på høide med Donbass. Ural har store rikdommer av forskjellige mineraler såsom stenkull, antrasitt, jernmalm, gull, kobber, salt, diverse Uralstener (smaragder), asbest. All asbest anvendes innenfor landet, platina 90 pct. av verdensproduksjonen, har allerede anlagt store forbedringer hvad angår mekaniseringen. Kali blev opdaget først etter revolusjonen og overskrider hvad kvalitet angår det beste kalisalt. Nafta først i år 1929. Undersøkelsesarbeidet som ikke før blev foretatt i Ural, drives nu meget energisk. For dette arbeide blev det nylig anslått 100 000 000 rubler. Under innbyrdeskrigen med Kollchak blev hele industrien i Ural ødelagt. Arbeidet begynte først ordentlig i 1924. Nu er i mange henseender førkrigsperioden allerede overskredet. Under 5-års planen skal produksjonen utvides. Kobbermalmprodukt 3½ ganger, stenkull 4 ganger, asbest 5 ganger, samtidig skal arbeidsförtjenesten følge efter. Følgende forholdelser er allerede nådd: Asbest 55 pct., jernmalm 65 pct. mot 1925—27. Videre bygges det nye beboelseshus. Det kulturelle arbeide har store vanskeligheter å overvinne. I teknisk henseende står de meget tilbake. Stort behov for arbeidskraft hvad angår fagarbeidere, likeså teknikere og ingeniører.

Erholdte opplysninger fra distriktskomiteen i Sverdlovsk.

Ural er av de største industrielle distrikter i CCCP, men i teknisk henseende står dette distrikt ennå meget tilbake. Den første opgave er å få grubene i Ural i teknisk henseende på høide med Donbass. Ural har store rikdommer av stenkull, antrasitt og jernmalm samt asbest.

Kiselgrubene.

Mekanisert til 55 pct. med moderne dammer og boremaskiner. Transporten besørger av konvaier med elektriske lokomotiver.

I 1933 skal produksjonen av denne grube utgjøre 80 pct. av hele produksjonen i kisel-distriktet.

Jernmalm.

I grubene Sagil og Kuschinsk utgjør produksjonen 60 pct. for distriktet.

Det pågår nu mekanisering. Det bygges flere oppberedningsfabrikker, samt utføres et flottasjonsanlegg efter Grundvolds system.

Av de gruber som er de mest rikholdige kan nevnes *Bakaljsk*. Malmen i denne grube er av beste sort jern som står på høide med Sveriges.

Platina.

Av platina utvinnes 90 pct. i Ural av verdensproduksjonen.

Asbest.

Av asbest er 1 grube i Ural som for tiden drives som daggrube, men skal for fremtiden bli underjordisk. For rasjonaliseringen av asbestproduksjonen er det avsatt en anslagssum stor 5 millioner rubler.

Kobbergrubene

finnes i Karabars og Kolata, og det drives forsøk med et lite flottasjonsanlegg.

Kali.

Det finnes for tiden 1 grube og anlegges 1 til.

Nafta.

Under boring etter kali fantes rike naftaleier.

Efter geologers uttalelser ansees det mulig at leiene står i forbindelse med kildene i Baku.

Dette naftafelt befinner sig i en dybde av 320 meter bestående av beste kvalitet med inntil 27 pct. bensin.

Antall arbeidere i Ural.

Den 1 april 1929 var det 44 019 arbeidere. Som medlemmer av organisasjonen 38 634, uorganiserte 1 290 mann, arbeidsløse 2 120, elever 784.

Arbeidernes fordeling på de forskjellige arbeidsfelter.

Stenkull	16 858
Jernmalm	12 860
Kobber	6 834
Asbest	9 442
Kali	782
Gull og platina	6 880
Salt	1 806
Andre mineralgrener	3 172

Gjennomsnittsfortjeneste pr. måned, beregnet efter gullverdi.

	1926/27	1927/28	1928/29
Jernmalm	39.38	42.36	44.81
Kobber	52.42	57.27	62.18
Salt	36.26	40.21	47.94
Asbest	35.53	34.52	38.85
Stenkull	46.67	48.14	54.59

Produktivitet i tonn pr. år.

	1921/22	1922/23	1923/24	1924/25	1925/26
Kobber	12 600	60 100	100 200	162 100	349 400
Stenkull	851 200	1 154 400	1 030 000	1 252 300	1 567 600
Jern	-	-	-	-	830 200
Asbest	1 200	4 200	7 900	11 500	17 900
	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	1930/33
Kobber	397 700	468 400	527 900	580 000	1 514 000
Stenkull	1 858 700	1 842 800	2 157 000	2 724 000	6 010 000
Jern	952 600	935 100	1 618 500	1 970 000	3 125 000
Asbest	21 100	26 400	40 000	66 000	130 000

Umiddelbart efter møtet beså vi et sliperi for edle stener (smaragder), samt verkstedet hvor forarbeidningen av Uralstenen foregikk. Likeledes besøktes om kvelden et revolusjonsmuseum. Museet var oprettet i det hus hvor tsarfamilien blev skutt.

Delegasjonen reiste så videre fra Sverdlovsk til kobbergrubene i Karaban. Her blev vi ved togets ankomst møtt av mange arbeidere og musikk.

Vi beså centralgruben som var den største i dette distrikt. Her arbeidet 750 mann på 4 6-timers skift. Det produsertes 15 000 tonn pr. måned, inneholdende fra 2—8 pct. kobber.

Til foredling av godset var en smeltehytte av samme system som de gamle i Norge.

På grunn av de usunde røk- og gassarter ved smeltehytten var det 4-timers skift. Reiste så tilbake til Sverdlovsk. Den 15 juli var det store festligheter i Sverdlovsk, feiring av 10-årsdagen for frigjørelsen fra Kolsjaktyranniet.

Avreiste om kvelden til kobbergruben Kalata som vi beså neste dag.

Kobbergruben hadde rikholdige leier. Utvinningen av kisen foregikk gammeldags. Det blev ikke benyttet magasinssystemet, og som følge herav foregikk all lastning som bundlastning med dertil dårlig skikkede spader, for transport anvendtes trillebører. Det var også smeltehytte. Hytten var i forhold til den øvrige drift ganske godt modernisert.

Avreiste den 17 til jerngruben Velsignelsen som vi beså. Gruben var en daggrube med rikholdige leier helt til øverste jordsmon. Til foredling av rågodset anvendtes et moderne magnetisk system.

Den tekniske leder for bedriften meddelte at ved nogen videre tekniske forbedringer skulde det kunne opnåes en produksjon av 600 tonn pr. døgn utført av 240 arbeidere.

Reiste så videre til kompanigrubene som er kobbergruber. Kompanigrubene drives også som daggruber, men skulde nu overgå til underjordisk. Ved diamantboring hadde man kunnet konstatere at leiene i en dybde av 156 meter hadde en bredde av 22 meter og var meget rikholdige. Ved kompanigruben var ansatt en amerikansk ingeniør som hadde bygget en forsøksflottasjon efter Grundtvoldssystem. Viste forsøket sig tilfredsstillende skulde bygges et flottasjonsverk som skulde foredle rågodset fra 3 gruber. Det var opført en mengde nye arbeiderboliger som viste sig å være ganske gode. Alle hus er opført av helt tømmer.

Onsdag den 17 om kvelden avreiste delegasjonen fra Kompanigruben og ankom til byen Perm neste morgen, avreiste så siden med ankomst til Moskva søndag den 21 juli.

I Moskva besøkte vi den store kulturpark samt blev omvist i Kreml. Dessuten møtte vi sammen med presidiet som uttalte ønsket om at delegasjonen vilde uttale sig om sine inntrykk av de russiske arbeidsforhold.

Delegasjonen gav sine inntrykk tilkjenne og takket for den anledning som var gitt til å studere de russiske grubearbeideres forhold på arbeidsplassen og for den utviste store gjestfrihet.

Tirsdag 23 juli avreiste delegasjonen fra Moskva til Leningrad, hvor vi blev møtt av formannen i presidiet, Demitrijev, som viste oss omkring i Vinterpaladset.

Tiltrådte hjemreisen fra Leningrad den 24 juli. Ruten for hjemreisen var den samme som for bortreisen med ankomst til Oslo den 27 juli.

Johs. Togstad. Alfred Benjaminsen. Ingv. Knudsen.

De skandinaviske forbindelser.

I årets løp har forbundet vært representert ved følgende møter og kongresser.

Dansk Arbeidsmandsforbunds landsmøte i København som avholdtes den 10 februar og følg. dager. Som forbundets representanter møtte Chr. Henriksen og A. Ahlstrand. Ved Dansk kvinnelig Arbeiderforbund i Veile, Danmark, som avholdtes den 16 juni. Som forbundets representant møtte hovedstyrets medlem Ingvald Løgavlen. Ved Svenska Gruvindustriarbeiderforbundets kongress i Stockholm 25 juni. Som forbundets representanter møtte formannen, Ødegård, og forretningsutvalgets medlem Hans Røste.

Den 21, 22 og 23 oktober avholdtes møte i København i den skandinaviske gjensidighetskomité, omfattende de tre skandinaviske lands arbeidsmanns- og fabrikkarbeiderforbund. Ved dette møte var også Dansk kvinnelig Arbeiderforbund representert, idet dette hadde besluttet å gå inn i den skandinaviske sammenslutning.

Til stede var:

For Dansk Arbeidsmandsforbund Robert Nielsen og Andreas Nielsen.
 „ Svensk Grov- og Fabrikkarbeiderforb. Janne Jønsson og A. Bengtsson.
 „ Dansk kvindeligt Arbeiderforbund, Alvilde Andersen og Kristine Haagensen.
 „ Norsk kjemisk Industriarbeiderforbund, Halfdan Jønsson og Nic. Ness.
 „ Norsk Arbeidsmandsforbund, Johs. M. P. Ødegård og A. Ahlstrand.

På dette møte blev det fra de forskjellige forbunds side avgitt beretning om den faglige situasjon i de sist forløpne år og den nærmest forestående tid.

I forbindelse med spørsmålet om de internasjonale forbindelser blev den mellom Det russiske Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund inngåtte overenskomst gjort til gjenstand for inngående behandling. Det blev fremsatt følgende forslag fra de norske forbunds representanter:

1. Prinsipalt.

Møte i den skandinaviske samarbeidskomité uttalte at det må være ethvert av de tilsluttede forbunds rett å innlede eller avbryte samarbeide med andre arbeiderorganisasjoner i den utstrekning disse finner det stemmende med sine interesser, og foranlediger ingen inngripen fra nogen av de andre tilsluttede forbund forsåvidt det ikke medfører forpliktelser som er til skade for nogen av de tilsluttede forbund.

2. Subsidiært.

Konferansen fastholder beslutningen på møtet i Oslo i dagene 28 og 29 juli 1928 angående forholdet til de russiske organisasjoner og opfordrer formennene å påskynde den besluttede undersøkelse.

Spørsmålet om Norsk Arbeidsmandsforbund som har sluttet overenskomst med Det russiske Grubearbeiderforbund, fortsatt kan fortsette medlemsskapet i de skandinaviske arbeidsmenns gjensidighetskomité utsettes, inntil Det internasjonale Grov- og Fabrikkarbeiderforbund, Det internasjonale Grubearbeiderforbund og Svensk

Grubeindustriarbeiderforbund har tatt stilling til den fortsatte forbindelse med Norsk Arbeidsmandsforbund på grunn av dette forbunds overenskomst med Det russiske Grubearbeiderforbund.

Ved voteringen over det prinsipale som subsidiære forslag stemte følgende for: Ødegård, Ahlstrand, H. Jønsson og Ness. — Imot stemte: Robert Nielsen, Andreas Nielsen, Janne Jønsson, A. Bengtsson, Alvilde Andersen og Kristine Haagensen.

Dermed var så vel det prinsipale som subsidiære forslag forkastet.

Som forslag 3 forelå følgende:

Efter på gjensidighetsmøtet i København den 21, 22 og 23 oktober 1929 å ha beskjefte sig med den mellom Norsk Arbeidsmandsforbund og Det russiske Grubearbeiderforbund inngåtte overenskomst, finner møtet anledning til å uttale sin beklagelse av, at man fra Norsk Arbeidsmandsforbunds side har funnet det formålstjenlig å inngå på en sådan overenskomst som efter komitéens opfattelse overantvorter Det norske Arbeidsmandsforbunds rett til selv — innenfor sitt område — å bestemme i indre anliggender og — for så vidt også på andre organisatoriske områder — i Det russiske Grubearbeiderforbunds ledelses hender, og man undlater ikke å gjøre opmerksom på, at det av Norsk Arbeidsmandsforbund her tagne skritt i sig inneholder den aller alvorligste fare for en sprengning av det i mere enn en menneskealder mellom de skandinaviske arbeidsmandsorganisasjoner pleiede gode samarbeide, og da komitéen ikke kan tro, at Norsk Arbeidsmandsforbund — det være sig ledelsen, så vel som medlemmene — har tenkt sig muligheten av at en sådan sprengning vil bli følgen av den inngåtte overenskomst, og idet vi tror på at de norske arbeidsmenn erkjenner det organisasjonsmessig riktige i at samarbeidet med de øvrige organiserte skandinaviske arbeidsmenn er av betydning for alle og fortsatt bør pleies, vedtar møtet — forinnen spørsmålet:

Norsk Arbeidsmandsforbunds fortsatte medlemsskap innenfor den skandinaviske gjensidighetskomité endelig avgjøres — å henstille til Norsk Arbeidsmandsforbund på ny å opta den med russerne inngåede overenskomst til drøftelse og å søke sig løst fra denne.

Ved voteringen over dette forslag stemte samtlige representanter fra de svenske og danske forbund for forslaget. De norske forbunds representanter deltok ikke i avstemningen, idet de tilførte protokollen at deres opfatning i spørsmålet er tilkjennegitt ved de to tidligere voteringer.

Av foranstående fremgår den opfatning som råder innen de svenske og danske forbund som Norsk Arbeidsmandsforbund har hatt samarbeide med gjennom en rekke år.

Som det fremgår av beretningen 1928 er det mellom Norsk Arbeidsmandsforbund og Svenska Gruvindustriarbeiderforbundet inngått overenskomst om gjensidig solidarisk og økonomisk støtte under konflikter (streik, lockout) og efter at man ved de foran refererte beslutninger hadde fått tilkjennegitt opfatningen innen de øvrige skandinaviske organisasjoner man har overenskomstmessig samarbeide med, tilskrev Arbeidsmandsforbundet Det svenske Grubearbeiderforbund med forespørsel om dettes stilling efter at det var

oprettet overenskomst mellom det russiske forbund og Arbeidsmandsforbundet.

Herpå mottok vi følgende svar:

Til Norsk Arbeidsmandsforbund, Møllergt. 3 III, Oslo.

Kamerater!

Vårt forbunds forretningsutvalg (verkställande utskott) har i møte den 16 november behandlet Deres forespørsel hvorvidt Deres nylig inngåtte gjensidighetsoverenskomst med Russiske Grubearbeiderforbund fra Svenska Gruvindustriarbeiderforbundets side foranlediger nogen endring i spørsmålet om den eksisterende svensk—norske overenskomst.

I anledning herav får vi meddele, at da den mellom Svenska Gruvindustriarbeiderforbundet og Norsk Arbeidsmandsforbund inngåtte overenskomst ikke kan ansees stå i strid med retningslinjene for det i mange år praktiserte skandinaviske samarbeide mellom de forskjellige fagforbund, finner vi det ikke nødvendig å foreta nogen endring i nevnte overenskomst på grunn av deres overenskomst med Det russiske Grubearbeiderforbund.

I § 1 punkt 3 i den svensk—norske overenskomst angis nemlig, at overenskomsten gjelder „samarbeide i bestrebelsene samling av alle grubearbeidere i en internasjonal“.

Og i § 5 heter det: „Idet man erkjenner nødvendigheten av en alle grubearbeidere omfattende internasjonal, bør de solidariske forbund være tilsluttet *Internasjonale Grubearbeiderforbund* og arbeide for internasjonalens utvikling, så at denne settes i stand til effektivt arbeide og kamp for grubearbeidernes interesser på klassekampens grunn.“

Det er vel trolig at dere underretter Grubeinternasjonalen om deres russiske overenskomst, og så lenge Norsk Arbeidsmandsforbund, tross sin overenskomst med russerne, tillates medlemsskap i Internasjonale Grubearbeiderforbundet, så lenge anser vi også at vår overenskomst med dere kan opprettholdes.

Derimot kommer helt naturlig spørsmålet i en annen stilling, dersom Norsk Arbeidsmandsforbund skulde utelukkes av Internasjonale Grubearbeiderforbund på grunn av den norsk-russiske overenskomst. Skjer dette bør vi på ny få behandle saken, og da er det trolig at Svenska Gruvindustriarbeiderforbundet måtte kreve forandringer i vår overenskomst med dere. Ti vår bestrebelse går ut på innen rammen av gjeldende lov og beslutninger å arbeide etter de prinsipper og arbeidslinjer vårt medlemsskap i Landsorganisasjonen, Fagforeningsinternasjonalen og Grubeinternasjonalen forplikter til.

Grängesberg den 22 november 1929.

Med solidarisk hilsen
for Svenska Gruvindustriarbeiderforbundet
Edw. Mattson.

Av foran gjengitte brev fremgår, at Det svenske Grubearbeiderforbund gjør sin stilling til det fremtidige overenskomstmessige samarbeide avhengig av den stilling Grubeinternasjonalen inntar til Norsk Arbeidsmandsforbunds gjensidighetsoverenskomst med Det russiske Grubearbeiderforbund.

Ved årets utgang forelå intet som tilkjennegav Grubeinternasjonalens stilling til spørsmålet.

Anleggsvirksomheten.

Statens anlegg. (Revisjon av reglementet.)

I følge de forutsetninger for ordningen av reglementet ved Statens anlegg i 1928, nemlig at det utsattes til våren 1929, tilstillet man Hovedstyret krav om forhøielse av minstelønn, og timelønn for dagarbeide.

Forhandlinger om disse ting blev optatt med representanter for staten den 19 mars.

Ifølge avstemning i foreningene var følgende valgt som forhandlere:

Vestlandsbanene, L. Bergundhaugen. Oslo og omegn, Anders Hagen. Sørlandsbanen, H. O. Jupskås. Nordlandsbanen, Kr. S. Tamnes.

Efter at disse forhandlinger var avsluttet, tilstillet man foreningene følgende:

Ad reglementet.

I 1928 den 29 september blev det ved cirkulære nr. 15 i forbindelse med de forhandlinger, som den gang hadde funnet sted om forandringer i reglementet ang. lønns- og arbeidsvilkårene ved statens anlegg rettet følgende tre spørsmål til avdelingene:

1. Er medlemmene enig i at der ved sløifning av familietillegget reises krav om en forhøielse av minstelønnen?
2. Er medlemmene enig i at plassene i henhold til den foretatte avstemning opsies til fratredelse 15 oktober?
3. Eller er medlemmene enig i at tidspunktet for opsigelse av plassene på grunn av årstiden utsettes, og at lønnskravet søkes fremmet i fellesskap med de industriarbeidere, som har tariffrevisjon til våren 1929?

Resultatet av denne saks behandling blev meddelt i cirkulære nr. 16 av 12 oktober 1928 og gikk ut på følgende:

Spørsmål 1 var besvart med 748 st. for og 86 mot.

—	2	—	213	—	560	—
—	3	—	648	—	111	—

Herav fremgå at det med stort flertall var besluttet å reise krav om forhøielse av forskuddslønnen som kompensasjon for familietilleggets ophevelse.

I henhold hertil er det fra forbundets side reist krav om forhøielse av forskuddslønnen til kr. 1.10 pr. time, og en timelønn i dagarbeide av kr. 1.40 pr. time.

Forhandlinger herom blev optatt med representanter for staten den 19 des.

Fra statens forhandleres side er det bestemt hevdet, at det ikke kan innrømmes nogen forhøielse av forskuddslønnen. Hvad angår fastsettelse av en lønssats for dagarbeide er også dette krav avvist. Statens forhandlere har formet sitt standpunkt på følgende måte:

„Statens forhandlere meddelte, at det ikke kunde gåes til en for-

høielse av forskuddslønnen. Heller ikke kunde det innrømmes å fastsette en minstelønn for dagarbeide. For dagarbeid, som faller helt utenfor akkord er det intet til hinder for å meddele anleggssjefene at det, når det gjaldt vanskeligere arbeider eller arbeider av lengere varighet inntil videre kunde gåes til en timelønn av inntil kr. 1.35 pr. time.

Av foranstående fremgår at forhandlingene ikke har ført til nogen forbedring av de vilkår som er gjeldende på dette tidspunkt.

Som det fremgår av hvad foran er gjengitt av sirkulære nr. 16 for 1928 har foreningene tilkjennegitt at en eventuell arbeidsstans måtte søkes etablert i forbindelse med de industrier, som skulle ha tariffrevisjon våren 1929. For flere av disse industriers vedkommende er tariffrevisjonen allerede avsluttet i januar, så det ikke vil være særlig anledning til å finne en sådan kombinasjon. Det som står igjen er at endel fag og industrier skal forhandle om indeksregulering i april og mai måned. Hvad dette vil føre til kan man på dette tidspunkt ikke uttale sig om.

Forhandlingsutvalget finner, som situasjonen ligger an, at foreningene må treffe avgjørelse om hvorvidt man skal gå til opsigelse av plassene eller ikke.

Man har ikke funnet det formålstjenlig å foranledige optatt frivillig megling i likhet med hvad tilfellet har vært tidligere år, idet myndighetene ikke har foranlediget nogen nevneværdig forandring av de standpunkter statens representanter har inntatt.

Under henvisning til foranstående bedes foreningene besvare følgende spørsmål:

Ønsker foreningene at det foretas opsigelse av plassene for derved å søke fremtvinge en forbedring av de gjeldende lønsvilkår?

Forsåvidt avstemningsresultatet viser, at det er flertall for opsigelse av plassene anser man det heldigst at opsigelsen fremmes så arbeidsstans eventuelt inntreer omkring utgangen av april måned.

Foreningenes svar herpå bedes sendt forbundets kontor snarest og senest den 23 april førstkommende. Det vedlagte skjema bedes benyttet ved besvarelsen.

Med solidarisk hilsen

Johs. M. P. Ødegård. Chr. Henriksen. L. Bergundhaugen.
Anders Haugen. H. O. Jupskaas. Kr. S. Tamnes.

Resultatet av foreningenes behandling av saken blev meddelt i sirkulære av 2 mai 1929, sålydende:

Ad reglementet.

Idet man henviser til sirkulære nr. 11 av 26 mars 1929 meddeles herved at resultatet av avstemningen i foreningene er følgende:

	For	Imot
Avd. 1. Myrdal Jernbanearbeiderforening	12	3
„ 2. Ranumslettens Anleggsarbeiderforening .	11	11
„ 3. Brødsjø Jernbanearbeiderforening	9	11
„ 4. Gjerstad	34	22

	For	Imot
Avd. 11. Øksendal Jernbanearbeiderforening . . .	12	4
„ 12. Øisletta	18	18
„ 15. Landekil	7	18
„ 17. Flåm	12	3
„ 18. Seem	28	8
„ 21. Oslo og Omegns Anleggsarb.forening . .	9	15
„ 24. Bergkvam Jernbanearbeiderforening . .	18	5
„ 28. Rena	3	2
„ 30. Koltjern	27	7
„ 33. Myra	24	26
„ 35. Herefoss	36	12
„ 37. Namsos	10	2
„ 39. Rosvold	14	7
„ 40. Laksefors	28	2
„ 47. Fellingfors	29	2
„ 48. Grovane	4	27
„ 50. Moripen	22	0
„ 55. Lauvik	11	0
„ 56. Svenningdal	16	10
„ 57. Notodden og Omegns	—	—
„ 58. Robudal	7	18
„ 61. Skreros	21	4
„ 83. Sanddøla	54	28
„ 94. Drammen og Omegns	10	26
„ 95. Gartland	30	10
„ 112. Skage	0	8
„ 113. Vinholmen	8	14
„ 115. Hynnekleiv	8	20
„ 118. Bjorvattens Arbeiderforening	6	12
„ 119. Vossebanens Anleggsarbeiderforening .	53	35
„ 121. Sannidal Jernbanearbeiderforening . .	6	1
„ 128. Prestestrandens	2	5
„ 130. Granvin	21	5
„ 134. Fiskumfoss	18	21
	<hr/> 638	<hr/> 422

I henhold hertil har forretningsutvalget i møte den 25 april besluttet å ta avstemningsresultatet tilfølge, og opsigelse av plassene vil bli meddelt Hovedstyret for Statsbanene og Riksmeglingsmannen den 4 ds. således at opsigelsen regnes fra og med mandag 6 mai med utløp lørdag den 11 mai d.å. på hvilken dag arbeidsstansen vil inntre, dersom foreningene innen nevnte dato (11 mai) ikke mottar annen underretning fra forbundet.

Med solidarisk hilsen
Norsk Arbeidsmandsforbund
Johs. M. P. Ødegård.

Chr. Henriksen.

Fra Riksmeglingsmannen mottok man i skrivelse av 6 mai meddelelse om at han nedla forbud mot arbeidsstans og innkalte til megling.

I sirkulære av 7 mai blev foreningene meddelt dette således:

Til

Foreningene ved Statens anlegg.

Ad reglementsrevisjonen.

Herved meddeles at i henhold til den foretatte opsigelse har Riksmeglingsmannen nedlagt

forbud mot arbeidsstans

og megling er berammet til fredag den 10 ds.

Arbeidsstans må således ikke finne sted.

Tidspunktet for eventuell arbeidsstans vil bli meddelt senere.

Med solidarisk hilsen
Norsk Arbeidsmandsforbund
Chr. Henriksen.

Fra meglingsmøtene foreligger følgende protokoller, som blev tilstillet foreningene i sirkulære av 18 mai:

Til

Foreningene ved Statens anlegg.

Som foreningene tidligere er bekjent med blev det fredag den 10 mai optatt megling angående tvisten ved Statens anlegg.

Med hensyn til meglingsgang henvises til følgende avskrift av Riksmeglingsmannens protokoller sålydende:

År 1929 den 10 mai holdtes møte hos Riksmeglingsmannen. Tilstede var for Statens jernbaneanlegg Willoch og Støren og for arbeiderne Henriksen, Tamnes, Haugen, Bergundhaugen og Jupskaas.

Der fremlas: 1) melding om arbeidsopsigelse, datert 3 ds. 2) forbud mot arbeidsstans, datert 6 ds.

Man drøftet det av arbeiderne fremsatte krav om forhøielse av forskuddslønnen til kr. 1.15 — 0.95 — og fastsettelse av en time-lønssats av kr. 1.40.

Derefter blev forhandlingene utsatt til imorgen kl. 14.30.

(s) Valentin Voss.

År 1929 den 11 mai holdtes møte hos Riksmeglingsmannen. Tilstede var de samme representanter for partene som i møtet igår, dessuten møtte Ødegård for arbeiderne.

Riksmeglingsmannen hadde en særkonferanse med hver av partene. Derefter hadde man et fellesmøte.

Man drøftet spørsmålet om det kunde tenkes en løsning ved å gå over fra arbeidsreglement til overenskomst.

For at partenes representanter kunde forelegge dette spørsmål for sine mandanter blev forhandlingene utsatt til tirsdag kl. 15.

(s) Valentin Voss.

År 1929 den 14 mai holdtes møte hos Riksmeglingsmannen. Tilstede var de samme representanter for partene som i siste møte. Riksmeglingsmannen hadde særkonferanser med hver av partene og derefter et felles møte.

Statens representanter meddelte at man ikke fant å kunne gå over fra arbeidsreglement til kollektiv overenskomst eller til å imøtekomme noget lønnskrav fra anleggsarbeiderne.

Arbeidernes representanter ønsket å forelegge den situasjon som således var opstått for forbundsstyret og mulig andre organisasjonsmessige myndigheter.

Riksmeglingsmannen utsatte derefter meglingen i påvente av et resultat av disse drøftelser.

(s) Valentin Voss.

Det er særlig protokollen fra 14 mai, som gir tydelig beskjed om at Statens forhandlere bestemt avviser enhver forandring i forholdet.

Da arbeidernes representanter var helt klar over at det ikke var mulig å opnå nogen forandring i lønnsforholdet optok man spørsmålet om å gjenoprette overenskomstforholdet istedetfor det nuværende reglement. Arbeidernes representanters begrunnelse herfor var:

1. Ved opprettelse av overenskomst på en bestemt tid var man garantert mot at staten uten videre og til hvilket som helst tidspunkt kunde foreta ytterligere nedreguleringer av lønnen.
2. Eventuelle tvister om reglementets forståelse kunde forelegges Arbeidsretten, så man ikke til enhver tid var avhengig av jernbanestyrets fortolkninger.

Statens representanter erklærte imidlertid bestemt, at de ikke kunde gå med på en sådan ordning.

Efter dette resultat fant arbeidernes representanter at det ikke var annet å foreta enn å kreve meglingen avsluttet.

Før begjæring om meglingsavslutning var definitivt innlevert til Riksmeglingsmannen gjorde man henvendelse til Arbeiderpartiets medlemmer i jernbanekomitéen og redegjorde for situasjonen.

Disse henvendte sig til statsråden for å søke utvirket at forhandlingene kunde fortsette om spørsmålet overenskomst. Men henvendelsen var uten resultat.

Riksmeglingsmannen gjorde også fornyet henvendelse til statsråden torsdag den 16 mai, da han var underrettet om at arbeidernes representanter vilde kreve meglingen avsluttet, hvorefter Riksmeglingsmannen inkaldte partene til møte samme dag kl. 4 em.

Fra dette møte foreligger følgende protokoll:

„År 1929 den 16 mai holdtes møte hos Riksmeglingsmannen med de samme representanter for partene som i tidligere møter.

Riksmeglingsmannen henstillet til arbeidernes representanter påny å forelegge saken for anleggsarbeiderne, idet statens representanter på Riksmeglingsmannens henstilling hadde erklært, at det ikke vilde bli foretatt nogen nedregulering av de nugjeldende lønninger i inneværende eller i kommende budgjettermin.

Arbeidernes representanter erklærte å ville etterkomme Riksmeglingsmannens henstilling og gi svar 28 mai.

(s) Valentin Voss“.

Arbeidernes representanter fant å måtte etterkomme Riksmeglingsmannens anmodning om å forelegge saken påny for medlemmene, så disse kunne bli bekjent med statens stilling til saken, før arbeidsstans inntrådte, idet det er tydelig tilkjennegitt at staten ikke vilde endre sitt standpunkt. Når statens representanter hadde erklært over for Riksmeglingsmannen at ingen nedregulering av lønnen ville finne sted, som foran nevnt, var man derved sikret mot at staten kunne foreta noget i den retning før tidligst etter 1 juli 1930.

Ut fra den endring i situasjonen som derved var fremkommet, fant arbeidernes representanter at saken påny burde forelegges medlemmene.

Voteringen i foreningene bør, for tydelighets skyld, ordnes således:

De som stemmer for å gå til arbeidsstans stemmer ja!

Imot stans stemmer nei!

Underretning om hvilket standpunkt foreningene tar til spørsmålet bedes sendt forbundet snarest og senest innen 28 mai førstk.

Vedlagte svars skjema bedes benyttet ved besvarelsen.

Husk endelig å anføre stemmetallet.

Med solidarisk hilsen

Norsk Arbeidsmandsforbund.

Johs M. P. Odegård.

Chr. Henriksen.

Foreningenes behandling av saken viste følgende resultat, som blev meddelt i sirkulære av 29 mai:

Til

Foreningene ved Statens anlegg.

Ad reglementsrevisjonen.

Under henvisning til sirkulære nr. 15 av 18 ds. skal meddeles, at resultatet av avstemningen er følgende:

		For	Imot
Avd. 1.	Myrdal Jernbanearbeiderforening . . .	8	2
” 2.	Ranumslettens Anleggsarbeiderforening .	4	15
” 3.	Brødsjø Jernbanearbeiderforening . . .	4	28
” 4.	Gjerstad — . . .	24	21
” 11.	Øksendal — . . .	7	9
” 12.	Øisletta — . . .	9	19
” 15.	Landekil — . . .	3	20
” 17.	Flåm — . . .	5	13
” 18.	Seem — . . .	17	9
” 21.	Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening	9	23
” 24.	Bergkvam Jernbanearbeiderforening . .	6	17
” 28.	Rena — . . .	8	1
” 30.	Koltjern — . . .	6	22
” 33.	Myra — . . .	18	26
” 35.	Herefoss — . . .	29	22
” 37.	Namsos — . . .	2	10
” 39.	Rosvold — . . .	2	19
” 40.	Laksfors — . . .	—	—
” 47.	Fellingfors — . . .	9	20
” 48.	Grovane — . . .	1	29
” 50.	Moripen — . . .	10	10
” 55.	Lauvik — . . .	11	0
” 56.	Svenningdal — . . .	2	13
” 58.	Robudal — . . .	5	19
” 61.	Skjeros — . . .	28	4
” 83.	Sandøla — . . .	20	27
” 94.	Drammen og Omegns — . . .	5	40
” 95.	Gartland — . . .	17	13
” 112.	Skage — . . .	0	9
” 113.	Vinholmen — . . .	6	23
” 115.	Hynnekleiv — . . .	13	14
” 118.	Bjorvattens — . . .	6	10
” 119.	Vossebanens — . . .	52	15
” 121.	Sannidal — . . .	4	3
” 128.	Prestestranden — . . .	1	6
” 130.	Granvin — . . .	21	6
” 134.	Fiskumfoss — . . .	25	17
	Sunnan Gruppe	6	4
		397	558

Som det fremgår av foreningenes behandling av saken er det besluttet ikke å gå til arbeidsstans, hvilket herved meddeles.

Med solidarisk hilsen

Norsk Arbeidsmandsforbund

Chr. Henriksen.

Hovedbanen.

Gjennem cirkulære fra hovedstyret for Statsbanene i 1927 blev arbeidernes lønninger ved hovedbanen nedslått fra 1.37¹/₂ til kr. 1.18³/₄. I samme cirkulære meddeltes, at nyinntatte arbeidere skulde betales med kr. 0.90 pr. time.

Oslo og omegns Anleggsarbeiderforening så slik på det, at de gamle arbeidere litt efter litt ville bli opsakt, og erstattet med nye, som da kunde lønnes efter kr. 0.90 pr. time. For å gardere sig mot dette blokerte foreningen alt underbetalt arbeide, d.v.s. alt arbeide, som betaltes under kr. 1.18³/₄.

Høsten 1928 påtok et arbeidslag sig et veiarbeide ved Strømmen stasjon med en forskuddsbetaling av kr. 0.90 pr. time. Dette oppfattet foreningen som brudd på den etablerte blokade. De her omhandlede arbeidere på 2 nær var organisert i tilslutning til Jernbaneforbundet. De to var medlemmer av vårt forbund.

Gjennem flere forhandlingsmøter mellom vårt forbund og Jernbaneforbundet blev det gjort forsøk på å komme til en ordning, men uten resultat.

I skrivelse av 14 juli 1929 tilskrev Oslo og omegns Anleggsarbeiderforening Arbeidernes fagl. Landsorganisasjon således:

Til
Landsorganisasjonens sekretariat.

Ad blokaden ved Hovedbanen.

Da konflikten ved Hovedbanen er blitt en sak mellom 2 forbund tillater vi oss å tilstille det ærede sekretariat følgende skrivelse, som bedes forelagt og behandlet av sekretariatet hurtigst mulig.

Til opplysning vil vi bemerke at arbeiderne ved Hovedbanen i desember 1927 blev tilstillet et cirkulære fra Hovedstyret for Statsbanene som gikk ut på en lønsreduksjon på 10 % slik at lønnen for samtlige ekstraarbeidere ved Hovedbanen blev senket fra kr. 1.37,5 til kr. 1.18,75 pr. time. I samme cirkulære var inntatt en bestemmelse at alle nyinntatte arbeidere ikke skulde få mere enn kr. 0.90 pr. time. Resultatet av dette cirkulære vilde selvfølgelig bli at alle de gamle arbeidere litt efter litt vilde bli opsagt og nye inntatt på redusert lønn. For å gardere oss mot dette besluttet Oslo og omegns Anleggsarbeiderforening å blokere alt underbetalt arbeide på banestrekningen Oslo Ø.—Lillestrøm og Oslo V.—Asker.

Tiltross herfor går et arbeidslag med Eberhard Berg som formann hen og tar et arbeide ved Strømmen for kr. 0.90 pr. time. At dette arbeide skulde utføres på akkord tjener ikke til undskyldning for nevnte arbeidslag da alt arbeide ved Hovedbanen tidligere er utbetalt med en forskuddsbetaling lik den gjeldende timelønn i dag-arbeide. Det må således være innlysende at dette arbeidslag har

optrått som blokadebrytere. Som følge herav nekter samtlige medlemmer av Oslo og omegns Anleggsarbeiderforening å arbeide sammen med blokadebryterne, hvilket resulterte i at ca. 20 mann blev kastet ut i lockout, som nu har vart over 1 måned, mens blokadebryterne har arbeidet den hele tid og arbeider fremdeles. Det faktiske forhold er at blokadebryterne blir favorisert fremfor hederlige arbeidere. Vår uttrykkelige mening er at konflikten ikke kan løses på annen måte enn at samtlige blokadebrytere fjernes fra Hovedbanen og at alle de lockoutede inntas igjen. Dog kan det her bemerkes at blokadebrytere ofte ved å gjøre avbigt kan få sitt forhold til organisasjonen ordnet og på den måte blir å betrakte som god kamerat.

Hermed mener vi å ha arbeidet i linje med Norsk Arbeidsmandsforbunds lover § 32 1 p. og tør således gjøre regning på støtte fra Landsorganisasjonens sekretariat.

For Oslo og omegns Anleggsarbeiderforening
i komiteen *Karl Edvardsen, Bernh. Tegnberg, J. Henriksen.*

Sekretariatet valgte 3 medlemmer som voldgiftsrett for å avgjøre saken. Fra denne voldgiftsrett foreligger følgende protokoll:

Den 25 juli 1929 avholdtes møte i den av sekretariatet nedsatte voldgiftsrett i anledning tvist mellom Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Jernbaneforbunds medlemmer ved Hovedbanen.

Tilstede var av voldgiftsrettens medlemmer: Jens Teigen, Martin Tranmæl og Trygve Lie.

For Norsk Arbeidsmandsforbund møtte Johs. M. P. Ødegård og Chr. Henriksen, for Norsk Jernbaneforbund møtte A. Alberti.

Begge forbunds representanter erklærte at voldgiftsrettens avgjørelse vilde bli å betrakte som endelig og bindende for forbundets medlemmer.

1. Dokumentertes skrivelse fra Oslo og omegns Anleggsarbeiderforening av 14 juli d.å.
 2. Referertes protokoll fra møte 1 juli d.å.
 3. Referertes skrivelse fra Norsk Jernbaneforbund til Arbeidsmandsforbundet av 23 juli d.å.
- Derefter hadde de fremmøtte representanter ordet.
Møtet blev derefter hevet.

Efter avholdt rådslagning avsa voldgiftsretten sådan dom:

Voldgiftsretten er enig i at det vil føre til uholdbare tilstande når forskuddsbetaling i akkord er forskjellig for Norsk Jernbaneforbunds og Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmer. Den oprinnelige tvist har sin årsak i dette forhold.

Eberhardt Bergs akkordlag tok et arbeide ved Strømmen med en forskuddsbetaling av kr. 0.90 pr. time. Denne forskuddsbetaling er ikke overensstemmende med den betaling som Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmer med rette krever.

Oslo og omegns Anleggsarbeiderforening etablerte på egen hånd blokade av arbeidet på banestrekningen Oslo Ø.—Lillestrøm og Oslo V.—Asker, fordi Hovedstyret for Statsbanene i henhold til Stortingets beslutning hadde foretatt en reduksjon på 10 pct. for ekstraarbeidere. Da Eberhardt Berg og hans akkordlag overtok det omtalte arbeide ved Strømmen blev også han blokert og erklært for blokadebryter. Disse blokadebeslutninger er ikke behandlet på vanlig organisasjonsmessig måte. De er således ikke behandlet av Norsk Arbeidsmandsforbund, ikke forelagt Landsorganisasjonens sekretariat og heller ikke meddelt Norsk Jernbaneforbund. Da Eberhardt Berg og hans akkordlag overtok det omtalte akkordarbeide forespurte han på forhånd sin organisasjon — Norsk Jernbaneforbund — om det var noget i veien for at han kunde ta arbeidet. Hertil blev det svart ham at arbeidet kunde overtas.

Voldgiftsretten kan derfor ikke finne at Eberhardt Berg har gjort noget som skulde medføre at han med rette kan betraktes som blokadebryter.

Striden mellem arbeiderne tilhørende de to forbund må ordnes på organisasjonsmessig måte ved forhandlinger med statsbanene om en overenskomst for anleggsarbeidet og vedlikeholdsarbeidet.

Voldgiftsrettens kjennelse — som er enstemmig — blir i henhold til det ovenanførte:

1. Eberhardt Berg kan ikke betraktes som blokadebryter og de organiserte arbeidere kan derfor ikke nekte å arbeide sammen med ham.
2. Blokadebeslutningene tilbakekalles og de foretatte arbeidsoppgaver for Oslo og omegns Anleggsarbeiderforenings medlemmer tilbakekalles således at arbeidet gjenoptas straks.
3. Norsk Jernbaneforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund pålegges i fellesskap å søke inngått avtale med Statsbanene om utførelse av akkordarbeide med ensartet forskuddslønn således at Norsk Arbeidsmandsforbunds og Norsk Jernbaneforbunds medlemmers interesse på dette område sikres.

Oslo den 25 juli 1929.

Martin Tranmæl. Jens Teigen. Trygve Lie.

Med dette mente man at saken skulde være op- og avgjort.

Imidlertid fant Oslo og omegns Anleggsarbeiderforening ikke å kunne bøie sig for denne avgjørelse og innanket saken for forbundets hovedstyre.

Saken behandledes i hovedstyremøte den 27 januar 1930, som fattet følgende beslutning:

„Hovedstyret har gjennomgått sakens dokumenter og finner å kunne uttale følgende:

Efter at saken av foreningen er innbrakt for sekretariatet erkjenner hovedstyret, at dette har rett til å treffe en endelig avgjørelse,

men må dog uttale sin beklagelse over at saken for vårt forbunds vedkommende vil virke uheldig i organisasjonsmessig henseende. Tross dette må saken for vårt forbunds vedkommende ansees avgjort.“

Ekstraarbeidere og sesongarbeidere ved Sørlands- og Bratsbergbanen.

I henhold til krav fra arbeiderne ved ovennevnte steder, oversendte man distriktschefen i Drammen den 6 mai en skrivelse med krav om forhandling angående lønns- og arbeidsvilkårene for ovennevnte arbeidere.

Forhandlinger blev optatt den 16 mai hvorfra det foreligger følgende protokoll hvor også de krav som fra arbeidernes side blev stillet er inntatt.

„År 1929 den 16 mai fremmøtte Chr. Henriksen som representant for Norsk Arbeidsmandsforbund og Johan Fagerlien, Albert Karlsen og Konrad Karlsen som representanter for ekstraarbeidere ved Sørlandsbanen og Bratsbergbanen på overingeniør Henriksens kontor til konferanse angående lønn m. v. for nevnte ekstraarbeidere.

De fremmøtte representanter fremsatte følgende krav:

1. Timelønnen forhøies til kr. 1.00 pr. time.
2. Arbeidere som har hatt arbeide i minst 4 uker, oparbeider sig en ferielønn, svarende til det som er gjeldende ved statens anlegg som beregnes på følgende måte:

Ferielønnen beregnes av timelønnen multiplisert med 5 pct. av det av hver enkelt arbeider utførte antall arbeidstimer i ferieåret som regnes fra 1 april det ene år til 1 april det neste år.

Ferietiden forutsettes å inntre ved sesongens slutt, til hvilken tid ferielønnen utbetales. Tjenestetiden skal ikke ansees som avbrutt ved opphold mellem arbeidssesongene.

3. Arbeiderne erholder fribilletter ved jernbanen i overensstemmelse med de regler som er gjeldende for de faste ekstrafolk.
4. Arbeiderne utbetales for anfangstid (tid som medgår fra hjemstedet til arbeidsstedet) i overensstemmelse med de regler som er gjeldende for linjehåndverkere.
5. Ved overtids-, natt- og helligdagsarbeide utbetales et tillegg til timelønnen med følgende satser:

I ukens 5 første virkedager, 25 pct. for de 2 første timer og for øvrig 50 pct. i tillegg. Søn- og helligdagsarbeide 100 pct. For avbrutt nattarbeide (overtidsarbeide som påbegynnes efter kl. 9 aften og således ikke faller i flukt med ordinært arbeide) betales 100 pct. i tillegg. Der betales minst for 1 time selv om arbeidet varer kortere.

Overingeniøren bemerket med hensyn til punkt 3, at fribilletter tilståes i den utstrekning hvortil gjeldende bestemmelser gir adgang.

Med hensyn til punkt 4 (reisegodtgjørelse til linjearbeidere) fandt han at disse arbeidere ikke kunde sidestilles med linjehåndverkere. For øvrig skulde de fremsatte krav bli tatt under overveielse. I skrivelse datert 22 mai mottok man følgende fra distriktet:

„Efter løfte oversendes hoslagt utskrift av det under konferansen her den 16 ds. protokollerte.

Med hensyn til punkt 1 meddeles, at timelønnen for sesongarbeidere ved linjen fra begynnelsen av inneværende sesong og inntil videre er forhøiet til 90 øre for arbeidere som har arbeidet ved linjen de 3 siste somre. For de øvrige er timelønnen 80 øre.

De under punkt 2 og 5 fremsatte krav er optatt til behandling.

For distriktschefen.

Kr. Henriksen.“

Som det fremgår herav er lønningene forhøiet med 10 øre pr. time. Distriktet er purret vedrørende de øvrige krav, men uten at man er kommet til noget resultat ved årets utgang.

Opsigelser ved Statens anlegg.

Grundet de små bevilgninger blev det også i 1929 foretatt store innskrenkninger ved Statens anlegg.

Som følge herav har det gjennom deputasjoner vært rettet krav til statsmyndighetene om ekstrabevilgninger så disse opsigelser kunde undgås.

Ekstrabevilgninger har det ikke vært mulig å få til. Men henvendelsene har allikevel hatt sin store betydning, idet de opsagte har fått fortsette i arbeide. Dette har kunnet gjøres ved at der er blitt overført beløp fra det ene anlegg til det annet innenfor rammen av de i budgettåret bevilgede beløp.

Man har således undgått opsigelser i år av eldre anleggsarbeidere.

Veianleggene.

Under henvisning til beretningen for 1928 hvor departementets endelige forslag til feriebestemmelser er inntatt, blev dette forelagt Stortinget og vedtatt av dette i overensstemmelse med departementets forslag.

Disse feriebestemmelser har efter den fortolkning, administrasjonen har gitt dem ført til at en masse veiarbeidere ingen ferie har fått, og man var straks klar over at det var nødvendig å få en forandring i bestemmelsene, særlig hvad spørsmålet om tjenestetid angår. Forbundet rettet henvendelse til Veidirektoratet med krav om forhandlinger såvel hvad angår feriespørsmålet som lønns- og

arbeidsvilkårene. Disse forhandlinger er ikke kommet istand ved årets utgang.

A/S Tyssefaldene.

I skrivelse av 4 mars til forbundet krevet foreningen at det blev optatt forhandlinger med A/S Tyssefaldene om overenskomst for selskapets veianlegg i Tyssedal.

Krav om forhandlinger og forslag til overenskomst blev oversendt selskapet. Ved forhandlinger med selskapet blev enighet om følgende

Overenskomst

mellem A/S Tyssefaldene og Norsk Arbeidsmandsforbund og dets avdeling Tyssedals anleggsarbeiderforening, hvad angår anleggsarbeidet ved veianlegget Tyssedal—Skjeggedal.

§ 1.

Normallønnen fastsettes til kr. 1.35 pr. time.

§ 2.

Enhver arbeider som har vært ansatt ved anlegget i et sammenhengende tidsrum av 4 uker godskrives feriegodtgjørelse med 4½ pct. av normallønnen gange det av ham ved anlegget utførte arbeidstimer.

Dette beløp utbetales enten ved feriens påbegynnelse eller ved vedkommende arbeiders avgang fra anlegget.

Ferien fastsettes til 12 arbeidsdager, fortrinsvis mellom 15 mai til 15 september.

§ 3.

Akkordlag dannes enten på den måte at endel arbeidere som er blitt enige om å gå sammen, velger en formann og fremstiller sig for arbeidsbestyreren eller ved at bestyreren henvender sig til en arbeider som han anser dyktig til akkordformann og anmoder ham om å medvirke til dannelse av lag. I alle tilfelle må såvel formannen som arbeiderne godkjennes av bestyreren.

Når formannsplassen av en eller annen grunn blir ledig foreslår laget ny formann som ansettes hvis bestyreren dertil finner ham skikket, i motsatt fall velger bestyreren ny formann.

Arbeidsbestyreren bestemmer lagets størrelse. Efter akkordens fastsettelse innsettes ikke flere arbeidere i laget uten vedkommende akkordformanns samtykke. Hvis arbeidet må forseres og flere arbeidere av den grunn må anvendes, treffes avtale herom forsåvidt så ikke allerede er skjedd ved akkordens fastsettelse.

§ 4.

Hvis en arbeider eller et akkordlag uten gyldig grunn forlater et omforenet akkordarbeide forinnen dette er bragt til avslutning utbetales kun almindelig forskuddsbetaling. Resten av den oparbeidede

fortjeneste tilfaller i første tilfelle laget og i siste tilfelle det lag som fullfører akkorden. Dog utbetales fortjenesten til vedkommende arbeider selv, når han har forlatt arbeidet med samtykke av arbeidsbestyreren, og at laget er enig i at utbetalingen kan skje.

§ 5.

Deltagere i akkordlag eller arbeidere som ifølge sin ansettelse har krav på opsigelse kan av arbeidsbestyreren avskjediges med kort varsel (på stedet), når vedkommende arbeider i høy grad gjør sig skyldig i slett forhold, såsom drukkenskap eller upassende opførsel.

Forsettlig fusk som i vesentlig grad forringer arbeidets soliditet samt nektelse eller undlatelse av å følge gitte forskrifter o. s. v., skal som regel medføre vedkommende arbeiders avskjedigelse.

Avskjedigede arbeidere utlønnes så vidt mulig helt ved avgangen. Kan dette ikke skje, skal i tilfelle resttilgodehavende tilstilles vedkommende snarest mulig.

§ 6.

Når minst $\frac{2}{3}$ av akkordens deltagere finner at formannen eller en arbeider bør fjernes på grunn av uskikkethet for arbeidet eller slett opførsel, kan de henvende sig til arbeidsbestyreren med begjæring derom.

Dersom denne efter undersøkelse finner klagen beføiet, blir vedkommende å fjerne fra laget.

§ 7.

For enhver arbeider utstedes en arbeidsbok inneholdende navn, fødested og datum samt angivelig hjemstavn.

I denne arbeidsbok innføres opplysning om når vedkommende arbeider har begynt å sluttet sitt arbeide ved de forskjellige anlegg ved hvilke han har arbeidet, likesom hvad slags arbeide han hovedsakelig har utført.

Forsåvidt vedkommende har forrettet som akkordformann skal arbeidsboken derom inneholde særskilt anmerkning.

Boken opbevares hos arbeidsbestyreren og utleveres arbeideren ved hans avgang fra anlegget.

§ 8.

Akkorder utsettes: enten som et innen et visst område begrenset og til en viss sum beregnet arbeide som skal utføres for akkordsummen (akkorder med forut bestemt sum), eller efter enhetspriser med påfølgende opmåling og oppgjør (akkorder med enhetspriser).

Hvor dertil er hensiktsmessig adgang, skal akkorder med forut beregnet sum fortrinsvis anvendes.

Akkorder bør såvidt gjørlig omfatte alt forekommende arbeide, så ekstraarbeide undgås.

Ethvert akkordlag gis ved akkordens overtagelse en akkordseddel eller akkordbok, som inneholder de bestemmelser der gjelder for akkorden.

For akkorder med forut bestemt sum, skal den tillike inneholde en gjenpart av den for akkorden opgjorte beregning.

Opdages det ved sådanne akkorder — etterat akkorden er utsatt og påbegynt — feil i akkordberegningen, skal fornøden beriktigelse av akkordsummen finne sted, når feilen er til skade for akkordlaget.

For akkorder med enhetspriser anføres enhetsprisene. Disse bør om mulig fastsettes før arbeidet påbegynnes, og senest innen en uke derefter. Når begge parter herom er enige, kan fristen yderligere utstrekkes. Akkordens enhetspriser gjelder kun hvad det ved akkordens utsettelse er forutsatt ikke upåregnede arbeider (se ekstraarbeide). Arbeidets omfang bør på arbeidernes forlangende omtrentlig oppgis mellom bestemte punkter.

De profiler som er lagt til grunn for akkordberegningen skal efter begjæring av akkordlagets formann eller to av dets medlemmer forevises disse.

Akkorder skal som regel ikke strekke sig utover 2 måneder.

§ 9.

Når forandring i arbeidsplan eller andre tvingende omstendigheter krever arbeidets opphør for kortere eller lengere tid, når særskilt uhell inntreffer, eller når arbeidet utføres utilfredsstillende, har bestyreren rett til å avbryte og opheve akkorden mot forholdsvis betaling, idet det ved oppjøres tages fornødent hensyn til såvel det utførte som det gjenstående arbeide.

Sådan avbrytelse av akkorden med forholdsvis utlønning kan også kreves av akkordlaget når arbeidet for en lengere tid må innstilles.

§ 10.

Ved ekstraarbeide forstås arbeide som utføres av laget utenfor den utsatte akkord, mens det er beskjeftiget med denne.

Laget plikter på anleggsbestyrerens forlangende å utføre sådant arbeide mot særskilt betaling som efter omstendighetene tillegges akkordsummen ved oppjøret eller oppjøres særskilt.

Hvor ekstraarbeidet er av nogen større utstrekning, skal det om mulig utsettes tilleggsakkord.

Er arbeidet av mindre betydning, eller akkord ikke har kunnet utsettes, betales pr. dagsverk den pris hvormed akkorden utlønnes, forsåvidt det ikke på forhånd er avtalt en bestemt daglønn for arbeidet.

Hvor særskilt godtgjørelse for ekstraarbeide med uttagning av masser utenfor profilet som følge av „sletter“ eller lignende (overfjell), ler- eller jordras o. s. v. skal såvidt mulig på forhånd fastsettes enhetspriser, som anføres i akkordboken eller på akkordsedlen.

§ 11.

Ved overtidsarbeide forstås arbeide som faller utenfor den for vedkommende anlegg fastsatte arbeidstid.

For sådant arbeide betales 50 pct. tillegg.

For søn- og helligdagsarbeide betales 100 pct. tillegg. Som søn- og helligdagsarbeide regnes alt arbeide som utføres fra kl. 6 aften før søn- og helligdager til næste dags eller — når to eller flere helligdager følger på hinanden — til den siste helligdagsaften kl. 6.

Hvor det ved akkordens fastsettelse er bestemt at der skal arbeides med dobbelt skift, betales ved alt arbeide nattskift som dagskift.

Når man ved et igangværende akkordarbeide, som er forutsatt å skulle drives som dagskift, går over til dag- og nattskift, skal nattskiftet gis 25 pct. tillegg.

Ved akkordarbeide beregnes det procentvise tillegg av den akkordfortjeneste pr. time som akkorden uten hensyntagen til overtidstillegget vil gå ut med.

Ved arbeider hvor det på forhånd er gitt at overtidsarbeide eller helligdagsarbeide i større utstrekning må finne sted, kan dette etter avtale med akkordlaget innberegnes i akkorden, hvorom akkordboken eller akkordsedlen skal inneholde opplysning. I så tilfelle bortfaller det ovenfor nevnte tillegg.

Hvor arbeiderne selv forlanger overtidsarbeide som ellers ikke vilde finne sted, ydes ingen ekstrabetaling.

§ 12.

Den ordinære arbeidstid er 48 timer pr. uke.

§ 13.

Anlegget anskaffer de nødvendige redskaper m. v.

Ved arbeide som utføres på akkord, betaler arbeiderne forbruksaker og spader med deres kostende.

Den forringelse som de av anlegget utleverte stål- og jernredskaper har lidt ved benyttelsen godtgjøres etter vekt, likesom hvessing og reparasjoner av disse betales av laget, som også betaler de til disse redskaper hørende skatter.

Andre gjenstander som utleveres laget benyttes av dette uten slitningsgodtgjørelse.

Alt slags transportmateriell, såsom skinner, vogner, trillebårer og planker, decavillemateriell, kraner o. l. anskaffes av anlegget og benyttes av akkordlagene uten slitningsgodtgjørelse.

Redskaper m. v. og transportmateriell som er bortkommet eller bevislig har tatt skade ved skjødesløs behandling betales av laget.

Ved enhver akkord føres en materialbok, hvori ved utleveringen innføres alle materialer og redskaper som akkordlaget mottar, hvad enten anskaffelsen skjer for anleggets eller akkordlagets regning.

Ved opslag eller i materialboken skal meddeles opgave over de for anlegget fastsatte priser for redskapsmink, forbrukssaker og smedarbeide.

§ 14.

Formannspenger utbetales av anleggets midler utenom akkordsummen med minst 1 øre for hver time i akkorden, formannens og kjoretimer iberegnet.

Ved vanskelige mur- eller andre arbeider, som fordrer særegen kyndighet, kan dog formannspengene forhøies, hvilket også kan skje når en formann tildeles et lag av uøvede arbeidere til opplærelse.

§ 15.

Efterat arbeidet er ferdig og godkjent, oppgjøres akkorden snarest mulig.

Ved måling for oppgjør av akkorder med enhetspriser skal akkordformannen gives anledning til å være tilstede.

Opstår meningsforskjell om mål eller masser uten at enighet opnåes ved forhandling, skal eftermåling finne sted.

Ved sådan eftermåling skal som regel en ingeniør og en opsynsmann tillikemed 2 mann av laget, hvoriblandt formannen, være tilstede. Laget skaffer de fornødne håndlangere.

§ 16.

Hvor der i anledning av oppgjør opstår meningsforskjell om samme, og denne ikke utjevnes ved forhandling (eftermåling m. v.), anvendes en voldgiftsrett sammensatt av et medlem for hver av partene samt en opmann som opnevnes av distriktets sorenskriver.

Retten bestemmer selv hvor meget der skal erlegges som godtgjørelse til skjønsmennene.

Omkostningene ved avsigelsen av voldgiftskjennelsen bæres med en halvdel av hver av partene, uansett til hvilken side kjennelsen går.

Voldgiftsrettens kjennelse er endelig og bindende for begge parter.

§ 17.

Et hvert lags tilkommende betales på de regelmessige lønningsdager — i regelen hver 14de dag — til lagets formann og en av dets arbeidere, som begge kvitterer for mottagelsen.

Det blir lagets egen sak å etterse akkordboken og påse at dets medlemmer får hvad de tilkommer, idet anleggets forpliktelse opphører ved den til formannen og arbeideren stedfundne betaling.

I tilfelle av formannens forfall skjer utbetalingen til to av lagets medlemmer, som er bemyndiget til å motta lønningen.

18. *Twisters behandling.*

Enhver tvist mellem bedriften og arbeiderne, som omfattes av denne overenskomst, skal først søkes bilagt ved forhandling mellem vedkommende bedrifts leder og arbeiderne, de sistnevnte ved sine tillidsmenn.

Hvis enighet ikke opnåes, eller hvis det gjelder en tvist mellem bedriften og organisasjonen, skal forhandling optas mellem vedkommende forbund og bedriften eller de disse dertil bemyndiger. Forhandlingsmøte skal avholdes senest 8 dager efter skriftlig krav herom er fremkommet fra en av partene. Tvist som angår denne overenskomst, kan ikke søkes løst ved arbeidsstans, men kan av hver av partene innbringes for Arbeidsretten. Foranstående bestemmelse innskrenker ikke bedriften eller arbeidernes rett til uten

forutgående forhandling å delta i en arbeidsstans, som er besluttet eller godkjent av vedkommende bedrift eller Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

§ 19.

Brakker som bygges etter denne tid skal ikke ha større belegg enn 4 mann i hvert rum. Hvert soverum skal inneholde et minimum luftrum av 10 kbm. pr. mann.

Det skal bare anvendes enkeltmannskøier og skal overkøier mest mulig undgås.

I hver brakke innredes de fornødne ytre rum til oppbevaring av mat og klær samt kjøkken, spise, vaske og tørkerum. Anlegget holder det nødvendige inventar, samt lys, brenne og sengklær. Derfor betaler hver enkelt arbeider en leie av 15 øre pr. dag.

Sengklærne utleveres til hver mann og innleveres av vedkommende ved avgang, hvorefter de blir forsvarlig rengjort og desinfisert.

På de arbeidsplasser hvor det viser sig påkrevet, skal det være boder, hvor arbeiderne kan få opvarmet sin mat og innta sine måltider. De forsynes med bord, benker og kokeovn.

Ved rene sommerbrakker kan det foretas lempninger i ovenstående bestemmelser.

§ 20.

Denne overenskomst er gjeldende til 1 mai 1930; og kan senere opsies med 3 måneders varsel.

Tyssedal, 11 mai 1929.

p. p. Aktieselskabet Tyssefaldene.
Hans V. Aanonsen.

p. p. Norsk Arbeidsmandsforbund.
Nils Hansen.

Tyssedal Avdeling 108, anleggsarbeiderforening.
Haavard Stavn.

Bergverksindustrien.

(Fellesoverenskomsten).

I henhold til foretat avstemning innen de interesserte foreninger blev voldgiftsdommen av 21 mai 1927 opsagt til utløp 31 mars 1929.

Ved konferanse med Bergverkenes landssammenslutning blev forhandlinger avtalt til optagelse 12 januar. I anledning forhandlingene besluttet forretningsutvalget at det skulde innkaldes en representant fra Orkla gruber (Løkkens Verk) og Sulitjelma gruber. Som representant for Orkla gruber møtte Johs. Togstad og fra Sulitjelma møtte Anders Arntsen.

Forhandlingene optoges nevnte datum og resulterte i et forslag gående ut på at voldgiftsdommen prolongeres som overenskomst til 31 mars 1931.

I anledning resultatet av forhandlingene tilstilt foreningene følgende cirkulære hvortil henvises:

Til foreningene i bergverksindustrien.

Som meddelt i cirkulære nr. 1 av 1929 skulde forhandlinger ang. overenskomstforholdet i bergverksindustrien optas i Oslo 12 januar og at det til disse forhandlinger var innkalt representant fra Sulitjelma og Orkla grubearbeidere, som deltok i forhandlingene sammen med forbundets formann og næstformann.

Arbeidernes representanter fremla de krav som foreningene hadde innsendt til forandringer i voldgiftsdommen og begrunnet disse.

Arbeidsgivernes representanter vilde ikke opta nogen diskusjon om endringer på så bredt grunnlag som arbeidernes krav gikk ut på, idet de erklærte at styret for Bergverkenes Landssammenslutning hadde fattet beslutning om å fremsette tilbud om prolongasjon på samme basis som den, der var vedtatt av arbeiderne og arbeidsgiverne innen jernindustrien.

Som bekjent er det ved de fleste gruber en del særbestemmelser, som til dels også er inntatt i overenskomstene, men foruten disse bestemmelser er det også avtaler på stedet mellom arbeiderne og bedriftene om forskjellige ting vedkommende arbeidsforholdet.

Arbeidsgiverne var dog enig i at forhandlinger om disse spørsmål kunde optas mellom arbeidernes organisasjoner og bedriftenes representanter på de forskjellige steder.

Sådan som arbeidernes representanter kunde anskue stillingen fant man ikke å kunne avbryte forhandlingene, da det forelå tilbud om en ordning på samme grunnlag som den for jernindustrien godkjente, og når man kunde få forhandlinger på de enkelte steder ang. lokale spørsmål.

Man enedes om å opsette følgende protokoll:

Efter å ha drøftet den foreliggende situasjon, enedes partenes forhandlere om å anbefale for sine mandanter følgende forslag til overenskomst: Den for B. V. L. gjeldende voldgiftsdom prolongeres som overenskomst med 2 års varighet og utløp 31 mars 1931. I overenskomsten inntas samme bestemmelse om indeksregulering i februar 1930 som den der er gjort gjeldende i verkstedsoverenskomsten. Dog vil arbeidsgivernes forhandlere gå med på å anbefale, at siste punktum i voldgiftsdommens § 2, punkt c, utgår.

Hvad Raffineringsverket, Kristiansand (grubene) angår, enedes partenes forhandlere — under henvisning til den pr. 3 mars 1928 opsatte protokoll — om at det snarest mulig optas forhandlinger for denne bedrift, og at forutsetningene er, at den for B. V. L.s øvrige medlemmer gjeldende overenskomst også gjøres gjeldende for denne, med de eventuelle forandringer, som måtte vise sig nødvendige på grunn av spesielle forhold.

Angående «særbestemmelser» er partene enige om, at der optas forhandlinger ved hver enkelt bedrift mellom representanter for bedriften og arbeiderne.

Dersom enighet ikke opnåes, innbringes saken for hovedorganisasjonene til videre behandling, og disse organisasjoner treffer i fellesskap avgjørelse om på hvilken måte eventuelle spørsmål, hvorom enighet ikke er opnådd, skal avgjøres.

Man blev enig om at svar, hvorvidt forslaget var vedtatt, skulde avgis torsdag 31 januar 1929.

*Johs. M. P. Ødegård. Chr. Henriksen. Johs. Togstad. Anders Arntsen.
N. W. Rogstad. Kl. Serck-Hanssen. Andr. Quale.*

Som av foranstående protokollavskrift fremgår, skal det i overenskomsten inntas samme bestemmelse ang. indeksregulering som den der er inntatt i overenskomsten for jernindustrien.

Denne bestemmelse er sålydende:

«Denne overenskomst gjelder til 31 mars 1931 og videre 1 år ad gangen, hvis den ikke av en av partene skriftlig opsies innen 1 mars s. å.

Hvis en sammenligning mellom prisforholdene ved overenskomstens vedtagelse (indekstall 184) og februar 1930 viser, at disse har undergått nogen foran-

dring, kan en av partene (arbeiderne i tilfelle av stigning og arbeidsgiverne i tilfelle av synkning) kreve en til prisforholdenes forandring svarende regulering av lønnsbestemmelsene. Ifall det ved forhandling herom ikke opnåes enighet, kan den av partene, som har begjært forandring, opsi overenskomsten med 1 måneds varsel.»

Forbundets hovedstyre, som sammentrådte til møte 20 ds. har besluttet å forelegge det i protokollavskriften inneholdende forslag til avgjørelse av foreningene.

I henhold hertil vil vi anmode om at forslaget optas til behandling snarest mulig og at resultatet av behandlingen meddeles forbundet snarest og senest innen 30 januar, idet forbundet skal gi svar til Arbeidsgiverforeningen den 31 januar.

Angående avstemningen i foreningene bedes opplyst antall stemmer for og imot forslaget.

Med solidarisk hilsen
Norsk Arbeidsmandsforbund
Johs. M. P. Ødegaard.

Det var imidlertid ikke mulig for alle foreninger å tilendebringe behandlingen av saken så tidlig at svar kunde gis innen den 31 januar og blev tiden for svarets avgivelse utsatt til 4 februar.

Ifølge de til forbundet innkomne meddelelser om resultatet av sakens behandling i foreningene viste det sig at der var avgitt 501 stemmer for godkjennelse og 146 stemmer mot.

Stemmeavgivningen fordeler sig således:

	For	Imot	Tilsammen
Sulitjelma, samtlige foreninger . . .	265	80	345
Fineide og omegns arbeiderforening	12	0	12
Løkkens grubearbeiderforening . . .	68	14	82
Ålens grubearbeiderforening	53	0	53
Stord arbeiderforening	40	28	68
Malmö grubearbeiderforening	9	15	24
Bjorkåsen grubearbeiderforening . .	54	9	63
Tilsammen . . .	501	146	647

Fra foreningene ved Dunderlandsverket og Meløyvær gruber har forbundet ikke mottatt svar. De her interesserte foreninger tallet på dette tidspunkt tilsammen ca. 75 medlemmer.

Som det fremgår av protokollen for forhandlingene 12 januar skulde det snarest optas forhandlinger angående overenskomstforholdet for Raffineringsverket A/S's gruber og hytteanlegg — Evje. Disse forhandlinger blev optatt 15 februar.

Følgende protokoll blev opsatt: .

Den for de øvrige B. V. L. tilsluttede bergverk inngåtte overenskomst gjøres gjeldende for de Raffineringsverket A/S, Kristiansand, tilhørende gruber og hytteanlegg med følgende tillegg og forandringer:

Lønnsatser.

De for de øvrige bergverk fastsatte minstelønnsatser gjøres gjeldende for Raffineringsverkets gruber.

For hytte- og flotasjonsanlegget gjelder følgende minstelønnsatser:

	Minstelønn
1. Førstemann	kr. 1.02
2. Skiftarbeidere	« 1.00
3. Øvrige arbeidere	« 0.93

Begge parters representanter er enige om, at forutsetningen ved inngåelsen av denne overenskomst skal være, at det ved Raffineringsverkets gruber og hytteanlegg nugjeldende lønnsnivå skal opprettholdes.

Ferie.

For hyttearbeiderne bibeholdes den i overenskomst av 6 mars 1928 fastsatte ferieordning, basert på optjeningssystemet.

For de øvrige arbeidere gjøres den for de øvrige bergverk fastsatte ferieordning gjeldende.

For de arbeidere, som i 1929 måtte slutte etter lovlig opsigelse før ferien gis, beregner bedriften feriegodtgjørelse inntil fratredelsesdagen, og utleverer arbeideren en anvisning på feriepengenes beløp. Bedriften innsetter beløpet i bank med angivelse av vedkommende arbeiders navn og adresse.

Fjorten dager før feriens inntreden kan arbeideren forlange disse anvisningsbeløp utbetalt mot legitimasjon fra hans daværende arbeidsgiver. Kan sådan legitimasjon ikke skaffes fordi arbeideren ikke lenger er ansatt ved nogen bedrift, kan han kreve anvisningsbeløpene utbetalt den 15 september.

Oslo den 15 februar 1929.

Birger Thorhildsen. N. W. Rogstad. Kl. Serck-Hanssen.
Simon Simonsen. Johs. M. P. Ødegaard. Olav P. Gautestad.

Bosmo gruber.

Ved denne bedrift har der i de senere år vært meget ustabile driftsforhold. Arbeidet har imidlertid pågått etpar år og var det opprettet en lokal avtale om lønns- og arbeidsvilkårene.

I februar 1929 inntrådte en forandring i driftsforholdene idet et engelsk selskap som hadde fått håndgivelse på gruberne igangsatte prøvedrift.

Arbeiderne stilte krav til den nye bedrift om de samme lønns- og arbeidsvilkår som var gjeldende ved den øvrige bergverksindustri, men dette krav blev ikke imøtekommet. Arbeiderne fremsatte sitt krav den 20 mars, og dette blev besvart med at samtlige arbeidere blev opsagt til fratredelse 2 april.

Den 4 april og følgende dage blev der optatt forhandlinger om en ordning og opnåddes enighet om et forslag der gikk ut på at de gamle bestemmelser skulde gjelde til november 1929 og derefter skulde den almindelige bergverksoverenskomst gjøres gjeldende. Selskapets direksjon i England kunde imidlertid ikke akseptere forslaget. Den 13 mai blev nye forhandlinger optatt hvori deltok også en representant fra direksjonen i England. Disse forhandlinger resulterte i at arbeiderne gikk med på at den almindelige bergverksoverenskomst først skulde trede ikraft fra februar 1930, mot at der blev innrømmet en lønsforhøielse for de arbeidere som udelukkende arbeidet på timelønn.

Imidlertid opstod der uoverensstemmelser mellem de norske eiere av grubene og det engelske selskap som resulterte i at arbeidet kun delvis pågikk en ganske kort tid.

Konflikten varte fra 2 april til 29 mai.

A/S Sydvaranger.

Denne konflikt er utførlig behandlet i forbundets beretning for 1928 — og likeledes vil man i landsmøtets protokoll for 1928 finne et utførlig referat av sakens behandling på landsmøtet. Vi skal derfor her innskrenke oss til å meddele, at i hovedstyremøte, det avholdtes i januar, blev saken inngående drøftet, og rådet det ingen dissens om at konflikten burde avvikles snarest skje kunde som resultatløs.

I skrivelse av 28 januar blev foreningene anmodet om å avvikle konflikten snarest mulig. Etter videre behandling av saken i forretningsutvalget blev foreningene i telegram av 22 mars meddelt at regulært bidrag i anledning konflikten vilde opphøre 13 april, hvilket skjedde. Etter den tid er det, etter beslutning av forretningsutvalget, ydet de arbeidere, som var verst økonomisk stillet og som oppholdt sig på stedet, forskjellige bevilgninger.

Opdal stenindustri.

Arbeiderne ved denne bedrift blev organisert i tilslutning til forbundet i desember 1928. Ved forhandlinger mellom foreningen og bedriften blev det den 8 juni 1929 inngått en prisavtale for de forskjellige stensorter. Denne avtale skulde gjelde til utgangen av mars 1930. Mellom bedriften og foreningen har det i årets løp til stadighet oppstått tvister på grunn av at bedriften ikke har utbetalt lønningene i rette tid. Dette har ført til at arbeidet flere ganger er blitt nedlagt. Ved forhandlinger, hvor forbundets tillitsmenn har deltatt, er det ved de forskjellige anledninger kommet til en ordning.

A/S Knaben Molybdængruber.

Overenskomsten som utløp ved årsskiftet var av selskapet op-sagt. Foreningen ønsket den forlænget til sommeren 1930.

Forhandlinger blev optatt mellom representanter for selskapet og organisasjonen og blev det enighet om en ordning slik at overenskomsten løper til 1 juli 1930 på følgende grunnlag:

År 1929 den 9 desember holdtes forhandlingsmøte mellom A/S Knaben Molybdængruber og Norsk Arbeidsmandsforbund og dets avdeling Knaben Arbeiderforening.

Tilstede var for selskapet: Direktør Blekum, stiger Myhra, for forbundet: sekretær Henriksen, for arbeiderne: Ole Stuelien, Theodor Josdal, Lars Glendrange.

Overenskomsten som utløper 31 desember var av begge parter op-sagt.

Selskapet fremla følgende alternative forslag til forhandlinger i den nugjeldende tariff:

Fordrere alternativ 1. Akkordprisen fastsettes til kr. 1.05 pr. tonn fra gruben og synken. Det betales intet for driftsmessige forstyrrelser. Det forutsettes at fordringen fra nyttår av bortsettes som enkeltmannsakkord. Lastede vogner som ikke kan tippes på skiftet, veies og tippes av utkjøreren på neste skift, men tilhører det skift som har lastet vognen. Dette gjelder inntil en eventuell omlegning av driften omkring juli måned 1930. Senere gjelder fri akkord fastsatt ved overenskomst ved hver måneds begynnelse. For fordrerarbeide på daglønn betales kr. 1.00 pr. time. Minstelønn i akkord som for minerere.

Fordrere alternativ 2. Akkordprisen fastsettes til kr. 1.00 pr. tonn i gruben og synken. Ved driftsmessige forstyrrelser som hindrer fordringen på skiftet betales fordrerne en timelønn av kr. 0.90 pr. time med rett for selskapet til å anvise annet arbeide. Ved driftsmessige forstyrrelser forstås: Stans for kraften, heiser, taugbanen, knusere samt for fullkjøring som skyldes stans på en eller begge møller. Betingelsen for utbetaling av ovennevnte timelønn er, at driftstansen varer sammenhengende eller flere stanser sammenlagt $\frac{1}{2}$ time. Det betales kun for den virkelige stanstid. Lastede vogner som ikke kan tippes på skiftet, veies og tippes av utkjøreren på neste skift, men tilhører det skift som har lastet vognen. Dette gjelder inntil en eventuell omlegning av driften har funnet sted omkring juli måned 1930. For fordrerarbeide på daglønn betales kr. 1.00 pr. time med minstelønn i akkord som for minererne. Fra driftens omlegning blir akkordene fastsatt ved akkordering ved hver måneds begynnelse.

- 5) Utkjørere kr. 1.20 pr. time. Dog kan selskapet sette akkord på dette arbeide.
- 9) Sprettere kr. 1.20 pr. time, dog kan selskapet sette arbeidet bort på akkord.
- 10) Knusere kr. 1.15 pr. time, eller samme akkordtakst som i tariffen 1929.

Arbeidernes representanter krevet den nugjeldende lønns-overenskomst i bergverksindustrien gjort gjeldende med de lønns-satser som nu er gjeldende ved selskapet. Selskapet erklærte sig villig hertil, dog på betingelse av at lønnsatsen i ovennevnte overenskomst blev gjort gjeldende.

Dette fant arbeidernes representanter ikke å kunne akseptere. Da man ikke kunde komme til enighet om lønnsatsene på basis av denne overenskomst, tok man op spørsmålet om prolongasjon av den

nuværende tariff. Etter endel drøftelse av saken enedes man om å prolongere den nuværende overenskomst med følgende forandringer:

Den nuværende akkordordning med fordrerne forandres således: Fordrerlagene A. B. C. (eksempelvis) i synk I slås sammen til et akkordlag med felles akkordpris. En tilsvarende ordning gjøres gjeldende i de øvrige drifter. Minstelønn og timelønn som for minererne.

For utkjørerne blir det anledning til særskilt akkord med minstelønn og timelønn som for fordrerne.

For spretterne blir den samme ordning å gjennomføre.

Takrenserne får kr. 1.25 pr. time.

Møllekjørerne får kr. 1.05 pr. time.

Den trufne ordning forutsettes gjort gjeldende til 1 juli 1930 med en måneds gjensidig opsigelse.

Knaben gruber 10 desember 1929.

pr. Norsk Arbeidsmandsforbund pr. A/S Knaben Molybdængruber

Chr. Henriksen.

Sv. Blekum,
direktør.

Vigsnes Kobberverk A/S.

Den mellom foreningen og selskapet gjeldende overenskomst blev av foreningen i skrivelse av 7 juni 1929 opsagt. Det blev optatt forhandlinger med verket. For forbundet deltok Stavanger og Omegns faglige Samorganisasjons sekretær, Adolf Olsen, og opnåddes enighet om følgende overenskomst:

1. Overtidsbestemmelser.

Overtidsarbeide betales med følgende tilleggsprocenter:

For arbeide på lørdag og dager før helligdager etter den ordinære arbeidstid og for arbeide på søn- og helligdager til kl. 10 aften betales 100 pct. For annet overtidsarbeide 25 pct for de første to timer, for den øvrige tid 50 pct.

2. Ferie.

Enhver arbeider, som har vært ansatt ved bedriften i et sammenhengende tidsrum av seks måneder, — regnet til 15 september — har rett til en årlig ferie av otte arbeidsdager, hvorav minst seks sammenhengende, med full timelønn. Tiden for ferien henlegges i tiden 15 mai til 15 september. Feriepengene skal utbetales før ferien begynner.

3. Akkordbestemmelser.

Akkord og pris for minerere fastsettes for hver måned og som regel senest den 4 arbeidsdag i måneden. Hvis ingen av partene forlanger forandring, gjelder pris og akkordbestemmelser videre for en måned. Ved fastsettelse av enhver akkord skal der utferdiges akkordseddel.

Enhver arbeider eller arbeidslag har rett til skriftlig oppgjør, hvor arbeidstid, trekk og fortjeneste anføres. Hvor det er flere akkorder, skal disse spesifiseres på oppjøret.

Akkordbestemmelser for heiskjørere.

I akkord likestillet med sitt fordrerskipt i fortjeneste. Stans i stenkjøringen, som sammenhengende overstiger $\frac{1}{2}$ time, blir regnet lik 1 time, over $1\frac{1}{2}$ time lik 2 timer o.s.v., som blir fratrukket akkordtiden og betalt med timelønn.

For minerere og fordrere, som blir satt til sjaktarbeide, rørlegning eller skinnelegning for et tidsrum av over seks dager i måneden, betales efter vedkommende gruppes lønnsatser.

Akkordpriser for fordrere: Etasje 335 og 300: kr. 0.53 pr. vogn.
— 250 og 210: „ 0.65 „ —

og gjensidig rett til å forhandle om priser, der hvor det måtte bli vesentlig forandring i fordringen.

4. Lønnsatser for gruben:

	Timelønn p. dagarb.	Minstelønn i akkord.
Minerere	kr. 1.02	kr. 0.95
Fordrere	„ 0.96	„ 0.90
Heiskjørere	„ 1.05	
Skinne & rørleggere	„ 1.06	
Kompressorkjørere (3 mann)	„ 1.06	
Skjaktarbeidere	„ 1.15	
Borsmed	„ 1.15	
Mekaniker & elektriker	„ 1.15	
Hjelparbeidere, over 19 år	„ 0.95	
do. under 19 „	„ 0.85	

Lønnsatser for dagen:

	Akkord.	Timelønn på dagararbeide.
Grovskeidarbeidere i tårn:		
Pr. vogn gråberg	18 øre	86 øre
- „ malm	18 „	
- kubb knusemalm	10 „	
Skjeidebeltet: 18 øre pr. kubb gråberg (370 kg.) plus timelønn.		
18 „ - „ sinkmalm p. taugb., kvinder		56 øre.
11 „ - „ knusemalm - „ menn		72 „
Timelønn p. dagarb.: Kvinner	65 øre.	
Eldre menn eller arbeidere med nedsatt arbeidsevne	80 øre.	
Hancock Jigg (2 mann): 7 øre/tonn tørt jiggkonsentrat til deling, plus timelønn	87 øre.	
Bord- & flotasjonsvaskeri (5 mann): 38 øre/tonn tørre konsentrater til deling, plus timelønn	87 øre.	
Taugbanelastere:		
pr. kubb bord- & flot.kons.	10 $\frac{1}{2}$ øre	86 øre.
- „ for øvrig	8 $\frac{1}{2}$ „	

Taugbanekjøring: 86 øre pr. time.
 11 " " tillegg i drift.
 Vaskerireparatører (5 mann): 2 øre/tonn total tør kisproduksjon pr. mann plus 91 øre/timen.
 Smed: Nr. 1 kr. 1.12/time i dagarb., kr. 0.96/time minstel. i akkord.
 " 2 " 1.00/ " — " 0.96/ " " —
 Verksted: Utlærte elektrikere, dreiere & mekanikere. "
 Timelønn i dagarbeide kr. 1.10.
 Minstelønn i akkord " 0.96.
 do. — " 0.84 for hjelpearbeidere.
 Tømmere: 1. Selvstendig arb. tømmere, timelønn kr. 1.00.
 2. Hjelper, — " 0.90.
 Prøvegutter & diverse: Timelønn kr. 0.86.

5. *Tariffens varighet.*

2 — to — år fra og med 1 august 1929.

6. *Opsigelse av tariffen.*

1 — en — måneds gjensidig opsigelsesfrist. Hvis ingen av partene opsier tariffen, fortsetter denne uforandret 1 år.

Oslo, 5 september 1929.

Norsk Arbeidsmandsforbund.

Johs. M. P. Ødegård.

12 september 1929.

A/S Vigsnæs Kobberværk.

Carl Lian.

Store Norske Spitsbergen Kullkompani.

I overenskomsten av 3 september 1928 § 25 bestemmes, at dersom indekstallet for april mnd. 1929 viser stigning eller fall av minst 10 point sammenlignet med indekstallet for juni 1928 blir lønnsatsene å forandre i overensstemmelse med indeksforandringen. Indekstallet juni 1928 var 193 og for april 1929 var indekstallet 180 point — en differanse av 13 point = 6.73 pct.

Selskapet gav imidlertid beskjed til grubekontoret om at det var villig til å modifisere indeksreguleringen så den ikke blev så stor som selskapet hadde adgang til å gjennomføre.

I skrivelse av 7 juni 1929 meddelte selskapet forbundet, at grubekontoret samme dag telegrafisk hadde meddelt, at arbeiderne ikke aksepterte deres forslag. Selskapet gav da telegrafisk ordre om at indeksreguleringen blev å gjennomføre i sin helhet fra 1 juni.

Den 23 mai mottok forbundet telegram fra avdelingen ved Store Norske gående ut på at den i møte 20 s. m. hadde besluttet å opsi overenskomsten av 3 september 1928 til utløp 1 oktober 1929. Den 24 mai tilskrev forbundet selskapet med meddelelse om den foretatte opsigelse.

På dette tidspunkt hadde ikke foreningen utformet noget nytt forslag til overenskomst. Det viste sig også at isvanskelighetene var særlig store i år, så det tok lang tid før man fikk forbindelse med Spitsbergen. Denne omstendighet foranlediget også at selskapets direktør måtte reise til Spitsbergen og forhandlinger kunde ikke komme istand før efter direktørens tilbakekomst.

Forbindelsen med Svalbard kom ikke istand før den 28 juni og i mellemtiden var det utvekslet telegram om at forhandlinger skulde søkes optatt på stedet mellom avdelingen og direktøren.

Disse forhandlinger blev optatt den 30 juni. Herunder hadde arbeiderne inntatt det standpunkt, at de ikke vilde fremlegge noget endelig forslag før de hadde hatt anledning til å konferere med forbundet om forslaget, og dessuten krevet foreningen, at den fra 1 juni gjennomførte indeksregulering skulde utstå inntil videre. Selskapet kunde imidlertid ikke gå med på denne betingelse for forhandlingenes optagelse. Ved de senere forsøk på forhandlinger den 2 juli lyktes det heller ikke å komme til nogen ordning, hvorfor forhandlingene på stedet blev avsluttet uten resultat.

I sin innberetning, datert 1 juli 1929 anfører foreningen, at når den har besluttet opsigelse av overenskomsten så er det ikke lønsspørsmålet, som er hovedgrunnen. Hovedsaken var egentlig å utvirke, at organisasjonen fikk mere innflytelse på hvilke arbeidere skulde antas, da man har den opfatning at grube- og anleggsarbeidere forbigåes og særlig dersom de er organisert. Det annet vesentlige moment var matspørsmålet, som man anså utilfredsstillende, dernæst ferieordningen.

Den 12 juli ankom første post fra Spitsbergen til Oslo, hvormed fulgte foreningens forslag. Med den første postførende båt fulgte et begrenset antall arbeidere, og foreningens formann, som var valgt som foreningens representant under forhandlingene, som skulde optas i Oslo efter direktørens tilbakekomst, avreiste med en senere båt.

Selskapets direktør ankom til Oslo omkring 22 juli og forhandlingene blev påbegynt 26 s. m.

I forhandlingsmøte 26 deltok for selskapet direktør Bay og ingeniør Sverdrup, for arbeiderne Ødegård, Henriksen og Ole Negaard.

Man blev enige på dette møte om først å behandle almindelige bestemmelser og derpå behandle de paragraffer, som angår økonomiske spørsmål tilslutt.

Først gikk man over til diskusjon om kostspørsmålet. Her blev det særlig fra foreningens representant fremholdt, at det var opbevaringen og tilberedningen det i første rekke var missnøie med. Kravet om kvinnelig betjening ved mattilberedelsen var begrunnet i at man derved trodde å opnå mere tilfredsstillende behandling av matvarene og en mere tilfredsstillende servering. Fra bedriftens side blev det hevdet, at man måtte gå forsøksvis frem, og i år hadde man som et forsøk gått til ansettelse av kvinnelige opvartere og kvinnelig betjening i opvask og til behandling av smør og brødlagningen. Ennvidere ville selskapet ansette en spesialutdannet mann, som skulde ha med samtlige messer å gjøre, føre kontroll med anvendelsen, forde-

ling, tilberedning o. s. v. av råstoffer. Med hensyn til kjøkkenbetjeningen vilde bedriften ikke gå til å ansette kvinnelig personale, da arbeidet i kjøkkenet var tungt og anstrengende og krevet mannlig arbeidshjelp. Dette spørsmål omtales særlig her, fordi det er fra arbeidernes side ansett som et hovedspørsmål.

Ved den videre gjennomgåelse av de reiste krav viste det sig, at bedriftens representanter var lite velvillig stemt for innrømmelser og begrunnet sin holdning med, at den økonomiske situasjon ikke på nogen måte tillot økning av utgiftene, men måtte tvertimot holde fast ved, at det måtte skje en redusering, som omtrent motsvarte forandringen i levnetsprisen, 6.73 pct. Selskapets representanter innrømmet dog, at ved at man tidligere hadde tilbudt lempninger i indeksreguleringen vilde det være forpliktende nu ved den endelige ordnings innførelse.

De i overenskomsten fastsatte satser er følgende (opstillingen omfatter satsene for indeksreguleringen efter dennes gjennomførelse 1 juni og det omforenede forslag):

	<i>Før 1 juni.</i>	<i>Efter 1 juni.</i>	<i>Det omfor. forsl.</i>
Minstelønn i akkord	kr. 0.95	kr. 0.89	kr. 0.95
Dagarbeide	„ 1.12	„ 1.05	„ 1.10
Verkstedarbeidere, elektriskere, smeder, snekkere, stemplere, skyttere og skinnelegg.	„ 1.40	„ 1.31	„ 1.35

Forhandlingene pågikk uavbrutt hver dag fra 26 juli til 9 aug. da forslaget endelig forelå, og var i sin helhet sålydende:

Overenskomst

mellem

Store Norske Spitsbergen kulkompani, aktieselskap, på den ene side og *Norsk Arbeidsmandsforbund* og dets lokale avdeling nr. 142, Spitsbergen, på den annen side, angående lønns- og arbeidsforhold.

§ 1.

Selskapet forplikter sig til ikke å ansette nogen arbeider på ringere betingelser enn hvad det i denne overenskomst er fastsatt.

Arbeidere under 19 år og kvinner samt arbeidere, hvis arbeids-evne på grunn av alderdom, sykdom eller vanførhet, er nedsatt, betales efter overenskomst mellom selskapet og den enkelte arbeider.

Opvartere henregnes til månedslønnede, som i likhet med stuerter og kokker etc. ansettes av selskapet på særskilte månedskontrakter og inngår således ikke under overenskomsten.

§ 2. *Lønn.*

Minstelønn i akkord	kr. 0.95
Dagarbeide	„ 1.12
Verkstedarbeidere, elektriskere, smeder, snekkere, stemplere, skyttere og skinneleggere	„ 1.40

Kutterkjørere, gjennomsnittsførtjeneste på strosser med underkuttet stuff. Dette skal ikke være til hinder for innførelse av andre akkordsystemer, som partene under tariffperioden ved fri forhandling måtte bli enig om.

Kutterhjelpere avlønnes med 95 pct. av kutterkjørernes fortjeneste.

Lokomotivkjørere og konduktører kr. 1.32 + 0.80 vognfører
Fjellheiskjørere „ 1.35

§ 3. *Akkorders utsettelse.*

1. Akkordarbeide utsettes i den utstrekning selskapet finner det tjenlig.
2. Akkordprisen fastsettes eller forandres gjennom fri forhandling mellom arbeidslederne og den eller de arbeidere som akkorden tilbydes.

Foreningen har rett til å kontrollere akkordprisene.

3. Ved akkorders utsettelse utskrives en akkordseddel med tydelig angivelse av pris, arbeidssted, arbeidets art, omfang, lagets størrelse samt måten arbeidet skal utføres på og mulige andre bestemmelser for arbeidets utførelse. Ved akkorder av lengere varighet skal akkordseddelen være akkordlaget ihende senest 4 dager efter at arbeidet er påbegynt. For akkorder av kortere varighet utskrives akkordseddel om mulig før arbeidet påbegynnes.

§ 4. *Ekstraarbeide.*

Ved ekstraarbeide forstås arbeide som ikke uttrykkelig er innbefattet i akkordavtalen og som må utføres av akkordlaget i forbindelse med og utenfor den utsatte hovedakkord, mens det er beskjeftiget med denne. Akkordlaget er forpliktet til å utføre sådant arbeide mot ekstrabetaling enten ved særskilt akkord eller mot omforenet timelønn. Hvor avtale herom ikke er truffet, betales den pris pr. time som laget tjener i akkorden.

Er et akkordlag på grunn av maskinskade eller mangel på arbeidsmateriell hindret i å utføre arbeide, som henhører under akkorden, og stansningen strekker sig over 1 time, godtgjøres tiden med den for akkordarbeide fastsatte minstelønn inntil annet arbeide anvises. Annet arbeide som anvises betales i henhold til punkt 2. Arbeideren må straks gjøre melding til overordnet om sådan stansning.

§ 5. *Redskapshold.*

Alle for arbeidets utførelse nødvendige redskaper og materialer leveres arbeideren fritt uten trekk. For ammunisjon, karbid, samt hvesning av hakker og bor skal det være adgang til trekk efter disse sakers selvkostende på Spitsbergen, efter ny fri forhandling om forholdet akkordpris. Redskaper og materiell som er bortkommet eller reparasjoner av sådant, nødvendiggjort ved bevislig skjødesløs behandling, betales av laget.

§ 6. *Arbeidstiden.*

1. Arbeidstiden er 8 timer pr. dag (48 timer pr. uke) som for grubearbeiderne begynner ved grubeåpningen, hertil kommer spise-pausen.
2. På grunn av skibningssesongens korte varighet kan arbeidstiden for lossing og lastning i skibningstiden utstrekkes til 10 timer pr. dag. De to siste timer betraktes da som overtid og betales med den timelønn, som svarer til vedkommende arbeiders dag-lønn med tillegg av 25 pct.

§ 7. *Overtids-, natt- og helligdagsarbeide.*

(Gjelder i likhet med punkt 2 i foregående paragraff inntill offentlige forskrifter foreligger).

1. Alt arbeide som av selskapet forlanges utført utenfor den for vedkommende sesong fastsatte ordinære arbeidstid, betraktes som overtidarbeide og betales i ukens 5 første virkedager med 25 pct. tillegg for de første to timer, for overskytende tid betales 50 pct.
2. For avbrutt arbeide (arbeide som ikke faller i flukt med det ordinære skift) betales 100 pct. i tillegg. Det betales minst for 2 timer, selvom arbeidet varer kortere.
3. Alt arbeide i tiden fra den ordinære arbeidstids avslutning lørdag eller dagen før helligdag og til den påfølgende virkedags morgen betraktes som helligdagsarbeide og betales med 100 pct. tillegg. Ordinært skift, som faller innenfor denne tid, regnes ikke som helligdagsarbeide.
4. For dagarbeide beregnes det procentvise tillegg av den time-lønn som svarer til vedkommende arbeiders daglønn.
5. For akkordarbeide beregnes det procentvise tillegg av den for-tjeneste pr. dag (time) som vedkommende arbeider tjener i akkorden.
6. Enhver arbeider er forpliktet til å overta overtidarbeide, deriblandt avbrutt arbeide, hvis selskapets drift og særlige omstendigheter krever det, dog ikke utover en samlet tid av 30 timer i 4 på hinannen følgende uker i sommersesongen (se dog § 6 punkt 2) og 24 timer i vintersesongen.

Man er dog enig om at overtidarbeide innskrenkes til det minst mulige og i særdeleshet at det ikke overdrives av eller overfor den enkelte arbeider.

§ 8. *Opgjør.*

1. Spesifisert lønnsoppgjør finner sted 7. virkedag i hver måned for den foregående måned.
2. Oppgjøret utstedes av grubekontoret på regulære blanketter merket „Månedsopgjør“.
3. I oppjøret fratrekkes alle forskudd og trekk (herunder også utlegg til familiebidrag, skatterestanser og lignende, som de norske myndigheter har pålagt selskapet å utbetale av lønnen) og all i månedens løp opstått gjeld til selskapet. Til sikkerhet

for mulig gjeld til selskapet under vintersesongen kan dette, om det finner det nødvendig, tilbakeholde av arbeiderens lønn inntil 10 pct.

4. Når sådant oppgjør er mottatt og det ikke innen neste oppgjør er fremkommet bemerkninger fra nogen av partene, ansees det for endelig godkjendt av begge parter.

Optjent lønn skal om ønskes kunne innsettes på sparebank-konto hos selskapet, som til enhver tid forrenter innskuddene med almindelig sparebankrente.

5. Det endelige oppgjør utferdiges når arbeideren forlater selskapets tjeneste på Spitsbergen. For arbeiderens tilgodehavende efter det endelige oppgjør utstedes anvisning på selskapets Harstad-kontor eller på norsk bank som mot kvittert anvisning utbetaler beløpet.

§ 9. *Kost og losji m. v.*

1. Selskapet anskaffer proviant og holder god velsmakende og kraftig kost. Det ydes 4 måltider om dagen.
2. Arbeidermessens holdes i forsvarlig stand, det samme gjelder inventar, dekketøi og renslighet.
3. Til å føre kontroll med at renslighet og orden iakttas såvel i arbeidermessens som i beboelseshusene, samt at matlagning og servering foregår på tilfredsstillende måte, velger foreningen en komité på 3 medlemmer. Alle klager fremføres for komitéen som har å undersøke om klagen er berettiget og om nødvendig forelegge saken for selskapets representant på stedet. Gjelder klagen en spesiell proviantsort, skal komitéen om nødvendig få anledning til ved henvendelse til selskapets representant på stedet å undersøke vedkommende vare.
4. For kost og losji samt lys og brenne betaler arbeideren kr. 2.80 pr. dag uten hensyn til om det arbeides eller ikke.
5. Hvis en arbeidsdygtig arbeider uten forut innhentet tillatelse uteblir fra arbeidet, betaler han for kost, losji, lys og brenne kr. 5.00 pr. dag. Denne bestemmelse kommer ikke til anvendelse såfremt arbeideren på grunn av naturhindringer er forhindret fra å komme til arbeidsplassen.
6. Belegget i barakkene skal ikke overstige det av sundhetsvedtegnene for Svalbard bestemte antall. Såfremt det ikke er vannmangel skal gulvene i beboelsesrummene vaskes 2 ganger ukentlig, rundvask finner sted minst 1 gang i hver sesong.

§ 10. *Feriegodtgjørelse.*

1. a. Enhver arbeider som har vært ansatt i selskapets tjeneste på Spitsbergen i et sammenhengende tidsrum av minst 6 måneder er berettiget til 8 dagers feriegodtgjørelse for ett år ad gangen. I ferien skal arbeideren ha en lønn (feriegodtgjørelse) motsvarende minstelønn i akkord pluss 50 pct. som utbetales ved avreisen fra Spitsbergen, dog senest innen driftsårets utgang.

b. Enhver arbeider som har tatt arbeide for sommersesongen og har vært ansatt i selskapets tjeneste på Spitsbergen i et sammenhengende tidsrum av minst 3 måneder, er berettiget til 2 dagers feriegodtgjørelse, som utbetales når vedkommende arbeider avreiser fra Spitsbergen. Arbeidere som etter endt sommersesong fortsetter i selskapets tjeneste den påfølgende vinter utbetales feriegodtgjørelse i henhold til punkt 1. a.

Den sammenhengende effektive tjenestetid skal ikke betraktes som avbrutt ved arbeidsstans som skyldes:

- a. Lockout eller streik, som er besluttet eller på forhånd godkjendt henholdsvis av selskapet eller Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.
 - b. En midlertidig arbeidsstans på grunn av bedriftsmessige årsaker.
 - c. Ordinær militærtjeneste, som ikke strekker sig utover en rekruttskole og en regimentsamling.
 - d. Legitimert sykdomsforfall, dog ikke utover 3 måneder. Den tid hvori stansen eller ledigheten varer, medregnes dog ikke i tjenestetiden. Dersom nogen arbeider under vintersesongen på grunn av sykdom ikke opnår feriegodtgjørelse i henhold til foranstående bestemmelser utbetales han dog feriegodtgjørelse i forhold til den arbeidstid han har før og etter sykdommen.
2. Skoft utover henholdsvis 6 og 3 dages sammenlagt varighet i ferieoptjeningstiden blir å fratrekke med et tilsvarende antall dager i ferien og feriegodtgjørelsen. Det regnes ikke som skoft, når vedkommende arbeider før arbeidsskiftets begynnelse har anmodet om og fått permisjon.

§ 11. *Benyttelse av telegraf.*

Arbeiderne og deres organisasjon har rett til mot godtgjørelse etter den til enhver tid gjeldende takst å få avsendt og motta telegrammer gjennom selskapets telegrafstasjon ved Longyearbyen.

§ 12. *Reiseomkostninger.*

1. Selskapet skaffer fri reise fra det sted arbeideren engasjeres i Norge, for tiden Harstad, og til Spitsbergen samt etter endt arbeidssesong tilbake igjen. Overreisen fra norsk havn til Spitsbergen og tilbake igjen skal foregå på fullt forsvarlig måte som til enhver tid bestemt av skibskontrollen i Norge.
2. Fra og med den tid arbeideren etter selskapets bestemmelse avreiser fra Norge og inntil han kommer til Longyearbyen, erholder han kr. 4.00 pr. dag og fri kost. Tiden for overreisen regnes i fulle døgn fra det klokkeslett skibet forlater Norge. Overskrides jevnt døgnantall med minst 6 timer, betales for helt døgn. Det samme gjelder for overførslen til Norge.
3. Hvis en arbeider tilsies å fremmøte en bestemt dag på et bestemt sted og det fra denne tid og inntill avreisen kan finne sted hen-

går over 48 timer, søn- og helligdager undtatt, betales for den overskridende tid kr. 5.00 pr. dag.

4. Arbeiderne antas for en sesong ad gangen, og det gjelder således ingen opsigelsesfrist. En arbeider som reiser tilbake til Norge av egen fri vilje, for utløpet av den sesong hvorfor han er ansatt, må selv betale sin tilbakereise, hvorfor det fratrekkes kr. 50.00 i hans tilgodehavende lønn.

§ 13. *Overførsel til Norge.*

Så snart sommersesongen begynner, sjer overførslen til Norge etterhvert som det passer med selskapets skiber. Hvis flere ønsker å reise enn skibet kan medta, skal plass først skaffes syke og tilskadekomne arbeidere og mulig avskjedigede arbeidere, dernæst kommer først de i betraktning, som har vært lengst i tjenesten. Hvis flere arbeidere har vært like lenge, og de ikke blir enig om hvem som skal reise først, avgjøres saken ved loddtrekning. Arbeidstiden gjelder inntil hjemreisen.

Såfremt der medgår over 48 timer etter avgangstiden er bestemt, betales for den overskytende ventetid kr. 4.00 pr. dag (søn- og helligdager unntatt).

§ 14. *Attester.*

Når en arbeider etter eget ønske forlater selskapets tjeneste på Spitsbergen, eller han blir opsagt, uansett av hvilken grunn, erholder han en bevidnelse for hvor lenge han har arbeidet på stedet. Bevidnelsen skal kun inneholde:

1. Navn.
2. Når begynt arbeidet.
3. Når sluttet (uten anførelse av årsak).
4. Fag.
5. Tiden for siste ferie eller feriegodtgjørelse.

§ 15. *Rusdrikk og skytevåben etc.*

Det er strengt forbudt arbeiderne å medføre til Spitsbergen eller det fra andre å forskaffe sig spirituosa av nogen art, bedøvende midler, sprengstoff eller våben. Medbrakt bagasje kan visiteres og ulovlig medbrakte saker kan konfiskeres. Overtredelse av denne bestemmelse kan være grunn til øieblikkelig avskjed.

§ 16. *Klager.*

Klager fra arbeiderne må anmeldes på kontoret på sådan måte at ingen forhindring eller stans i arbeidet finner sted på grunn av klagens anmeldelse eller under dens behandling.

§ 17. *Funn eller opdagelser.*

Funn eller opdagelser av enhver art, såsom metaller, mineraler, oljer eller annet tilhører selskapet og må straks anmeldes til de overordnede. Jakt og fangst kan kun finne sted med selskapets samtykke, således at hvis tillatelse på forhånd ikke er innhentet,

har selskapet rett til fangsten. Dette gjelder såvel under reisen til og fra Spitsbergen som under opphold dersteds.

§ 18. *Ansettelse og avskjedigelse av arbeidere.*

(Gjelder inntil arbeidsreglement kan opprettes gjennom offentlige forskrifter).

Arbeiderne antas, beskjefliges og avskjediges av selskapet som for øvrig med iagttagelse av overenskomstens bestemmelser, har rett til å lede og fordele arbeidet og å anvende de maskiner og arbeidsmetoder det finner tjenlig.

Arbeiderne plikter å iaktta og nøie befølge overenskomsten og de instruksjoner og ordensforskrifter som til enhver tid fastsettes av selskapet (disse forskrifter og instruksjoner må ikke være i strid med gjeldende overenskomst). Det gjelder såvel ved reiser fra og til Spitsbergen som på arbeidsstedet. Gjør en arbeider brudd på disse forskrifter og instruksjoner, kan han øieblikkelig avskjediges og hjemsendes med første båt.

På samme måte forholdes overfor fredsforstyrrere eller andre som utviser slett opførsel, dovenskap, udyktighet eller nektelse av å utføre det arbeide som anvises av selskapets ledelse.

De arbeidere, som av ovennevnte grunner hjemsendes betaler reiseutgiftene med kr. 50.00 som selskapet har rett til å fratrekke i den optjente lønn.

For mindre forseelser har selskapet rett til å diktere en straff som enten kan bestå i utelukkelse for kortere eller lengere tid fra de innretninger, som er bestemt for arbeidernes fornøielse i fritiden, eller i mulkt som dog ikke kan overstige kr. 50.00 for hver enkelt forseelse. Mulkten anvendes til fordel for et eller annet formål til arbeidernes felles beste.

I tilfelle foreningen finner grunn til å ta sig av vedkommende arbeiders sak har den krav på å få sig meddelt selskapets begrunnelse for avskjedigelsen eller mulkten (kfr. § 19—20).

§ 19. *Tillitsmenn.*

1. De tillitsmenn som er valgt av arbeiderne anerkjennes som representanter og talsmenn for de organiserte arbeidere. Disse tillitsmenn skal være ansatt ved bedriften. De valgte navn skal innen 8 dager meddeles selskapets leder.
2. Tillitsmennene er forpliktet til såvel overfor sin organisasjon som overfor selskapet å gjøre sitt beste for å vedlikeholde et rolig og godt samarbeide på arbeidsstedet.
3. Samtidig erklærer selskapet at det gjennom sin arbeidsledelse i Longyearbyen også er forpliktet til å søke fremmet et godt forhold likeoverfor organisasjonen.
4. Tillitsmennene skal, når de som sådanne har noget å fremføre, henvende sig direkte til selskapets arbeidsleder eller i hans fravær til den han dertil bemyndiger.
5. De arbeidere som er valgt til tillitsmenn inntar for øvrig ingen særstilling ved bedriften, dog forutsettes at tillitsmennene ikke avskjediges med mindre saklige grunner herfor er tilstede.

§ 20. *Twisters behandling.*

Eventuelle tvister, som måtte opstå i tariffperioden må ikke søkes løst ved arbeidsstans eller arbeidsstengning. Kan ikke en tvist løses ved forhandling mellom bedriftens leder og arbeidernes tillitsmenn, skal saken innbringes for selskapets styre og Norsk Arbeidsmandsforbund.

Tvist som måtte opstå i vinterhalvåret og hvorom det ikke opnåes enighet ved forhandling på stedet blir å opta til forhandling som ovenfor nevnt straks etter første båts ankomst til Norge fra Adventfjorden.

§ 21. *Forbundets ansvar for tariffens overholdelse.*

Forbundet kan ikke støtte en ulovlig konflikt som måtte iverksettes av selskapets arbeidere på Spitsbergen, men på enhver måte søke den bilagt. Forbundet påtar sig for øvrig den samme forpliktelse for tariffens overholdelse, som det har likeoverfor lignende overenskomster vedrørende arbeidsforholdene i Norge.

Hvis konflikter oppstår i Norge, som ikke står i forbindelse med tariffrevisjoner ved Store Norske Spitsbergen kullkompani A/S, skal sympatistreik på Spitsbergen ikke anvendes.

§ 22. *Overenskomstens varighet.*

Denne overenskomst trer ikraft fra 1 oktober 1929 og gjelder til 1 oktober 1930 og fremdeles et år ad gangen, såfremt den ikke skriftlig opsies av en av partene innen 1 juni hvert år.

Hvis opsigelse finner sted skal forhandling om ny tariff være påbegynt innen 15 juni og forhandling og eventuell megling være tilendebrakt innen 1 august.

Protokolltilførsel.

Det er forutsetningen at akkordprisene for akkordarbeide stipuleres således at de for de enkelte akkorder gir et gjennomsnittlig akkordoverskudd svarende til ca. 75 pet. over minstelønn i akkord, idet forholdet mellom akkordfortjenesten for utearbeide og grubearbeide i alt vesentlig bibeholdes som hittil praktisert.

Oslo, 1 oktober 1929.

pr. pr. Store Norske Spitsbergen kullkompani A/S

Karl Bay. Einar Sverdrup.

Norsk Arbeidsmandsforbund

Johs. M. P. Ødegård.

Arbeidernes representant, Ole Negaard, avreiste den 12 august til Spitsbergen for å forelegge forslaget for medlemmene til avgjørelse. På grunn av de store ishindringer man i år har vært utsatt for blev Negaard omtrent 14 dager forsinket på reisen til Spitsbergen.

I telegram av 4 september mottatt 5 s. m. meddelte Negaard resultatet av sakens behandling på Spitsbergen således:

„Forslaget akkordsatser forkastet mot 5 nedslaget akkordpriser første juni tilbakeføres konduktører 1.30 skrivelse pgr. 1 bekrefte forøvrig vedtatt — Negaard.“

Samme dag avholdtes forhandlingsmøte i Oslo angående de krav arbeiderne stillet til forandringer av forslaget.

Selskapets representant, direktør Bay, opplyste, at ishindringene hadde bevirket betydelige forandringer i de planer man hadde opstilt for vinterdriften. Det måtte allerede ansees som avgjort, at det ikke lot sig gjøre å få skibet hele kullkvantummet. Rederiet, som har påtatt sig fraktningen har allerede meddelt, at det ikke kunde garantere hvor stort kvantum det kunde påregnes skibet.

Som følge av den opståtte situasjon skulde direktøren allerede samme dag reise til Bergen og konferere med rederen om saken, og før man hadde nærmere oversikt kunde intet sies fra selskapets side om det var muligheter for nogen lempninger i det foreliggende forslag. Det var for øvrig hengått så lang tid av sommeren, at man ikke hadde særlig lenge å gjøre på med hensyn til fortsatte forhandlinger, og da de av arbeiderne stilte krav til endringer i forslaget ikke var særlig omfattende, blev det anmodet om at forretningsutvalget fikk foreningens mandat til å treffe en avgjørelse på grunnlag av det foreliggende forslag og det stilte krav til endringer.

Samtidig som man i telegram av 6 september 29 redegjorde for stillingen, anmodet man om foreningens fullmakt.

Telegrammet av 6 september til foreningen lød:

Mottatt meddelelse om foreningens stilling til overenskomstforslaget og søkt konferanse igår med direktøren stop Grunnet den opståtte situasjon som følge av is der vanskeliggjør transporten kan ikke forhandlinger komme istand før efter direktørens hjemkomst fra Bergen hvortil reiste igår kveld for å søke opnå ordning med rederen om øket skibning for om mulig sikre skibning av hele kullageret stop Dersom tilfredsstillende ordning skibning ikke opnåes vil det medføre innskrenkning i lagerplassen som igjen vil medføre innskrenkning i det forutsatte arbeiderantall stop Ishindringen har forstyrret den opsatte arbeidsplan kommende vinter og derved vanskeliggjort hele ordningen for driften stop Direktøren var ennå ikke på det rene med hvor meget kunde skibes og kunde ikke opta forhandlinger om mulig ytterligere innrømmelser utover foreliggende forslag men uttalte at nogen nevneverdig forandring kunde ikke påregnes stop Grunnet den langt fremskredne tid og de vanskeligheter isforholdene medfører anmodes om foreningens fullmakt til forbundet å treffe endelig ordning om overenskomsten på grunnlag av det foreliggende forslag og de i telegrammet omhandlede krav stop Underretningen selskapet har mottatt angående arbeidernes stilling til forslaget er litt avvikende fra foreningens meddelelse til forbundet stop Vi henholder os til foreningens telegram stop Foreningens standpunkt til den ansøkte fullmakt avventes omgående

Herpå mottok forbundet den 8 s.m. følgende svar:

„Forlangende akkordpriser og konduktører opretholdes reiser imorgen kveld — Negaard.“

Da dette telegram ikke inneholdt noget med hensyn til om foreningen vilde gi forbundet fullmakt å treffe den endelige ordning, avsendtes samme dag følgende telegram:

Negaards telegram mottatt stop Foreningen bedes avgjøre snarest om forbundet kan få omtalegraferte fullmakt å treffe en avgjørelse om overenskomst.

Herpå mottok forbundet den 10 s.m. følgende svar:

Beslutning fjerde september indeksreguleringen første juni akkordpriser tas tilbake konduktører 1.30 møte åttende sept. beslutningen møte fjerde fastholdes bemyndigelse gis ifølge ovenstående beslutninger svar snarest kan jeg reise første båt — Negaard.

Det var noget vanskelig å finne ut den endelige mening på grunn av telegrammets kortfattede form. Det fremgår imidlertid at beslutningene om akkordprisenes tilbakeføring til 1 juni er tatt tilbake, hvilket må opfattes således at tidspunktet for prisenes forhøelse er gjenstand for forhandling. Likeledes fastholdes, at konduktørens lønn skal settes til kr. 1.30 pr. time, lik lokomotivførernes lønn. På dette grunnlag er forbundet gitt mandat å forhandle og treffe en ordning i overenskomstmålet.

Da man var kommet til klarhet over telegrammets innhold og mening avsendtes følgende telegram til foreningen den 10 september:

Forhandlinger på omtalegraferte grunnlag optas snarest. Kan avreise første båt. Arbeidsmanden.

Fortsatte forhandlinger blev ført. Selskapet motsatte sig bestemt å gå til forhøelse av akkordprisene til hvad disse var før 1 juni, på grunn av at kostprisene var nedsatt, og man dermed fikk økede driftsutgifter. Forbundets forhandlere stilte da krav om hel prolongasjon av samtlige både timelønns- og akkordsatser fra 1 oktober ved inneværende overenskomsts utløp og samme kostpriser som i 1928, da dette var den eneste utvei for å få tilbake reguleringen av akkordene og likeledes kravet om samme lønn for konduktører og lokomotivførere. Efter endel konferanser aksepterte selskapet dette krav.

I henhold hertil vil samtlige timelønns- og akkordsatser fra 1 oktober bli tilbakeført til hvad de var før 1 juni.

Forretningsutvalget besluttet i møte den 14 september i henhold til foreningens bemyndigelse å godkjenne denne ordning som overenskomst.

Kings Bay Kullkompani A/S.

I henhold til bestemmelsen om indeksregulering i voldgiftsdommen av 3 september 1928 mottok man fra selskapet en skrivelse datert 15 mai sålydende:

Norsk Arbeidsmandsforbund, Oslo.

Vi tillater oss å meddele at ifølge skrivelse fra Det Statistiske Centralbyrå datert 13 ds., var indekstallet pr. 1 juni 1928, 193 og pr. 15 april d. å. 180.

Leveomkostningene er således i løpet av denne periode sunket med 13 points. I henhold til paragraf 17 i voldgiftsdommen av 3 september 1928, blir således lønns- og akkordsatsene å nedsette fra 1 juni d. å. med 6,74 pct.

Vi har meddelt grubekontoret dette og tør anmode det ærede forbund for ordens skyld telegrafisk å underrette den lokale forening i Kings Bay herom.

Ålesund, 15 mai 1929.

Ærbødigst
p. p. Kings Bay Kullkompagni A/S.
Arne Brøgger.

Fra foreningen mottok man meddelelse om at denne har besluttet å opsi overenskomsten og stillet krav om 10 procent lønns-tillegg og overslag på kostprisen.

I den anledning blev det optatt forhandlinger, først i Ålesund og siden i Oslo.

Selskapet hadde for siste driftsår regnet med balanse i driftsbudgettet, imidlertid viste det sig at det blev et større underskudd, som var forårsaket ved vann- og gassvanskeligheter og dertil dårlige kull.

Selskapet har hatt statsgaranti og det var det også avhengig av for fortsatt drift, og dermed avhang også spørsmålet om overenskomst.

Den av Stortinget nedsatte Svalbardkomité var i de dager samlet for bl. a. å ta stilling til fortsatt garanti. Komitéen besluttet at det ikke blev ydet selskapet yderligere garanti. Som følge herav erklærte selskapets styre at driften på Kings Bay vilde bli nedlagt, og spørsmålet om overenskomst hadde da ikke lenger interesse.

Man henviser for øvrig til opsatt protokoll sålydende:

År 1929 den 29 juli påbegyntes forhandlinger i Ålesund mellom representanter for Norsk Arbeidsmandforbund og den lokale forening ved Kings Bay på den ene side og Kings Bay Kullkompani A/S på den annen side.

For arbeiderne møtte: Sekretær Henriksen og Ole Valle.

For Kings Bay Kullkompani: Styret og disponenten.

Forhandlingene gjaldt lønns- og akkordsatser samt forskjellige forandringer i den nu gjeldende overenskomst ifølge voldgiftsdommen av 3 september 1928. Denne overenskomst var opsagt av arbeiderne.

Der holdtes møter mandag, tirsdag, onsdag, torsdag og fredag, formiddag og ettermiddag. Man kom ikke til noget resultat i disse møter, og anmodet bedriftens vedkommende arbeidernes representanter om å forelegge spørsmålet om prolongasjon av overenskomsten, med den foretatte indeksregulering fra 1 juni, for sitt styre. Dette lovet arbeidernes representanter å gjøre.

Forbundsstyret fant ikke å kunne gå med herpå, og i henhold hertil blev det optatt nye forhandlinger i Oslo den 13 august, hvor møtte de samme representanter for arbeiderne og disponent Brøgger for selskapet.

Møtet fortsatte den 14 august hvor også direktør Brandall var tilstede.

Man drøftet de forskjellige krav som var stillet av arbeiderne, og blev man enig om å fortsette møtet den 16 august.

Møter den 16, 17 og 21 august, hvor de samme herrer var tilstede.

I møte den 21 august blev det enighet om, foruten endel forandringer i de almindelige bestemmelser, et forslag som gikk ut på å tilbakeføre lønningene og akkordsatsene 50 pct. av den reduksjon, som fant sted 1 juni i henhold til bestemmelsen om indeksreguleringen i voldgiftsdommen av 3 september 1928.

22 august avholdtes nytt møte, hvor foruten de tidligere nevnte også var tilstede de øvrige direksjonsmedlemmer i Kings Bay Kullkompani hr. Devold og hr. Berset.

I dette møte meddelte bedriftens representanter, at det var fullt på det rene, at driften vilde bli nedlagt straks på Kings Bay. Som følge herav fant Kings Bays styre ikke å kunne gå til opprettelse av nogen overenskomst angående lønns- og arbeidsvilkårene.

Oslo, 23 september 1929.

S. Berset. Lauritz A. Devold. Arne Brøgger.

Norsk Arbeidsmandsforbund.

Chr. Henriksen. Ole Valle.

Drag feltspatgruber.

Den 31 mars 1929 blev det optatt forhandlinger mellom foreningen og bedriften, hvor det blev enighet om følgende

Overenskomst.

Harald Stange & Co. a/s, Oslo, ved J. Nilssen, Hundholmen og Drag feltspatarbeiderforening har idag blitt enig om følgende overenskomst:

1. Arbeidstiden er for de voksne arbeidere (over 18 år) 8 $\frac{1}{2}$ time daglig, for lørdagens vedkommende 5 $\frac{1}{2}$ time, med 1 times sammenhengende middagshvil og $\frac{1}{2}$ times frokost.
2. Den gjensidige opsigelsesfrist for faste arbeidere er 14 dager.
3. Ved innskrenkning av arbeidsstyrken skal de arbeidere som har vært lengst ansatt ved bedriften, være fortrinnsberettiget til avdelingsvis at erholde arbeide ved bedriften. Først og fremst folk med forsørgelsesbyrde. Dette gjelder forsåvidt det haves passende arbeide og vedkommende dertil er kvalifisert.
4. Overtidsarbeide skal i almindelighet ikke anvendes i det regulære arbeide. Skulde det dog bli nødvendig i det regulære arbeide

å anvende overtid, skal det betales et tillegg på 25 pct. Denne bestemmelse gjelder ikke lastning og skeidning, og skal dette være på samme måte som før.

5. Lønning og oppgjør foregår en gang ukentlig, som regel hver fredag, på bedriftens kontor.
6. De tillitsmenn som er valgt av arbeiderne, anerkjennes som representanter og talsmenn for de organiserte arbeidere. Tillitsmennene skal behandles på samme rettfærdige måte som de øvrige arbeidere.
7. Timelønnen for de voksne, mannlige arbeidere over 18 år som deltar i det regulære arbeide utenom skeidning, skal være kr. 0.80 — otti øre. Grubebaser, skeiderformann, smed og lokomotivkjører skal ha 10 øre i tillegg pr. time.

Denne overenskomst gjelder fra dens vedtagelse til 1 januar 1930. Hver av partene kan si den op med 1 måneds forutgående varsel. Skjer ikke dette, blir overenskomsten gjeldende for ett år ad gangen med samme regel for opsigelse og fornyelse.

Denne overenskomst er utferdiget i 4 — fire — eksemplarer, hvorav partene beholder to hver.

Drag i Tysfjord den 31 mars 1929.

For Drag feltspatarbeidernes forening

Harald Stange & Co. A/S v/ J. Nilssen. Jentoft Jørgensen.
Toreli Knudsen. Jørgen Gjerstad.

Foldals Verk.

Som meddelt i beretningen for 1928 fikk arbeiderne ved Foldals Verk en lønnsreduksjon på 10 pct. Etter de foreliggende omstendigheter fandt arbeiderne å kunne gå med på denne. Nogen tidsbestemt overenskomst blev ikke inngått, men blev man enig om å arbeide inntil videre med dette lønnsavslag og de i den tidligere overenskomst gjeldende bestemmelser.

I skrivelse av 18 februar krever foreningen at det blir optatt forhandlinger om ny overenskomst, hvor det stilles krav om ca. 8 pct. lønnstillegg. Fra forbundet blev det da gjort henvendelse til verket med krav om forhandling om ny overenskomst. Disse forhandlinger blev optatt 9 mars.

I forhandlingsmøte mandag den 11 mars kom bedriften med et tilbud om 5 pct. forhøielse av lønningene. Dette på betingelse av at det blev opprettet en overenskomst på 3 år, med 2 indeksreguleringer, en nyttår 1930 og 1 nyttår 1931. Disse reguleringer skulle være helt automatiske. I foreningsmøte 17 mars, hvor dette tilbud behandledes, blev det vedtatt på betingelse av at bestemmelsene om

indeksreguleringen blev de samme som i bergverksindustrien forøvrig. Nye forhandlinger med verket blev optatt igjen 26 mars og fortsatte 27. Her viste det sig helt utelukket å få verket med på de reguleringsbestemmelser, som man har i bergverksindustrien forøvrig.

Saken blev igjen behandlet av arbeiderne, som fant ikke å kunne gå med på verkets tilbud, og blev det i møte den 9 april besluttet å opsi plassene.

Så snart forbundet mottok denne meddelelse fra foreningen blev opsigelsen fremmet på almindelig måte.

Det blev nedlagt forbud mot arbeidsstans og innkaldt til megling i Nidaros 19 april. Bedriften møtte ved sin juridiske konsulent, som påstod at opsigelsen var ulovlig og som følge derav kunne saken ikke gjøres til gjenstand for offentlig megling. Denne påstand tok krettsmeglingsmannen tilfølge. Forbundet rapporterte denne sak til Riksmeglingsmannen, som omgjorde kretsmeglingsmannens beslutning og påbød ny megling.

Partene blev derpå innkalt til nytt meglingsmøte 16 mai. Bedriften møtte ikke til dette møte, og blev som følge herav av meglingsmannen ilagt en bot på kr. 25.00. Denne kjennelse blev av verket innbrakt for høiesterets kjæremål, som imidlertid forkastet verkets anke, og blev verket påny som følge herav påbudt å møte til megling.

Partene blev igjen innkalt til megling hvor verket møtte og meddelte at forbundet og foreningen var anmeldt for ulovlig opsigelse og før denne sak var avgjort ville verket ikke opta spørsmålet til realitets-behandling.

Foruten anmeldelsen mot forbundet og foreningen har verket foretatt anmeldelse av en rekke arbeidere og særlig foreningens ledelse.

Ved konfliktens utbrudd tilbakeholdt verket samtlige arbeideres tilgodehavende lønninger. Dette har forbundet gått til prosess om med påstand om at lønningene utbetales.

Nogen avgjørelse i de foreliggende rettslige spørsmål foreligger ikke ved årets utgang og konflikten pågår.

Rausand gruber.

Overenskomsten av 18 juni 1928 blev i forhandlingsmøte den 20 juli prolongert 1 år.

Oslo kommune.

Det ekstraordinære arbeide.

Arbeiderne ved dette arbeide blev organisert i tilslutning til vårt forbund i 1928. I mars 1929 blev det optatt forhandlinger med kommunen om overenskomst. Forhandlingene resulterte i følgende

Overenskomst

mellem Oslo kommune på den ene side, Norsk Arbeidsmandsforbund og Sjursøens Arbeiderforening og Oslo og omengs Anleggsarbeiderforening på den annen side angående arbeidsvilkårene ved de ekstraordinære vinterarbeider:

§ 1. *Almindelige bestemmelser.*

Ingen arbeider kan ansettes på ringere betingelser enn hvad nedenfor er fastsatt. Ved inntagelsen av nye arbeidere skal hjemstavnberettigede foretrekkes.

§ 2. *Lønnsbestemmelser.*

Hvad timelønn og arbeidstid angår, gjelder bystyrets beslutning av 21 februar 1929.

Arbeidere, hvis arbeidsevne er nedsatt på grunn av alderdom, sykdom eller legemsskade samt arbeidere under 18 år, betales etter overenskomst mellom vedkommende arbeider og arbeidsledelsen. Er vedkommende uenig i ansettelsen, kan den forelegges for tillitsmennene.

§ 3. *Lønn under sykdom.*

Arbeidere som har arbeidet ved kommunen i et sammenhengende tidsrum av minst 2 måneder, utbetales under sykdomsforfall som varer mer enn 12 arbeidsdager, et så stort tillegg av kommunen til hvad det ydes av kretssykekassen eller annen godkjent sykekasse, at de, hvis de har flere enn 2 år forsørge, får 90 pct., hvis de har 2 eller færre år forsørge får 75 pct. — ellers 60 pct. — av den time- eller daglønn som er fastsatt i overenskomsten for vedkommende arbeider. Tillegget til sykekassens ydelser varer dog ikke utover den tid arbeidet ved den arbeidsplass hvor vedkommende var beskjeftiget, pågår, og ikke i noget tilfelle over 3 måneder av kalenderåret.

Under sykdomsforfall som skyldes ulykkestilfelle under arbeidet, erholder den skadede et tilsvarende syketillegg straks uansett tjenestetidens lengde. I tilfelle av langvarig skade under særlige forhold kan samme tillegg ydes i 6 måneder, alt mot attest fra den av kommunen ansatte læge. Skadebot av Riksforsikringsanstalten og sykepenger av kretssykekassen går fra. Lønn under sykdomsforfall betales ikke i tilfeller hvor sykdommen er pådratt ved uordentlig levnet.

§ 4. *Hvileboder.*

Ved arbeidsplasser skal nødvendige hvileboder opsettes eller anskaffes. Disse skal være anordnet på en sådan måte at de gir

tilstrekkelig beskyttelse mot kulde og nedbør, og være forsynt med ovn, border, benker og nødvendig forbindingsmateriell.

§ 5. *Bestemmelser om anfarining og gangtid.*

Er arbeidsstedet beliggende så langt utenfor bygrensen at gangtid må beregnes, har arbeiderne å møte ved bygrensen ved arbeidstidens begynnelse. Reisetiden morgen og aften regnes som arbeidstid. Hvor praktiske hensyn tilsier det, kan fremmøtestedet henlegges innenfor bygrensen og da til omforenet tid før den ordinære arbeidstids begynnelse.

Før arbeidere på Sjursøen og Gressholmen eller andre øer i fjorden gjelder ingen anfariningstid, men holder kommunen fri båttransport frem og tilbake.

§ 6. *Overtid.*

Arbeide ut over den ordinære arbeidstid er overtidsarbeide og betales det for sådant arbeide i ukens 5 første dager etter endt ordinær arbeidstid et tillegg av 25 pct. for de første 2 arbeidstimer, senere 50 pct. tillegg. For overtidsarbeide etter kl. 2 lørdager og dager før helligdager samt alle søn- og helligdager betales 100 pct. tillegg.

§ 7. *Akkordarbeide.*

- a. Akkordarbeide anvendes i den utstrekning som kommunen finner det tjenlig. Akkordpriser og akkorders omfang fastsettes av arbeidslederen etter fri forhandling mellom ham og vedkommende akkordformann ved arbeidets begynnelse, medmindre begge parter er enige om å utsette hermed nogen tid. Akkordformannen skal høre lagets mening før akkorden vedtas. Ved akkordens utsettelse skal det utferdiges akkordseddel med tydelig angivelse av priser, lagets størrelse, arbeidets art og omfang samt måten hvorpå det skal utføres. Hver lønningsdag skal akkordarbeiderne ha utbetalt som forskuddsbetaling kr. 1.05 pr. time der er arbeidet i akkorden. I forskuddet skal intet fradrag gjøres utenom erstatning for hvad det av redskaper måtte være ødelagt ved bevislig skjødesløshet.
- b. Når forandring i arbeidsplanen eller andre tvingende omstendigheter krever arbeidets opphør for kortere eller lengere tid, når særskilt uheld inntreffer eller når arbeidet utføres utilfredsstillende, har administrasjonen rett til å avbryte eller opheve akkorden mot forholdsvis utbetaling, idet der foretas opmåling og derhos ved oppjøret tas fornødent hensyn til såvel det utførte som det gjenstående arbeide. Sådant avbrytelse kan også kreves av akkordlaget, når arbeidet for en lengere tid skal avbrytes. Når det under akkord ansees nødvendig for kortere tid å anvende akkordlaget til annet arbeide (f. eks. vedlikeholdsarbeide) lønnes arbeiderne herunder med ordinær timelønn. Blir noget akkordlag påbudt arbeide utover det som er beregnet i akkorden, skal det søkes ordnet gjennom tilleggsakkord, likeså for uforskyldt ras av fjell og jord.

- c. Hvor sådan ordning ikke er hensiktsmessig, betales efter pr. time den pris som opnåes i akkorden. Fortjenesten ved ekstrarbeide blir å tillegge akkorden og deles likt på laget. Hvis en arbeider uten arbeidsledelsens tillatelse eller annen gyldig grunn forlater et omforenet akkordarbeide før dette er bragt til avslutning, utbetales kun almindelig forskuddsbetaling. Resten av den oparbeidede fortjeneste tilfaller laget, men skal når laget ønsker det, utbetales vedkommende når akkorden er ferdig og oppgjort. Flytning fra den ene arbeidsplass til den annen betales av kommunen. Til lagbaser og skyttere betales kr. 2.00 pr. hel arbeidsdag som tillegg til akkordforskuddet. Hvor lagene er sammensatt således at det også er faste borere (2 mann), betales disse i tillegg kr. 1.00 pr. mann pr. dag. Ved Sjørøen blir ordningen med akkord og tillegg som før. Ved akkordarbeide hvor administrasjonen forlanger overtidsarbeide, beregnes prosenttillegget av den fortjeneste som gjennomsnittlig opnåes i akkorden. Håndverkere, der ikke ved sitt arbeide er delaktige i akkorden, erholder et tillegg i sin lønn stort kr. 2.50 pr. dag.

§ 8. Lønning.

Lønning skjer hver fredag i arbeidstiden forsåvidt intet annet er avtalt. Ved større akkorder kan ekstraforskudd utbetales etter tidligere praksis. Akkordlagets lønning utbetales som regel til lagets formann og en av arbeiderne som lagets tillitsmann.

§ 9. Redskapshold m. m.

Kommunen plikter å skaffe ammunisjon og redskaper m. v. samt transportmateriell. Ammunisjon etc. leveres av kommunen på arbeidsplassen.

§ 10. Smutsig arbeide.

Ved særlig smutsig arbeide og ved arbeide hvorved arbeiderne på grunn av arbeidets art er utsatt for å få sine klær ødelagt, erholder arbeiderne nødvendige vareklær til utlån.

§ 11. Ferie.

- Enhver arbeider har rett til årlig ferie av 12 virkedager med full lønn i henhold til følgende bestemmelser:
- Arbeidere som har vært beskjeftiget ved kommunens utenbys anleggsvirksomhet i et sammenhengende tidsrum av minst 4 uker, godskrives ferielønn fra tiltredelsesdagen.
- Ferielønnen beregnes etter den gjeldende timelønn multiplisert med 4,5 pct. av det av hver enkelt arbeider utførte antall timer.
- For legitimert sykdomsforfall inntil 3 måneder gjøres intet fra-drag i ferielønnen.

§ 12. Arbeidernes tillitsmenn.

- De tillitsmenn som er valgt av arbeiderne anerkjendes som talsmenn og representanter for de organiserte arbeidere. Disse tillitsmenn blir å velge blandt de anerkjent dyktige arbeidere. De valgte navn skal innen 8 dager meddeles arbeidslederen.
- Tillitsmennene er forpliktet til såvel overfor sin organisasjon som overfor arbeidsgiveren å gjøre sitt beste for å vedlikeholde et rolig og godt samarbeide på arbeidsstedet.
- Tillitsmennene skal, når de som sådanne har noget å fremføre, henvende sig direkte til arbeidslederen eller i hans fravær til den han dertil bemyndiger.
- De arbeidere, som er valgt til tillitsmenn, inntar for øvrig ingen særstilling innen kommunen. Dog forutsettes at tillitsmenn ikke avskjediges med mindre saklige grunner hertil er tilstede.
- Avtaler mellom arbeiderne vedrørende arbeidet eller andre forhold som angår kommunen, er uten vedkommende forbunds godkjennelse virkningsløse.

§ 13. Tvistbestemmelser.

Enhver tvist mellom Oslo kommune og dens arbeidere, som omfattes av denne overenskomst skal først søkes bilagt ved forhandling mellom kommunens vedkommende og arbeiderne, de siste nevnte ved sine tillitsmenn.

Hvis enighet ikke opnåes, skal forhandling optas mellom undertegnede forbund og Oslo kommune eller de som denne hertil bemyndiger. Forhandlingsmøte skal avholdes senest 8 dager etter at skriftlig krav herom er fremkommet fra en av partene.

Enhver tvist som angår denne overenskomst kan ikke søkes løst ved arbeidsstans, men kan av hver av partene innbringes for arbeidsretten.

§ 14. Varighet.

Overenskomsten, der kun omfatter det ekstraordinære arbeide i byens nærhet for familieforsorgere, har gyldighet fra den 6 mars 1929 og inntil arbeidets ophør.

I oktober s. a. blev det optatt forhandlinger om ny overenskomst for 1929/30. Overenskomsten av mars 1929 blev prolongert med følgende forandringer: Minstelønnen forhøiedes fra kr. 1.05 til kr. 1.15. Arbeidstiden blev senket fra maksimum 42 timer til 36 timer for samtlige arbeidere. Beregningen av feriegodtgjørelsen blev forandret slik, at timelønnen tillagt 20 pct. multiplisert med 4,5 pct. av det av hver enkelt arbeider utførte antall timer.

Overenskomsten gjelder så lenge det ekstraordinære arbeide varer i 1929/30.

Eidsvoll kommune.

Det ekstraordinære arbeide.

Ved forhandlinger med kommunen blev det enighet om følgende overenskomst:

§ 1. Almindelige bestemmelser.

Ingen arbeider kan ansettes på ringere betingelser enn hvad nedenfor er fastsatt. Ved inntagelse av nye arbeidere skal hjemstavsberettigede foretrekkes.

§ 2. Lønnsbestemmelser.

Sten- jord- og cementarbeidere	kr. 1.00	pr. time
Hjelpechauffører og verkstedarbeidere	„ 1.10	„ „
Kjørere (hest og mann)	„ 1.40	„ „

Forskuddsbetaling i akkord ved kommunens veian-

legg og vedlikeholdsarbeider, pukkverk etc. „ 0.90 „ „

Arbeidere, hvis arbeidsevne er nedsatt på grunn av alderdom, sykdom eller legemsskade samt arbeidere under 18 år, betales etter overenskomst mellom vedkommende arbeider og kommuneingeniøren. Er vedkommende uenig i ansettelsen kan den forelegges tillitsmennene.

§ 3. Lønn under sykdom.

Arbeidere, som har arbeidet ved kommunen i et sammenhengende tidsrum av minst 3 mdr., utbetales under sykdomsforfall i tillegg til de sykepengene vedkommende oppebærer av kretssykekassen og etter de samme regler som fastsatt for disses utbetalinger, dog ikke utover et samlet tidsrum av 3 mdr. i kalenderåret, differansen mellom vedkommendes lønn etter § 2, beregnet etter 8 timers arbeidsdag og sykepengene. Hvis sykdomsforfall varer mere enn 12 arbeidsdager og i alle tilfeller hvor sykdomsforfall skyldes ulykkestilfelle under arbeidet utbetales også lønn for de 3 første sykedager.

Under sykdomsforfall, som skyldes ulykkestilfelle under arbeidet, erholder den skadede, uansett tjenestetid, utbetalt lønn i 3 mdr. I tilfelle av langvarig skade kan under særlige forhold erholdes full lønn inntil 6 mdr. Alt mot attest fra den av kommunen antatte læge. Skadebot av Riksforsikringsanstalten og sykepengene av kretssykekassen går fra. Lønn under sykdomsforfall betales ikke i tilfelle hvor sykdommen er pådratt ved uordentlig levnet.

§ 4. Hvileboder.

Før et større arbeide påbegynnes skal de nødvendige hvileboder oppsettes eller anskaffes. Disse skal være anordnet på en sådan måte, at de gir tilstrekkelig beskyttelse mot kulde og nedbør, og være forsynt med ovn, border, benker og nødvendig forbindingsmateriell.

§ 5. Arbeidstid.

Den ordinære arbeidstid skal være 48 timer og i ukens 5 første dager legges innenfor tiden mellom kl. 7 morgen og 5 aften og lørdagen samt dager før helligdager mellom kl. 7 morgen og 2 eftermiddag. Dette gjelder ikke skiftarbeide.

§ 6. Overtid.

Arbeide utover den ordinære arbeidstid er overtidsarbeide og betales det for sådant arbeide i ukens 5 første dager etter endt ordinær arbeidstid et tillegg av 25 pct. for de første 2 arbeidstimer, senere 50 pct. tillegg. For helligdager betales 100 pct. tillegg mellom kl. 10 lørdag aften (eller dager før helligdager) til kl. 10 aften på helligdagen.

§ 7. Akkordarbeide.

- Akkordarbeide anvendes i den utstrekning som kommunen finder det tjenlig. Akkordens fastsettelse skal skje ved fri forhandling mellom den av kommunen dertil bemyndigede og akkordlagets formann, som er pliktig til å konferere med akkordens øvrige deltagere før akkorden endelig vedtas. Akkordprisene endelig vedtas. Akkordprisene fastsettes før arbeidets begynnelse for såvidt ikke begge parter er enig om å la dette utstå en tid. Ved akkordens utsettelse skal det utferdiges akkordseddel med tydelig angivelse av priser, lagets størrelse, arbeidets art og omfang samt måten hvorpå det skal utføres. Hver lønningsdag skal akkordarbeidere ha utbetalt den fastsatte forskuddsbetaling for hvert utført dagsverk det er arbeidet i akkorden. I forskudden skal intet fradrag gjøres utenom erstatning for hvad der av redskaper måtte være ødelagt ved bevislig skjodesløshet.
- Når forandring i arbeidsplanen eller andre tvingende omstendigheter krever arbeidets opphør for kortere eller lengere tid, når særskilt uheld inntreffer eller når arbeidet utføres utilfredsstillende, har administrasjonen rett til å avbryte eller opheve akkorden mot forholdsvis utbetaling, idet det foretas opmåling og derhos ved oppjøret tas fornødent hensyn til såvel det utførte som det gjenstående arbeide. Sådan avbrytelse kan også kreves av akkordlaget når arbeidet for en lengere tid skal avbrytes. Når det under akkord ansees nødvendig for kortere tid å anvende akkordlaget til annet arbeide (f. eks. vedlikeholdsarbeide) lønnes arbeiderne herunder med ordinær timelønn. Blir noget akkordlag påbudt arbeide utover det som er beregnet i akkorden, skal dette søkes ordnet gjennom tilleggsakkord, likeså for uforskyldt ras av fjell og jord.
- Hvor sådan ordning ikke er hensiktsmessig, betales etter pr. time den pris som opnåes i akkorden. Fortjenesten ved ekstraarbeide blir å tillegge akkorden og deles likt på laget. Hvis en arbeider uten gyldig grunn forlater et omforenet akkordarbeide før dette er bragt til avslutning, utbetales kun almindelig

- forskuddsbetaling. Resten av den oparbeidede fortjeneste tilfaller laget, men skal når laget ønsker det utbetales vedkommende når akkorden er ferdig og oppgjort. Flytning fra den ene arbeidsplass til den annen betales av kommunen. Formannspenger betales av kommunen og fastsettes etter formannens dyktighet og lagets størrelse til *fra 5 til 10 øre pr. formannstime*. Ved akkordarbeide, hvor administrasjonen forlanger overtidarbeide, beregnes procenttillegget av den fortjeneste som gjennomsnittlig opnåes i akkorden.
- d. Når det ved kommunens pukkverker arbeides skift deles formannspengene mellom formennene.
 - e. Det forlanges at kommunen benytter organiserte folk til sitt arbeide, hvor dette er mulig.

§ 8. Lønning.

Lønning skjer hver fredag i arbeidstiden for så vidt intet annet er avtalt.

Ved større akkorder kan ekstrarforskudd utbetales etter tidligere praksis. Akkordlagets lønning utbetales til lagets formann og en av arbeiderne som lagets tillitsmann.

§ 9. Redskapshold m. v.

Kommunen plikter å skaffe ammunisjon og redskap m. v. samt transportmateriell. Ammunisjon etc. leveres av kommunen på arbeidsplassen. Ved arbeide som utføres på akkord betaler arbeiderne forbrukt ammunisjon etter kommunens innkjøpspriser. Alle andre redskaper samt alt transportmateriell, som trenges til arbeidets utførelse, erholder arbeiderne fritt.

§ 10. Smussig arbeide.

Ved særlig smussig arbeide og ved arbeide hvorved arbeiderne på grunn av arbeidets art er utsatt for å få sine arbeidsklær ødelagt, erholder arbeiderne i overensstemmelse med tidligere praksis nødvendige vareklær, enten til utlån til de enkelte arbeiderne eller et visst antall vareklær pr. år.

§ 11. Feriespørsmålet.

Ferien for arbeiderne ved kommunale veianlegg, vedlikeholdsarbeider, vannverk, elektrisitetsverk etc. fastsettes til 6 arbeidsdager årlig. For å opnå ferien, må de ha arbeidet for kommunen i 12 arbeidsuker i året, og godtgjøre at de ikke tidligere i samme år har hatt ferie.

§ 12. Arbeidernes tillitsmenn.

- a. De tillitsmenn som er valgt av arbeiderne anerkjennes som talsmenn og representanter for de organiserte arbeiderne. Disse tillitsmenn blir å velge blandt de anerkjente dygtige arbeiderne,

- som så vidt gjørlig har arbeidet de 2 siste år ved kommunen. De valgte navn skal innen 8 dager meddeles kommuneingeniøren.
- b. Tillitsmennene er forpliktet til såvel overfor sin organisasjon som overfor arbeidsgiveren å gjøre sitt beste for å vedlikeholde et rolig og godt samarbeide på arbeidsstedet.
 - c. Tillitsmennene skal, når de som sådanne har noget å fremføre, henvende sig direkte til kommuneingeniøren eller i hans fravær til den han dertil bemyndiger.
 - d. De arbeiderne, som er valgt til tillitsmenn, inntar for øvrig ingen særstilling ved kommunen. Dog forutsettes at tillitsmenn ikke avskjediges med mindre saklige grunner herfor er tilstede.
 - e. Avtaler mellom arbeiderne vedrørende arbeidet eller andre forhold som angår kommunen er uten vedkommende forbunds godkjennelse virkningsløse.

§ 13. Tvistbestemmelser.

Enhver tvist mellom Eidsvoll kommune og dens arbeidere, som omfattes av denne avtale, skal først søkes bilagt ved forhandling mellom kommunens vedkommende og arbeiderne, de sistnevnte ved sine tillitsmenn. Hvis enighet ikke opnåes eller hvis det gjelder en tvist mellom organisasjonene, skal forhandlingene optas mellom vedkommende forbund og Eidsvoll kommune eller de som denne hertil bemyndiger.

Forhandlingsmøte skal avholdes senest 8 dager etterat skriftlig krav herom er fremkommet fra en av partene.

Enhver tvist som angår denne avtale kan ikke søkes løst ved arbeidsstans, men kan av hver av partene innbringes for arbeidsretten.

§ 14. Avtalens gyldighet.

Denne avtale gjelder til den 31 mars 1930 med én måneds forutgående opsigelse. Finner ingen opsigelse sted gjelder den fremdeles ett år ad gangen. Herredsstyret har i møte 28 januar 1929 besluttet at foranstående avtale skal settes ikraft fra første arbeidsuke i februar 1929.

Bærum kommune.

Voldgiftsdommen av 18 mai 1928 blev i februar 1929 prolongert med varighet til 31 mars 1930.

Eidsvoll Almenning.

Arbeiderne ved denne bedrift organiserte sig i tilslutning til vårt forbund gjennom Eidsvoll Arbeidsmandsforening og stilte krav om overenskomst. Almenningsstyret nektet å forhandle. Som følge herav blev arbeidet nedlagt den 2 mars. Konflikten varte til 12

september, da det blev enighet om et forslag til overenskomst sålydende:

A. *Priser for skur ved Sagli bruk.*

Sagmestere	kr. 0.61 pr. tylvt.
Sjauere	" 0.57 —
Saggutter	" 0.43 —
Kjerrattmann	" 0.50 —
Veddrager	" 0.48 —
Vedkapper	" 0.43 —
Fremskaffelse av tømmer til kjerrat	" 0.40 —
Kantning av sidebord	" 0.10 —

For bordskur 25 pct. tillegg for alle mann.

For langtømmer over 12 alen 30 pct. tillegg.

Under skur av langtømmer skal vedkapper og veddrager settes i annet arbeide.

B. *Høvling.*

Under høvling betales for ilegger og pusser	kr. 0.90 pr. time
De øvrige arbeidere utenom mesteren	" 1.00 —
De øvrige dagsarbeidere i Almenningen settes til	" 0.95 —

C. *Skogsarbeide.*

Uthugning av tømmer	kr. 3.80 pr. tylvt.
Uthugning av ved	" 0.90 " kors.

Groftegravning som før, nemlig:

50 cm. og 100 cm. i dagen	kr. 0.25 pr. m.
60 cm. og 120 cm. —	" 0.40 —
70 cm. og 140 cm. —	" 0.50 —
80 cm. og 160 cm. —	" 0.55 —

Bekkerenskning 10 til 15 øre pr. m.
Spredning og opkast er iberegnet.

D. *Akkordarbeide.*

I tilfelle av at et arbeide utføres på akkord, skal arbeideren være garantert sin timelønn, undtagen på akkorder som utføres etter en av begge parter omforenet pristariff. Hvis et arbeide som utføres etter sådan pristariff ikke ved oppgjøret gir timelønnen, skal arbeiderne dog utbetales etter sin timelønn, når det er forhold som ikke er å legge arbeiderne tillast, som er skyld i underskuddet.

E. *Akkordprisene* fastsettes ved fri forhandling mellom arbeidsgiveren og de arbeidere hvem akkorden tilbys.

Akkordarbeide skal i det hele fritt kunne anvendes.

Akkordtageren bør konferere med sine arbeidskamerater om akkordbetingelsene før disse endelig vedtas. Opnåes ikke enighet, utføres arbeidet på timelønn.

§ 1. *Lønning.*

Lønning utbetales hver fredag aften efter endt arbeidstid. Lønningen skal for brukets vedkommende utbetales på stedet.

§ 2. *Ferie.*

Enhver arbeider som har en samlet arbeidstid av 12 uker i årets løp, tilkommer 4 dages ferie med lønn. Er ikke arbeidstiden ved bruket så lang at den berettiger ferie tas arbeidet i skogen med om sådant has. Dog forutsettes, at arbeidstiden ved bruket må være minst 8 uker for å bli berettiget til ferie. Ferielønnen utbetales efter den ved bruket gjeldende timelønn. Ferien skal gis innenfor tidsrummet 15 mai—15 september, da ferietiden er ute. Den nærmere fastsettelse av den enkeltes ferie eller en fellesferie tilligger bedriftens leder.

Feriegodtgjørelsen beregnes for tidsrummet 15 mai det ene år til 15 mai det påfølgende år.

§ 3. *Arbeidstid.*

Den ordinære arbeidstid skal ikke overstige 48 timer.

Ved skiftarbeide fordeles arbeidstiden ved forhandling mellom styret for Almenningen og arbeiderne.

§ 4. *Arbeidernes tillitsmenn.*

- De tillitsmenn som er valgt av arbeiderne anerkjennes som talsmenn og representanter for de organiserte arbeidere. Disse tillitsmenn blir å velge blandt de anerkjente dyktige arbeidere, som såvidt gjørlig har arbeidet de 2 siste år ved almenningen. De valgte navn skal innen 8 dager meddeles styret.
- Tillitsmennene er forpliktet til såvel overfor sin organisasjon som overfor arbeidsgiveren å gjøre sitt beste for å vedlikeholde et rolig og godt samarbeide på arbeidsstedet.
- Tillitsmennene skal, når de som sådanne har noget å fremføre, henvende sig direkte til skogforvalteren, eller i hans fravær til den han dertil bemyndiger.
- De arbeidere som er valgt til tillitsmenn, inntar for øvrig ingen særstilling i almenningen. Dog forutsettes at ikke tillitsmenn avskjediges med mindre saklige grunner herfor er tilstede.
- Avtaler mellom arbeiderne vedrørende arbeidet eller andre forhold som angår almenningen, er uten vedkommende forbunds godkjenning virkningsløse.

§ 5. *Twistigheter.*

Enhver tvist mellom Eidsvoll almenning og de arbeidere som omfattes av denne avtale skal først søkes bilagt ved forhandling mellom almenningens styre og arbeiderne, de siste ved sine tillitsmenn.

Enhver tvist som angår denne avtale kan ikke søkes løst ved arbeidsstans, men kan av hver av partene innbringes for arbeidsretten.

§ 6. *Overenskomstens varighet.*

Denne overenskomst gjelder til 1 september 1930 og videre 1 år av gangen hvis den ikke fra en av sidene skriftlig opsies med 2 — to måneders varsel.

Protokolltilførsel.

Almenningen forplikter sig til å innta samtlige streikende arbeidere i de plasser de hadde før streiken.

Likeså i alle tilfeller må de organiserte arbeidere på ingen måte fortrennes til fordel for de uorganiserte.

Eidsvoll den 17 august 1929.

For Almenningsstyret
Georg Børstad.

For Eidsvoll Arbeidsmandsforening
H. Baarli. Henrik Hansen.

For Romerikes faglige Samorganisasjon
Em. Nielsen.

Kyrkjebø kommune.

Efter krav fra Høyanger Veiarbeiderforening for de arbeidere som arbeider for Kyrkjebø kommune blev det den 15 juli optatt forhandlinger i Høyanger om overenskomst.

For forbundet møtte sekretær i Bergens og Fylkenes faglige Distriktsorganisasjon Nils Hansen, for foreningen Karl Torp og Anders Måren.

Under disse forhandlinger blev det enighet om et forslag om timelønn av kr. 1.40. Overtidsprosent 50 og 100 og 12 dages ferie efter 12 ukers arbeide samt lønn under sykdom i 3 måneder, og inntil 6 måneder efter ansøknng.

Arbeiderne vedtok dette forslag, mens herredsstyret i møte den 1 august forkastet forslaget. Det var spesielt § 6 — lønn under sykdom — som foranlediget at forslaget blev forkastet.

Saken var siden gjenstand for forhandling og behandling i herredsstyret uten at det kom til ordning.

Den 21 november blev det igjen optatt forhandlinger med representanter for kommunen. For forbundet møtte Henriksen.

Det blev igjen enighet om et forslag som arbeiderne vedtok, men som herredsstyret samme dag foranlediget forkastet, ved å vedta et tillegg til overenskomsten som gikk ut på at overenskomstens bestemmelser ikke gjøres gjeldende forsåvidt kommunen må igangsette ekstraordinært arbeide.

I telegram av 16 desember meddeler ordføreren at herredsstyret har vedtatt forslaget av 21 november og et av forbundet tilsendt tilleggssforslag isteden for det som blev vedtatt i dette møte.

Fra foreningen mottok man likeledes meddelelse om at forslaget var vedtatt.

Konflikten som varte fra 25 juli til 18 august var dermed ordnet og går ut på følgende:

Overenskomst

mellem Kyrkjebø kommune på den ene side og *Norsk Arbeidsmandsforbund* og dets avdeling *Høyanger Veiarbeiderforening* på den annen side angående lønns- og arbeidsvilkårene.

§ 1. *Ordinær arbeidstid.*

Arbeidstiden er 48 timer pr. uke og inndeles således: Arbeidet begynner kl. 7¹/₂ morgen og slutter de 5 første virkedager kl. 17 og lørdag kl. 13¹/₂ med middag fra kl. 12 til 13 undtatt lørdager, hvor det istedet holdes frokosthvil kl. 9¹/₂ til 10.

§ 2. *Lønn.*

Alle arbeidere over 18 år betales en lønn av kr. 1.30 pr. time. Arbeidere under 18 år og arbeidere, hvis arbeidsevne på grunn av alderdom eller sykdom er nedsatt, kan betales lavere lønn efter avtale. Mener arbeideren at hans lønn settes for lavt, skal saken forelegges foreningen.

Lønning utbetales hver lørdag i arbeidstiden.

§ 3. *Overtidsbetaling.*

For overtidarbeide betales et tillegg av 50 pct. For søn- og helligdagsarbeide mellem kl. 13¹/₂ dagen før helligdager til næste virkedagsmorgen kl. 7¹/₂ betales 100 pct.

§ 4. *Akkordarbeide.*

- a. I akkordarbeide er arbeiderne garantert sin timelønn som utbetales som forskudd til ordinære lønningstider.
- b. Ved akkordens utsettelse skal det utskrives akkordseddel med tydelig angivelse av priser, arbeidets art og omfang samt måten hvorpå arbeidet skal utføres.
- c. Hvis der på arbeidsgiverens forlangende arbeides overtid på et akkordarbeide tilkommer arbeideren overtidspocenter på time-lønn som i punkt 3 fastsatt.
- d. Når kun enkelte av deltagerne i en akkord midlertidig settes til dagarbeide, skal disse utlønnes for dette arbeide med samme timelønn som akkorden gir.

§ 5. *Ferie.*

Enhver arbeider som har vært ansatt ved kommunen i et sammenhengende tidsrum av 12 uker har rett til en sammenhengende ferie på 2 arbeidsuker med full lønn.

Ferien skal gis i tidsrummet 15 mai—15 september. Feriepengene utbetales dagen før ferien påbegynnes.

§ 6. *Lønn under sykdom.*

Arbeidere, som har arbeidet i kommunens tjeneste i et sammenhengende tidsrum av minst 3 måneder utbetales under sykdom full lønn i et samlet tidsrum av 3 måneder i kalenderåret. I tilfelle langvarig sykdom kan vedkommende på søknad derom til formannskapet erholde lønn i inntil 6 måneder. Selvforskyldt sykdom undtatt. Skadebot av Riksforsikringsanstalten og sykepenger av kretssykekassen tilfaller kommunen under den tid vedkommende erholder full lønn.

Med full lønn menes den tariffbestemte timelønn.

§ 7. *Fridager.*

1 mai skal være fridag med full lønn. For dager før helligdager er arbeidstiden som på lørdager. Juleaften slutter arbeidet kl. 12 middag. Arbeiderne utlønnes for disse dager forutsatt at de ikke faller på lørdager, etter 8 timer.

§ 8.

Ved særlig smutsig arbeide erholder arbeiderne utlånt nødvendige vareklær, skaffstøvler og hansker.

§ 9.

Den gjensidige opsigelse er 14 dager.

§ 10.

Kommunen holder alt verktøi

§ 11.

Foreningens styre har adgang til å uttale sig ved ansettelse og avskjedigelse av arbeidere, arbeidsformenn, opsynsmenn, anskaffelse av nye maskiner, innførelse av nye driftsmetoder og arbeidsmetoder m. v.

§ 12.

Opstår tvist om forståelse av overenskomsten skal tvisten søkes løst ved forhandling. Opnåes ikke enighet avgjøres tvisten av en voldgiftsrett på 3 medlemmer, hvorav arbeidernes organisasjon opnevner 1 og formannskapet 1. Disse velger i fellesskap opmann. Opnåes ikke enighet om opmann opnevnes denne av fylkesmannen i Sogn og Fjordane.

§ 13.

Ved større arbeidsledighet hvorved veianlegg må settes igang, skal hjemstavnsberettigede familjeforsørgere være fortrinsberettiget til kommunalt arbeide.

§ 14.

Overenskomsten gjelder til 1 mai 1930 og videre et år ad gangen medmindre den skriftlig opsies av en av partene med 1 måneds forutgående varsel.

Protokoll.

Denne tariff gjøres ikke anvendelig når kommunen må igangsette ekstraordinære arbeider eller øke arbeidsantallet utelukkende til avhjelp av arbeidsledighet.

Før sådant arbeide settes igang skal det på forhånd avgjøres om det er ekstraordinært arbeide, og således ikke komme inn under overenskomsten.

Foreningen skal underrettes herom og gis adgang til å uttale sig.

Tariffen blir gjort gjeldende fra den tid den er godkjent av begge parter.

Partene blev enig om at overenskomsten bare omfatter arbeide, som blir utført for kommunens regning og således ikke veianlegg, som sorterer under veivesenet.

Likeledes var partene enige om at arbeiderne innrømmes ferie for inneværende år.

Høyanger den 21 desember 1929.

August Gunnarskog,
ordfører.

Oslo den 19 desember 1929.

Norsk Arbeidsmandsforbund.
Chr. Henriksen.

Arbeidsrettssaker.*Norsk Hydro — Herøya.*

Overenskomsten mellom Norsk Hydro og forbundet hadde bl. a. også den bestemmelse at den skulde gjelde for de entreprenører, som hadde arbeide med anleggsvirksomheten.

Firmaet Alfr. Andersens mek. verksted, Larvik, var overlatt bygningen av en taugbane. Hjelpearbeidere til dette arbeide blev engagert fra anlegget med en timelønn av kr. 1.05 som hjelpearbeidere i jernindustrien, mens timebetalingen i henhold til overenskomsten var kr. 1.22 pr. time. Videre vilde ikke firmaet utbetale disse arbeidere feriegodtgjørelse.

Forbundet gjorde krav på at overenskomstens bestemmelser såvel hvad timelønnsbetalingen angår som ferien skulde gjøres gjeldende også for disse arbeidere. Det blev først en rekke forhandlingsmøter om saken i Arbeidsgiverforeningen uten at det var mulig å komme til nogen enighet. Forbundet innbrakte derfor saken for Arbeidsretten.

Dom i saken fallt først 18. februar 1930, men for å få saken avsluttet tas den med i denne beretning. Dommen var sålydende:

Dom av 18 februar 1930 i sak nr. 35/1929:

Norsk Arbeidsmandsforbund og Herøya Arbeidsmandsforening
mot

Norsk Arbeidsgiverforening, Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskap samt for prosessens skyld: Alfred Andersens mek. Verksted, Larvik.

Dom:

Norsk Hydros tariffavtale med Norsk Arbeidsmandsforbund for Hydros anleggsvirksomhet ved Skiensfjorden har følgende protokolltilførsel:

„Partene er enige om, at nærværende anleggsoverenskomst også skal gjøres gjeldende for det arbeid som blir utsatt til utførelse av entreprenører.“

Om tolkningen av denne protokolltilførsel er det opstått tvist. Årsaken til tvisten er arbeidet med monteringen av endel master eller tårn for en taugbane på Herøya.

Det tyske firma Adolf Bleickert hadde påtatt sig å bygge denne taugbane, dog således at Hydro selv skulle støpe fundamentene og dessuten sørge for all transport. De master eller tårn som skulle bære taugbanen, var jernkonstruksjoner. Utførelsen av dem hadde Bleickert overdratt til Alfred Andersens mek. Verksted i Larvik.

Andersen gjorde de enkelte deler av tårnene på sitt verksted i Larvik. De enkelte deler blev så transportert til Herøya, hvor de blev satt sammen av firmaets egne fagarbeidere med assistanse av hjelpearbeidere som blev tatt inn på stedet. Disse hjelpearbeidere blev etter henstilling fra Hydro tatt blandt de ledige anleggsarbeidere på Herøya.

Norsk Arbeidsmandsforbund mener at dette monteringsarbeide i sin helhet er et arbeid som omfattes av den forannevnte protokolltilførsel. Forbundet har derfor reist krav overfor Hydro om at hjelpearbeiderne skal ha feriegodtgjørelse efter forbundets tariffavtale med Hydro.

Da Hydro ikke har villet vedkjenne sig kravet, har Norsk Arbeidsmandsforbund og Herøya Arbeidsmandsforening reist denne sak mot Norsk Arbeidsgiverforening og Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstof-

aktieselskap samt for prosessens skyld mot Alfred Andersens mek. Verksted, Larvik.

Saksøkernes påstand er:

- „1. Det omtvistede arbeid ved anlegg av taugbane ved Herøya går inn under den mellom Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Hydro gjeldende overenskomst.
2. De arbeidere som var beskjeftiget ved dette anlegg har rett til feriegodtgjørelse overensstemmende med overenskomsten.
3. Saksøkte tilpliktet å betale oss sakens omkostninger.“

De saksøkte har nedlagt påstand om å frifinnes og tilkjennes saksomkostninger.

Arbeidsretten skal bemerke:

Norsk Hydro og Arbeidsmandsforbundet har i sin tariffavtale for Hydros anleggsvirksomhet på Rjukan en protokolltilførsel av nøiaktig samme ordlyd som den heromhandlede. I en dom av 6 mars 1929*) har Arbeidsretten enstemmig gått ut fra at denne protokolltilførsel bare omfatter sådant arbeid som efter sin art er å regne som egentlig anleggsarbeid.

Denne arbeidsrettens opfatning stemte med hvad Arbeidsmandsforbundet hadde hevdet under den sak. Forbundet gjorde da gjeldende en protokolltilførsel med uttrykket „entreprenører“ bare hadde tatt sikte på firmaer som drev en virkelig anleggsvirksomhet.

Arbeidsretten er av den opfatning at det arbeid som Alfred Andersens mek. Verksted hadde overtatt, var et arbeid som efter sin art ikke utføres av anleggsentreprenører, men av mekaniske verksteder.

Både utførelsen av de enkelte deler på det mekaniske verksted og monteringen og sammensetningen av delene på det sted hvor mastene skulle stå var et rent mekanikerarbeid som krevet at arbeiderne hadde fagmessig kyndighet som jernarbeidere. Og denne sin faglige karakter tapte ikke arbeidet ved at de faglærte jernarbeidere, som i andre lignende tilfelle, måtte ha til assistanse for sig hjelpearbeidere som ikke var faglærte.

Det arbeid som Andersen hadde overtatt faller således efter arbeidsrettens opfatning utenfor det arbeid som tariffavtalen har tatt sikte på med den omtvistede protokolltilførsel. Og det må da være uten betydning at Andersen som hjelpearbeidere har tatt inn folk som var medlemmer av Norsk Arbeidsmandsforbund. Dette deres medlemsskap i Norsk Arbeidsmandsforbund gir dem ikke noget tariffkrav efter den heromhandlede tariffavtale, når arbeidet efter sin art ikke går inn under den. Efter dette kan arbeidsretten ikke gi saksøkerne medhold i deres påstand. De saksøkte må derfor bli å frifinne.

Saksomkostninger vil ikke bli tilkjent.

To av rettens medlemmer, *Hansen* og *Karlsen*, finner at det under denne sak omtvistede arbeid ikke kan sidestilles med det i

*) Domssamlingen 1929, s. 19.

dom av 6 mars 1929 omhandlede elektriske anlegg. Bygning av taugbaner er etter sin art et utpreget anleggsarbeid, og at det er bortsatt som entreprise til et tysk firma fritar ikke Norsk Hydro for Arbeidsmandsforbundets krav om at dets medlemmer for dette arbeid skal ha rett til ferie etter den mellom partene gjeldende anleggsoverenskomst.

Domsslutning:

1. Norsk Arbeidsgiverforening og Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstof-aktieselskap frifinnes.
2. Partene bærer hver sine omkostninger.

Paal Berg.

*D. H. Christiansen. A. Baalsrud. Alf Hansen. F. Heyerdahl.
Fredrik Karlsen. Bjarne Nissen.*

Riktig utskrift bekreftes:

Henrik Nielsen,
arbeidsrettens sekretær.

Killingdal Gruber.

§ 9 i Bergverksoverenskomsten.

§ 9 i overenskomsten bestemmer, at arbeiderne etter et sammenhengende tidsrum av 6 mndr. har rett til en sammenhengende ferie på 8 arbeidsdager. I særbestemmelsene for Killingdal har man følgende bestemmelse om arbeidstiden: „Den ukentlige arbeidstid fastsettes til 45 timer fordelt på ukens 5 første virkedager. Mandag kan ikke arbeidet kreves påbegynt før kl. 11 formiddag“.

Arbeiderne har ifølge denne bestemmelse fri lørdag. Ved beregningen av feriedagene regnet også selskapet lørdag med i feriedagene. Arbeiderne krevde i henhold til ovennevnte bestemmelse at lørdagen ikke kunde medregnes i feriedagene. Fra forbundets side blev det ført forhandlinger med selskapet uten at dette gikk med på å innvilge arbeidernes krav. Spørsmålet blev derfor innbrakt for Arbeidsretten.

Dom i saken falt først 17 mars 1930, men for å få saken avsluttet tas den med i denne beretning. Dommen var sålydende:

Dom av 17 mars 1930 i sak nr. 50—1929:

Norsk Arbeidsmandsforbund og Ålens Grubearbeiderforening
mot

Norsk Arbeidsgiverforening, Bergverkernes Landssammenslutning
og Killingdal Gruber, Reitan.

Dom:

Saksøkere er: Norsk Arbeidsmandsforbund og Ålens Grube-arbeiderforening.

Saksøkt er: Norsk Arbeidsgiverforening, Bergverkernes Landssammenslutning og Killingdal Gruber, Reitan.

Saken gjelder en tvist om arbeidernes ferierett ved Killingdal Gruber.

Tariffavtalen for bergverkene har i sin § 9 følgende bestemmelse:

- „a. Enhver arbeider, som har vært ansatt ved samme bedrift i et sammenhengende tidsrum av 6 måneder, har rett til en sammenhengende ferie på 8 arbeidsdager. At bedriften i nevnte tidsrum har arbeidet med innskrenket tid, medfører ikke innskrenkning i arbeiderens rett til ferie. Arbeideren må godtgjøre, at han i kalenderåret ikke tidligere har hatt ferie eller mottatt feriegodtgjørelse. — — —“

Om arbeidstidsordningen ved Killingdal Gruber har tariffavtalen følgende bestemmelse:

- „a. — — — —
b. Den ukentlige arbeidstid fastsettes til 45 timer fordelt på ukens 5 første virkedager. Mandag kan arbeidet ikke kreves påbegynt før kl. 11 formiddag.“

I medhold av denne bestemmelse har arbeiderne ved Killingdal hver lørdag fri.

Ferien har Killingdal gitt på den måte at lørdager har vært regnet med blandt de 8 arbeidsdager arbeiderne hadde krav på som ferie.

Norsk Arbeidsmandsforbund og Ålens Grube-arbeiderforening, forbundets avdeling ved Killingdal, mener at lørdagene ikke skal regnes med som feriedager, og har i den anledning reist denne sak mot Norsk Arbeidsgiverforening, Bergverkernes Landssammenslutning og Killingdal Gruber.

Saksøkernes påstand er:

1. Killingdal Gruber har ikke rett til å regne lørdager — som er tariffestede fridager — som feriedager.
2. Arbeiderne ved Killingdal Gruber tilkommer i henhold til ovenstående for 1929 to feriedager utenom hvad de tidligere har fått.
3. Saksøkte tilpliktes å betale oss sakens omkostninger.“

De saksøkte har nedlagt påstand om å frifinnes og tilkjennes saksomkostninger.

De saksøkte har gjort gjeldende:

Når tariffavtalen gir arbeiderne rett til en ferie på 8 arbeidsdager, så er uttrykket arbeidsdager brukt i motsetning til helligdager. Det er 8 hverdager som er ment. At en bedrift ikke holder arbeidet igang visse dager i uken, gir ikke arbeiderne rett til å kreve de dager satt ut av betraktning ved beregningen av feriedagene.

Arbeidsretten skal bemerke:

Ved dom av 15 februar 1926 i sak vedkommende Sellebak Bruk har Arbeidsretten gitt uttrykk for at ved beregningen av ferier som skal omfatte et visst antall *arbeidsdager*, kan en bedrift ikke ta med dager som etter bedriftens arbeidsordning skulde være faste fridager. Den opfatning av uttrykket „arbeidsdager“ som blev fastslått i den nevnte dom, finner Arbeidsretten å burde bygge på også i denne sak.

Da lørdagene etter Killingdals arbeidsordning ikke er *arbeidsdager* ved denne bedrift, men er faste fridager for arbeiderne, kan derfor bedriften ikke regne lørdager med som feriedager. Arbeiderne har krav på 8 arbeidsdagers ferie utenom de lørdager som de etter arbeidsordningen skal ha fri.

Det er nevnt at bedriften gjennom flere år uten protest har tatt lørdagene med som feriedager, men det kan ikke ansees godtgjort at forbundet har hatt kjennskap til at Killingdal har praktisert feriebestemmelsen på denne måte. Nogen godkjennelse fra forbundets side av denne praksis foreligger derfor ikke.

Det heter i tariffavtalen at ferien skal være „sammenhengende“ og at den „skal gis som sommerferie i tidsrummet 15 mai—15 september, da ferietiden er ute“.

Denne sak blev først reist ved stevning av 29 november 1929

Det kunde derfor sies at det, da sak blev reist, ikke lenger var mulig å rette på den feil som var gjort ved at arbeiderne ikke for 1929 hadde fått så lang ferie som de hadde krav på.

Efter opplysninger som foreligger må Arbeidsretten gå ut fra at det fra arbeidernes side har vært reist krav om at 1929's ferie skulde forlenges med to dager. Jfr. en skrivelse av 22 august 1929 fra foreningen til forbundet, hvor det heter:

„I møte i vår forening 8 ds. blev behandlet den omtvistede lørdag i ferietiden, og blev besluttet å tilstille direktør Lange å komme til enighet herom. Da svar herpå innløp 9 ds. uten å komme til enighet, blev det fra flertallet krevd å innanke saken for Arbeidsretten, hvilket hermed meddeles.“

Når bedriften ikke har imøtekommet dette arbeidernes krav den gang da det skulde vært etterkommet, må arbeiderne ha et billig krav på å få de manglende feriedager godtgjort i forbindelse med inneværende års ferie. (Jfr. den forannevnte dom av 15 februar 1926.)

At det gikk nogen tid innen forbundet reiste sak om kravet for Arbeidsretten, kan efter omstendighetene ikke tillegges nogen avgjørende vekt.

Det bemerkes at arbeiderne har fått sig utbetalt ferielønn for 8 virkelige arbeidsdager. Det er også på det rene mellom partene at arbeiderne ikke ved siden av de to manglende feriedager har krav på ferielønn utover den de har hevet.

To av rettens medlemmer, *Christensen* og *Alex. Christiansen*, stemmer for at saksøkernes påstand ikke tas til følge, idet bemerkes at feriebestemmelsen i § 9 er utformet av voldgiftsretten i 1922, som i sine premisser har gitt uttrykk for, at en 8 dagers ferie i forbin-

delse med 2 søndager vil gi arbeiderne en hviletid fra det vanlige arbeide av 10 dager i trekk. Vi henviser for øvrig til at ferien ved Killingdal er praktisert på samme måte som ved de øvrige bergverk siden 1922.

Saksomkostninger finner Arbeidsretten ikke grunn til å tilkjenne.

Domsslutning:

1. Ved beregningen av arbeidernes tariffhjemlede ferier har Killingdal Gruber ikke rett til å regne lørdager med som feriedager.
2. Arbeiderne ved Killingdal Gruber har for 1929 rett til ytterligere to dagers ferie i tillegg til deres vanlige ferie for 1930.
3. Partene bærer hver sine omkostninger.

Paal Berg.

*Eyvind Andersen. Otto Aubert. Chr. Christensen. Alex. Christiansen.
Alf Hansen. Fredrik Karlsen.*

Fosdalens Bergverk.

Fra Trøndelag faglige samorganisasjon mottok man meddelelse om at denne hadde stiftet forening blandt lastearbeiderne i Malm. Foreningen hadde man tenkt å tilslutte Norsk Transportarbeiderforbund. Dette fant forbundet å måtte protestere mot, idet forbundet var av den opfatning, at samtlige arbeidere som var beskjeftiget ved dette bergverk skulde tilhøre vårt forbund. Som følge herav besluttet da denne forening å tilslutte sig vårt forbund.

Foreningen utarbeidet forslag til overenskomst og krevet forhandlinger optatt med Fosdalens bergverk. Disse forhandlinger kom istand 18 juli på verkets kontor i Malm. Selskapet motsatte sig bestemt å forhandle med transportarbeiderne og erklærte, at det ikke vilde forhandle med nogen annen forening enn Malmo grubearbeiderforening.

Efter å ha innhentet endel opplysninger om på hvilken måte denne forening var organisert fant man å måtte bøie sig for verkets krav, idet man nemlig ved organiseringen av foreningen har gått frem på den måte at 20 stykker — 10 fra Malm og 10 fra Beistaden — utgjorde foreningen og krevet monopol på lastningen. Selskapet meddelte, at det først og fremst hadde plikt på sig til å beskjeftige folk fra Malm kommune.

I det forhandlingsmøte som fant sted blev det opsatt følgende

Protokoll

fra forhandlingsmøte, holdt på grubekontoret i Malm torsdag den 18 juli 1929.

Nærværende: For Norsk Arbeidsmandsforbund: Sekretær Henriksen.
 —" — " Malmö Grubearbeiderforening: Tillitsmennene: Johan B. Johansen, Paul Pedersen og Martin Hovd.
 —" — " Fosdalen Bergverks A/S: Johansson og Arnesen.

Sekretær Henriksen fremholdt at han hadde kommet op for å søke å få en ordning betreffende ombordlastningsforholdene, samt foreslog at gruben skulde innta et visst antall arbeidere fra Malm f. eks. 10 mann, som skulde ha fortrinsrett ved båtlastningen, samt at bedriften til grubearbeiderforeningens tillitsmenn på plassen skulde sende en meddelelse om hvilke personer som var blitt inntatt. Dette for at grubearbeiderforeningen skulde få kjennskap til hvorledes arbeidet på plassen blev utført, da grubearbeiderforeningen i henhold til overenskomsten hadde ansvar også for dette arbeide. Herr Henriksen meddelte videre at han, etterat han hadde fått kjennskap til hvilke som var blitt inntatt som lastere, skulde søke å få endel av disse til å tilslutte sig grubearbeiderforeningen på plassen. Iøvrig skulde det stå selskapet fritt for å komplettere lastelaget med flere utenforstående, fortrinnsvis i Malm bosittende personer, samt med ordinære arbeidere fra grubedriften.

Johansson meddelte som svar herpå at han skulde tenke nærmere på denne sak, samt gjøre sig underrettet om hvad Bergverkenes Landssammenslutning hadde for opfatning til den samme.

Malm den 18 juli 1929.

Fosdalens Bergverks-Aktieselskab, Norsk Arbeidsmandsforbund,
J. Johansson. *Chr. Henriksen.*

Malm Grubearbeiderforening,
J. B. Johansen.

Ved henstilling til lasteforeningen om å oppløse denne og medlemmene overgå til Malmö grubearbeiderforening blev dette etterkommet.

Lockouter 1929.

Avd. nr.	Avdelingens navn	Bedriftens navn	Arbeidet nedlagt	Arb. optatt	Ant. under st	Tapte arbeidsdager
16	Valberg arbeiderforening . .	A/S Valberg Makadam	$13/2$	$28/5$	67	6 432
26	Drag Feltpatarb.forening. .	Drag Feltpatgruber . .	fortsatt fra ifjor	$4/1$	23	138

Konflikter 1929.

21	Oslo og Omegns Anl.arb.f. . .	Grorud pukverk . . .	$17/6$	$12/8$	16	816
"	"	A/S Sand & Singel . .	$8/7$	$22/7$	1	72
"	"	Hovedbanen	$22/11,28$	$28/5$	1	156
44	Grubernes arb.m.f.	A/S Sydvaranger . . .	fortsatt fra ifjor	$25/5$	46	5 520
53	Nordens Klippe	—	—	$25/5$	60	7 200
62	Svean arb.m.forening	Strinda kommune. . .	$25/5$	$27/9$	3	306
68	Høyanger veiarb.forening. . .	Kyrkjebø kommune. . .	$25/10$	$20/12$	16	618
77	Herøya arb.m.forening	Børsesjø kanalen . . .	$9/6$	$11/8$	1	48
84	Eidsvoll arb.m.forening. . . .	Eidsvoll Almenning. . .	$2/3$	$12/9$	10	3 456
"	"	Bønsdalens fabriker. . .	$12/8$	$26/8$	1	14
96	Skongseng arb.forening. . . .	Båsmo gruber	$2/4$	$29/5$	1	48
101	Mo arbeiderforening	—	$2/4$	$29/5$	51	2 448
100	Båsmo arb.m.forening	—	$2/4$	$29/5$	29	696
116	Klævan arbeiderforening	Opdal stenindustri. . .	$21/9$	$18/10$	1	198
41	Røros	Foldals verk.	$21/5$	pågår	11	2 178
82	Alvdal arb.m.forening.	—	$21/5$	—	193	38 214
51	Foldals grubearbeiderfor. . . .	—	$11/5$	—		

Lønnsbevegelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antall arbeidere		Tidligere lønn og dyrtidstill.			Opnådd lønn og dyrtidstill.		
		I alt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Minstelønn i akkord	Pr. time	Pr. dag	Minstelønn i akkord
I. Anleggsvirksomhet.									
1	Tyssefaldene A/S (veianlegg)	33	33	-	-	-	1.35	-	-
2	Trondhjem kommune (Hyttfossens kraftanlegg)	47	47	1.30 1.15	-	-	1.30 1.15	-	-
II. Bergverksindustrien.									
3	Fosdalen Bergverks-Aktieselskap, The Bede Metal & Chemical Co. Ltd., Orkla Grube-Aktiebolag, Sulitelma Aktiebolags gruber, A/S Stordø kisgruber, Meløyvær gruber (Nordiske Grubekomp.), A/S Bjørkåsen gruber, Dunderland Iron Ore Co. Ltd., Raffineringsverket A/S's gruber og hytteanlegg	2500	1600	-	-	-	M. 0.84 " 0.94 " 0.76 Kv. 0.48	-	M. 0.84 " 0.94 " 0.76 Kv. 0.48
4	Drag Feltspatgruber	27	23	-	-	-	0.80 0.90	-	-
5	Rausand gruber A/S	100	70	1.00 0.95	-	0.80 0.85	-	-	-
6	Vigsnes kobberverk	80	42	-	-	-	0.96 1.02 1.15	0.90	-
7	Slependen kalkverk	8	5	-	-	-	1.15	-	-
8	Store Norske Spitsbergen kullkompani	380	105	1.12 1.40	-	-	1.12 1.40	-	0.95
9	Moffeldets gruber AS Nord-Norge	31	31	-	-	-	-	M. 0.84 " 0.94 " 0.76 Kv. 0.48	-
10	Knaben Molybdængruber	101	94	-	-	-	1.30 1.25 1.20 1.10	-	0.84

avsluttet i 1929.

Forandring pr. arb. pr. år beregnet i kr. (+ eller -)	Lønnsnedslaget tilgjør i alt pr. år beregnet i hele kr.	Arb. tid pr. uke		Tillegg for over-, natt- og helligdagsarbeide		Ferie i dager		Blev overenskomst oprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
		Tidligere	Opnådd	Tidligere pct.	Opnådd pct.	Tidligere	Opnådd				
-	-	-	48	-	25-50-100	-	12	ja	nei	nei	
-	-	48	48	25-50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	
-	-	48	48	25-50-100	25-50-100	8	8	ja	ja	nei	Voldgiftsdommen gjort gjeldende som overenskomst.
-	-	-	48	-	-	-	-	ja	nei	ja	
-	-	48	48	25-50-100	25-50-100	8	8	ja	ja	nei	Prolongert 1 år.
-	-	48	48	25-50-100	25-50-100	8	8	ja	ja	nei	
-	-	-	48	-	25-50-100	-	8	ja	nei	nei	
-	-	48	48	25-50-100	25-50-100	8	8	ja	*)	nei	*) Voldgiftsdom. Prolongasjon.
-	-	-	48	25-50-100	25-50-100	-	8	ja	nei	nei	Bergverksoverenskomsten.
-	-	-	48	-	-	-	-	ja	-	nei	

Lønnsbevegelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antall arbeidere		Tidligere lønn og dyrtidstill.			Opnådd lønn og dyrtidstill.		
		I alt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Minstelønn i akkord	Pr. time	Pr. dag	Minstelønn i akkord
III. Forskjellige virksomheter.									
11	Opdal stenindustri	45	32	-	-	-	-	-	0.80 0.90 1.00
12	Valberg Makadam A/S	125	80	-	-	-	0.90 1.00	-	-
13	Kyrkjebø kommune	16	16	-	-	-	1.30	-	-
14	Eidsvoll kommune	10	10	-	-	-	1.10 1.00	-	0.90
15	Eidsvoll Almønning	11	11	-	-	-	0.90 0.95 1.00	-	-
16	Skedsmø kommune (Ekstraordinært arb.)	10	10	-	-	-	1.15	-	-
17	Oslo kommune (Ekstraordin. arb. halvåret 1929)	-	-	-	-	-	1.15	-	1.05
18	Oslo kommune. (Ekstraordin. arb. vinterh. året 1929-30)	-	-	-	-	-	1.15	-	1.15
19	Bærum kommune	110	52	1.15 1.25 1.55	-	-	1.15 1.25 1.55	-	- 0.98
20	Lillestrøm kommune. (Ekstraordinært arb.)	-	-	-	-	-	1.15	-	-

avsluttet 1929 (forts.)

Forandring pr. arb. pr. år beregnet i kr. (+ eller -)	Lønnsnedslaget utgjør i alt pr. år beregnet i hele kr.	Arb.tid pr. uke		Tillegg for over-, natt- og helligdagsarbeide		Ferie i dager		Blev overenskomst opprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
		Tidligere	Opnådd	Tidligere pct.	Opnådd pct.	Tidligere	Opnådd				
-	-	-	48	-	-	-	-	ja	nei	nei	
-	-	-	48	-	25-50-100	-	12	ja	nei	ja	
-	-	-	48	-	50-100	-	12	ja	nei	ja	
-	-	-	48	-	25-50-100	-	6	ja	nei	nei	
-	-	-	48	-	-	-	4	ja	nei	ja	
-	-	-	35	-	-	-	*)	-	-	-	*) 3 pct. feriegodtgjørelse.
-	-	-	*)	-	25-50-100	-	4.5 %	-	-	-	*) Efter forsørgelsesbyrden 32 1/2 - 39 1/2 - 42 1/2 time.
-	-	-	36	-	25-50-100	-	4.5 %	-	-	-	
-	-	48	48	25-50-100	25-50-100	4 8 12	4 8 12	ja	nei	nei	Prolongert.
-	-	-	-	-	-	-	12	12	ja	nei	nei
-	-	-	35	-	-	-	-	12	ja	nei	nei

ARBEIDERBEVEGELSENS
ARKIV OG BIBLIOTEK

50240016